

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

LETNO POROČILO 2024

UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE
KAZENSKIH SANKCIJ

MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE
KAZENSKIH SANKCIJ

LETNO POROČILO 2024

Ljubljana, september 2025

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

LETNO POROČILO Uprave za izvrševanje kazenskih sankcij

Trideseto poročilo

ISSN 1581-632X

Spletna izdaja: ISSN 1581-6338

Založila: Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Oblikovanje in tisk: Birografika BORI d.o.o., Ljubljana

Odgovorna oseba: dr. Emanuel Banutai

Pri izdelavi letnega poročila so sodelovali:

Adrijana Jerina

Aleksandra Tratar

Ana Cerar

Andreja Černivec

Barbara Masten

Dejan Karba

Denis Perše

Emanuel Banutai

Gašper Tramte

Gordana Janjilović

Gregor Čebašek

Janja Pahor Mohorič

Jasmin Musić

Ksenja Lampe

Lucija Božikov

Pavel Lenarčič

Peter Ilešič

Petra Prijatelj

Polona Tomec

Robert Jereb

Simon Šturm

Simona Alibegović

Simona Tripković Drev

Tanja Babič

Tjaša Vesel Henigman

Vanja Jakopin

In številne druge sodelavke in sodelavci Uprave za izvrševanje kazenskih sankcij

Avtorstvo fotografij: Uprava za izvrševanje kazenskih sankcij

Letno poročilo je objavljeno na spletni strani uprave www.uiks.gov.si, na povezavi:

<https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/uprava-za-izvrsevanje-kazenskih-sankcij/o-upravi/>

KAZALO

NAGOVOR GENERALNEGA DIREKTORJA	7
1 PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI V LETU 2024	16
2 STATISTIČNI PODATKI O ZAPRTIH OSEBAH	20
2.1 PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2024	20
2.2 PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB S PRETEKLIMI LETI	23
2.3 OBSOJENCI	24
2.3.1 Podatki o gibanju števila obsojencev	24
2.3.2 Nastop kazni in priliv obsojencev	25
2.3.3 Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni	28
2.3.4 Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj	29
2.3.5 Struktura obsojencev po dolžini kazni	30
2.3.6 Struktura obsojencev po starosti	30
2.3.7 Stranske kazni in varnostni ukrepi	31
2.3.8 Prezem izvršitve kazni zapora po mednarodnih pogodbah in tiralicah	32
2.3.9 Zapor ob koncu tedna in hišni zapor	32
2.4 OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR	34
2.4.1 Podatki o gibanju mladoletnikov po zavodih	34
2.5 MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU	34
2.6 NADOMESTNI ZAPOR	34
2.7 PRIPORNIKI	35
2.7.1 Gibanje in struktura vseh priprtih oseb	35
2.8 TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI	37
2.9 ENOTA ZA FORENZIČNO PSIHIATRIJO	40
3 OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB	41
3.1 STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI	41
3.1.1 Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih	41
3.1.2 Nameščanje obsojencev v režime prestajanja kazni	42
3.1.3 Alternativni načini izvršitve kazni zapora	43
3.2 IZOBRAŽEVANJE IN IZOBRAZBA OBSOJENCEVIN MLADOLETNIKOV	44
3.2.1 Izobrazbena struktura	44
3.2.2 Izobrazbena struktura vključenih v izobraževanje	45
3.2.3 Vključenost v izobraževalne programe	46
3.3 PEDAGOŠKO DELO IN PROSTOČASNE DEJAVNOSTI	52
3.3.1 Delo pedagogov	52
3.3.2 Prostočasne dejavnosti	55

3.4	PSIHOLOŠKA DEJAVNOST	58
3.5	SOCIALNO DELO IN POMOČ OBSOJENCEM ZA SOCIALNO VKLJUČEVANJE PO ODPUSTU	61
3.5.1	Socialno delo s priporniki	61
3.5.2	Socialno delo z obsojenci, mladoletniki in osebami v nadomestnem zaporu	62
3.5.3	Prostovoljstvo	65
3.5.4	Osnovni problemi socialnega dela v zavodu in nove oblike dela	65
3.6	ZDRAVSTVENA OSKRBA	66
3.6.1	Zdravstveni pregledi v zavodski ambulantah	66
3.6.2	Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavodov	66
3.6.3	Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja	66
3.6.4	Sodelovanje z Enoto za forenzično psihiatrijo UKC Maribor	67
3.6.5	Substitucijska terapija	67
3.6.6	Izvajanje imunokemijskih urinskih testov	67
3.6.7	Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah	68
3.6.8	Samopoškodbe in poskusi samomorov	68
3.6.9	Smrti	69
3.6.10	Gladovne stavke	69
3.6.11	Problematika nalezljivih bolezni med zaprtimi osebami ter njihovo zdravstveno varstvo	69
3.7	POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA	70
3.7.1	Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja alkohola	70
3.7.2	Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog	73
3.7.3	Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov	75
3.7.4	Obravnava obsojencev in mladoletnikov – tujcev	75
3.7.5	Obravnava obsojencev in mladoletnikov - invalidov, na smrt bolnih in starih oseb	76
3.7.6	Obravnava obsojencev in mladoletnikov, storilcev kaznivih dejanj spolnih deliktov	76
3.7.7	Ženske v zaporu	77
3.7.8	Mladoletniki v zaporu	78
3.7.9	Delo s povzročitelji nasilja	79
3.8	UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI	81
3.8.1	Podeljene ugodnosti	81
3.8.2	Zlorabe ugodnosti	82
3.8.3	Problematika obravnavanja in podeljevanja ugodnosti	82
3.8.4	Namenski izhodi	83
3.9	DISCIPLINSKO KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	83
3.9.1	Disciplinsko kaznovanje mladoletnikov na prestajanju mladoletniškega zapora in obsojencev	83
3.9.2	Disciplinsko kaznovanje mladoletnikov na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom	84
3.10	POGOJNI ODPUST, PREDČASNI ODPUST, PREKINITVE KAZNI, POMILOSTITVE, AMNESTIJA TER PREMESTITVE OBSOJENCEV	84
3.10.1	Pogojni odpust	84

3.10.2 Predčasni odpust	84
3.10.3 Pomilostitve obsojencev	85
3.11 PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB	86
3.11.1 Pritožbe obsojencev zaradi kršitve pravic oziroma drugih nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo ter pritožbe pripornikov zaradi neustreznega ravnanja oziroma postopanja	86
3.11.2 Pritožbe obsojencev zoper odločbe, ki jih na prvi stopnji izda direktor zavoda	86
3.12 VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB	87
3.12.1 Splošne varnostne zadeve	87
3.12.2 Pobegi, poskusi pobegov ter nevrnitve zaprtih oseb iz ugodnosti zunaj zavoda	88
3.12.3 Uporaba prisilnih sredstev	89
3.12.4 Spremljanje izven zavoda	93
3.12.5 Konflikti med zaprtimi osebami	95
3.12.6 Nadzor paketov in pisemskih pošilk	96
3.12.7 Obiski in telefonski pogovori	97
3.12.8 Vnos nedovoljenih drog	97
3.12.9 Preiskave bivalnih prostorov	101
3.12.10 Preizkusi alkoholiziranosti	103
3.12.11 Odstranitev v posebni prostor po 236. členu ZIKS-1	103
3.12.12 Nudenje prve pomoči s strani pravosodnih policistov	104
3.12.13 Usposabljanje pravosodnih policistov	104
3.12.14 Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja	105
3.12.15 Požarna varnost	106
3.13 ZAGOTAVLJANJE IN OMOGOČANJE DELA ZAPRTIM OSEBAM	108
3.13.1. Razporeditev zaprtih oseb na delo	108
3.13.2. Plačilo za delo	109
3.13.3. Invalidsko zavarovanje	110
3.13.4. Varstvo in zdravje pri delu	110
3.13.5. Nezgode pri delu zaprtih oseb	110
3.13.6. Hišna dela	110
3.13.7. Javni gospodarski zavod	111
3.14 PRAVICA DO VEROIZPOVEDI	111
4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU	113
4.1 ODNOSI Z JAVNOSTMI	113
4.2 SODELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU	118
4.2.1. Svet Evrope	118
4.2.2. Druge mednarodne organizacije	119
4.2.3. Projekti	120
4.2.4. Obiski in konference	121
4.3 SODELOVANJE Z NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI	123

5 KADROVSKE, FINANČNO - MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE	124
5.1 KADROVSKE RAZMERE	124
5.1.1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi javnih uslužbencev in zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo	124
5.1.2. Obseg in dinamika zaposlovanja	125
5.1.3. Izobraževanje javnih uslužbencev	126
5.1.4. Pripravištvu in študijska praksa	127
5.1.5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi in podobno	128
5.1.6. Preventivni zdravstveni pregledi javnih uslužbencev	128
5.1.7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev	128
5.1.8. Nadurno delo	129
5.1.9. Druga problematika na kadrovskem področju	129
5.2 REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA	130
5.2.1. Stroški oskrbnega dne	131
5.3 PROSTORSKE RAZMERE	132
5.3.1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost	132
5.3.2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih	133
5.3.3. Aktivnosti za izboljšanje prostorskih in bivalnih razmer v zavodih	133
5.4 INVESTICIJE IN INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE	135
PRILOGE	136
PRILOGA I: KAZALO TABEL	136
PRILOGA II: UPORABLJENE KRATICE IN OKRAJŠAVE	139

NAGOVOR GENERALNEGA DIREKTORJA

Spoštovani,

letos, ko Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij praznuje trideseto obletnico, smo pripravili že jubilejno trideseto poročilo o delovanju slovenskih zavodov za prestajanje kazni zapora in prevzgojnega doma v letu 2024.

Tokrat vas prvič nagovarjam v vlogi generalnega direktorja ter se v letnem poročilu oziram na delo svojega predhodnika in vseh zaposlenih, ki skrbite za resocializacijo zaprtih oseb ter zagotavljate varne zapore za širšo družbo. Zahvaljujem se vam za strokovnost, predanost in srčnost pri uresničevanju našega skupnega poslanstva!

V letu 2024 se je nadaljeval trend predhodnih let, ko je v zaporskem sistemu naraščalo število zaprtih oseb, predvsem kot posledica porasta zaprtih oseb – pretežno tujcev, povezanih s kaznivim dejanjem prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države. Povprečno število zaprtih oseb je prav iz tega razloga v lanskem letu poraslo na rekordnih 1.820 oseb ali preko 1.000 več, kot jih je uprava zabeležila ob ustanovitvi. S tem dejstvom je povezanih veliko procesov v zaporih, za katere se kljub omejenim možnostim trudimo, da bi čim bolj učinkovito delovali.

Prezasedenost moških zaporov bo deloma razbremenil težko pričakovan nadomestni ljubljanski zapor v Dobrunjah. Gradnja je v letu 2024 potekala po načrtih, zato se nadajamo skorajšnje selitve zavoda v tem ali v začetku prihodnjega leta. Novogradnja bo omogočila bistveno boljše pogoje za delo zaposlenih in za bivanje zaprtih oseb.

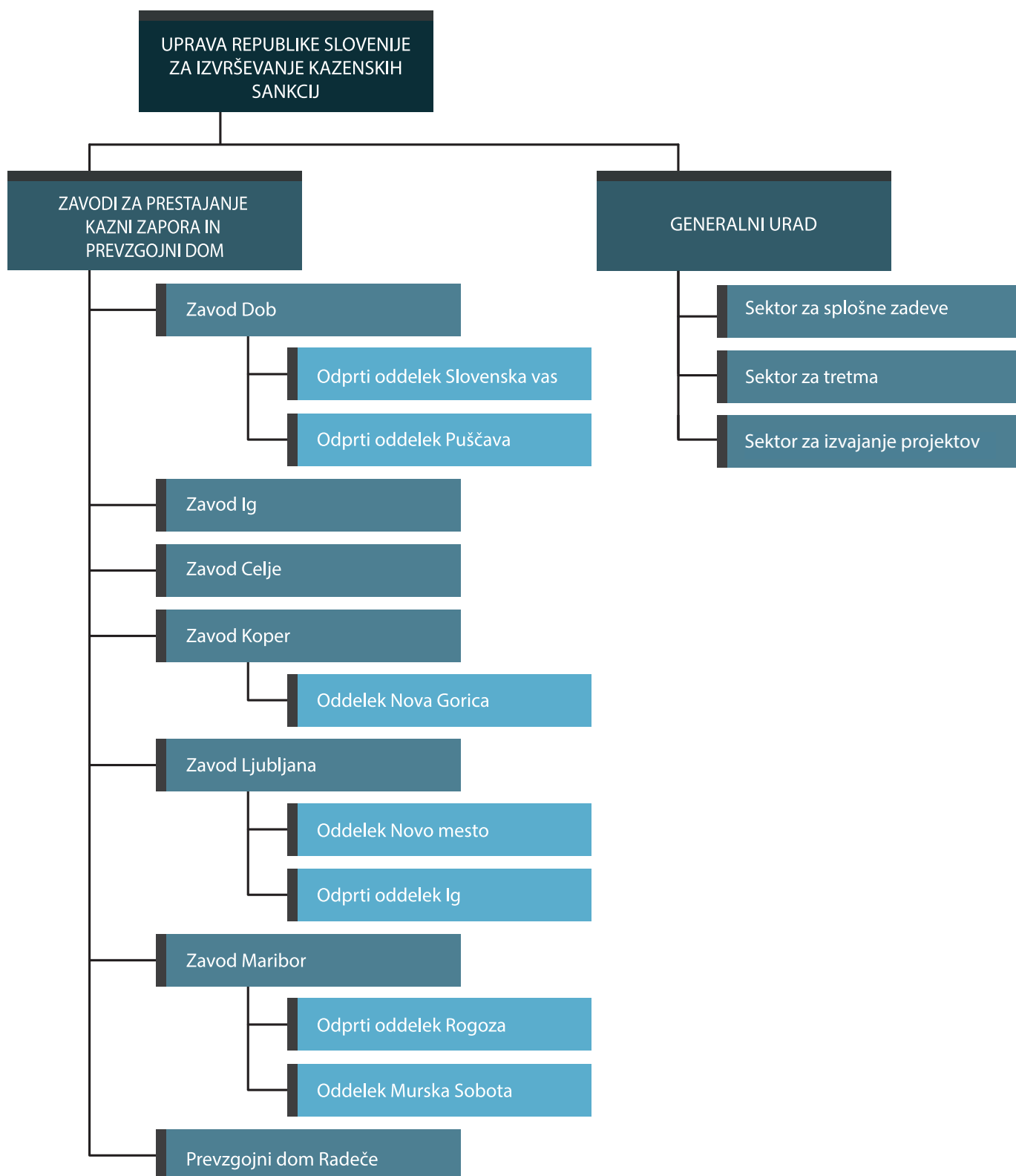
Poleg pomanjkanja prostora ostaja ključen izziv uprave tudi kadrovsko pomanjkanje. V letu 2024 se je število zaposlenih znižalo, najpogostejši razlog so bile upokojitve. Kadrovski izpad smo deloma reševali v okviru možnosti, pridobljenih z novelo Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (ZIKS-1I), ki je omogočila, da se v delo pravosodnih policistov s polnimi pooblastili vključujejo tudi upokojeni pravosodni policisti in nekdanji pravosodni policisti, ki delo pravosodnega policista opravljajo po drugih pravnih podlagah. V primeru sprejetega odloka Vlade RS o zaostrenih varnostnih razmerah zaradi kadrovskih ali prostorskih težav v zavodih ter v skladu z drugimi zakonskimi podlagami pa tudi zaposleni v upravi, ki so bili v preteklosti zaposleni na delovnem mestu pravosodni policist. Z naborom dodatnih ukrepov si bomo v letošnjem letu prizadevali za nadaljnje izboljšanje statusa zaposlenih in za nagovor novih potrebnih kadrov.

V mesecu oktobru 2024 je Zavod za prestajanje kazni zapora Ljubljana in Koper obiskal Evropski odbor za preprečevanje mučenja in nehumanega ter ponižujočega ravnanja ali kaznovanja (CPT). Odbor je predhodni obisk v Sloveniji izvedel v letu 2017, tokrat pa je preverjal spremembe in napredek naše države na tem področju. Osredotočil se je predvsem na prezasedenost, kadrovske razmere, aktivnosti in programe za zaprte osebe, konfliktno situacijo v zaporih in zdravstveno oskrbo. Ob koncu obiska je delegacija CPT izpostavila odlično sodelovanje z osebjem zavodov ter poudarila, da se zavedajo vseh naporov, ki jih zaporsko osebje v teh zahtevnih razmerah vlaga, da bi se vse pomanjkljivosti lahko odpravile, kar razumemo kot pomembno priznanje vseh naših prizadevanj.

Kljub izzivom ostaja temelj našega uspeha timsko delo. Smo ekipa, ki je pripravljena sprejeti nove izzive in skupaj premagovati ovire. Timsko delo pomeni odprto komunikacijo, medsebojno spoštovanje, zaupanje in podporo. Naša prihodnost bo odvisna od truda, sodelovanja in osredotočenosti na ključne naloge. Vsak zaposleni je del te zgodbe in pomemben za uspeh celotne organizacije. Spoštovanje, vključevanje in odprta komunikacija so vrednote, ki jih bomo gojili in spodbujali. Zavedamo se, kaj lahko storimo sami ter, kaj je širša odgovornost celotne družbe. Naš cilj pri tem pa ostaja jasen – ustvarjati sodoben, varen in human zaporski sistem, ki ne predstavlja le odvzema svobode, ampak ustvarja priložnosti za spremembo in boljšo prihodnost.

Denis Perše

ORGANIZACIJSKA SHEMA UPRAVE ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

ZAVODI ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA¹

GENERALNI URAD, Beethovnova 3, 1000 Ljubljana

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA DOB

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci (moški)
Prostorska zmogljivost: 468 oseb

ZPKZ Dob, ODPRTI ODDELEK SLOVENSKA VAS

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci
Prostorska zmogljivost: 70 oseb

¹ Podatki o prostorski zmogljivosti so na dan 31.12.2024

ZPKZ Dob, ODPRTI ODDELEK PUŠČAVA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci
Prostorska zmogljivost: 21 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA IG

Kategorije zaprtih oseb: obsojenke, pripornice in mladoletnice, obsojene na mladoletniški zapor, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
Prostorska zmogljivost: 98 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE MLADOLETNIŠKEGA ZAPORA IN KAZNI ZAPORA CELJE

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki/ce in mladoletniki, obsojeni na mladoletniški zapor, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
Prostorska zmogljivost: 97 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA KOPER

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci in priporniki
Prostorska zmogljivost: 106 oseb

ZPKZ Koper, ODDELEK NOVA GORICA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
Prostorska zmogljivost: 32 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA LJUBLJANA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
Prostorska zmogljivost: 135 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODDELEK NOVO MESTO

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
Prostorska zmogljivost: 35 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODPRTI ODDELEK IG

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci
Prostorska zmogljivost: 27 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA MARIBOR

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
Prostorska zmogljivost: 140 oseb

ZPKZ Maribor, ODDELEK MURSKA SOBOTA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
 Prostorska zmogljivost: 34 oseb

ZPKZ Maribor, ODPRTI ODDELEK ROGOZA

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci
 Prostorska zmogljivost: 36 oseb

PREVZGOJNI DOM RADEČE

Kategorije zaprtih oseb: mladoletniki/ce, ki jim je bil izrečen vzgojni ukrep oddaje v prevzgojni dom
 Prostorska zmogljivost: 47 oseb

1 PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI V LETU 2024

Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljevanju Uprava) je tudi v letu 2024 izvajala naloge skladno z zakonskimi opredelitvami in s strokovnimi zahtevami. Pri tem je največ pozornosti namenila doslednemu izvajanju Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij in podzakonskih predpisov v praksi ter skrbi za enotno, strokovno, varno in zakonito obravnavo zaprtih oseb.

Kljub izdatnemu naraščanju števila zaprtih oz. priprtih oseb smo v zavodih za prestajanje kazni zapora tudi v letu 2024 zagotavljali stabilne varnostne razmere. Zabeležili smo porast izrednih dogodkov po zavodih v smislu števila konfliktov med zaprtimi osebami (leta 2023 je bilo takšnih primerov 314, leta 2024 pa 394). Tako kot v letu 2023 so se v zavodih tudi v letu 2024 prisilna sredstva v zavodih poleg odklonitve ukaza največkrat uporabila iz razloga preprečitve konfliktov med zaprtimi osebami, katerih uporaba se je nekoliko povišala (150 primerov) v primerjavi z lanskim letom (113 primerov). Konflikte sicer skušamo reševati že v začetnih fazah s pogovori, soočenji in z usmerjanjem v strpnost.

Število napadov na zaposlene v zavodih se je v letu 2024 v primerjavi z letom 2023 povečalo za trinajst primerov, prav tako se je nekoliko povečalo tudi število groženj zaposlenim (iz 43 na 48). V primerjavi s prejšnjimi leti se je v letu 2024 nekoliko povečalo tudi število najdb prepovedanih substanc, raznih tablet in pribora za uživanje prepovedanih substanc (leta 2023 je bilo 262 najdb, v letu 2024 pa 276). Prevladujejo najdbe prepovedanih substanc, so bile pa količinsko najdbe manjše. V letu 2024 smo beležili skokovit porast števila odpovedi spremstev zaprtih oseb zunaj zavoda, in sicer 2.277 (v primerjavi z letom 2023, ko jih je bilo 1.416).

Posebno skrb smo tudi v tem letu namenili spremljanju gibanja števila zaprtih oseb v okviru prezasedenosti večine zavodov. Problematiko prezasedenosti smo deloma reševali prek mehanizma premeščanja zaprtih oseb iz bolj v manj zasedene zavode, predvsem iz tistih najbolj prenapolnjenih in skrbeli, da se je zasedenost med zavodi razporejala enakomerno. Najmanjša zasedenost je bila v Prevzgojnem domu Radeče in v ženskem zavodu na Igu, česar pa ni mogoče primerjati z drugimi zavodi in oddelki zaradi specifične populacije (mladoletniki z izrečenimi vzgojnimi ukrepi, ženska populacija), saj v teh zavodih ni dopustno nameščati drugih zaprtih oseb. Takoj za njima je bila najmanjša zasedenost v obeh odprtih oddelkih zavoda Dob pri Mirni (Puščava in Slovenska vas).

V celotnem obdobju leta 2024 je bilo v povprečju 1.820,1 vseh zaprtih oseb, kar je 20,5 % povečanje v primerjavi s preteklim letom. Porast zasedenosti je zlasti posledica povečanja števila zaprtih oseb, ki so prestajale kazen zapora oziroma pripora zaradi kaznivih dejanj (KD) prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države na podlagi 308. člena Kazenskega zakonika. Povprečno število priprtih oseb se je v primerjavi s predhodnim letom močno povečalo, in sicer iz 468,1 na 700,5 oziroma za 49,6 %. Povprečna starost vseh zaprtih oseb v letu 2024 je bila 39 let, enako kot leta 2023.

Izboljšanje bivalnih razmer smo skušali doseči z različnimi organizacijskimi spremembami, na primer s tem, da se zaprtim osebam iz zaprtih delov in pripora omogoči časovno več bivanja izven bivalnih prostorov (v skupnih prostorih, na hodnikih in podobno).

Na podlagi pogodbe, podpisane leta 2023 skupaj z Ministrstvom za pravosodje, so se v letu 2024 nadaljevala obnovitvena dela prostorov Okrožnega sodišča v Novem mestu in Zavoda za prestajanje kazni zapora Ljubljana, Oddelek Novo mesto, ki delujeta v isti stavbi. Z obnovo zavod pridobiva dodatne prostore v kleti: bolniško sobo, sobo za novosprejete in poseben prostor, na novo so uredili tudi garderobo za pravosodne policiste, delavnico za inštruktorje, skladišče in kurilnico. V sklopu prenove so bili v zavodu prenovljeni tudi bivalni prostori in sanitarije v priporu, zamenjan je bil vodovodni sistem in razsvetljava v zavodu. Večina del je bila zaključena v letu 2024, preostanek del je predviden v letu 2025.

Prav tako se nadaljuje novogradnja Zavoda za prestajanje kazni zapora Ljubljana na lokaciji v Dobrunjah, ki bo v okviru projekta reševanja prostorske problematike zavoda Ljubljana reševala tudi prezasedene lokacije ostalih moških zaporov. Z izgradnjo novih prostorov bomo pridobili za družbo, zaprte osebe in zaposlene sodoben, varen, human, vključujoč in v resocializacijo usmerjen zapor. Gradnja zavoda se je s postavitvijo temeljnega kamna začela že v letu 2022 in nadaljevala v letu 2023. V letu 2024 so v okviru gradbenih del potekale osrednje izvedbene aktivnosti notranje in zunanje ureditve objektov, betonska dela, strojne in elektroinstalacije, vodovodne in ostale zunanje ureditve, krovska, fasaderska in ostala obrtniška dela. V okviru sistemov tehničnega varovanja so se v letu 2024 izvajala ključna inštalacijska dela, z Javnim gospodarskim zavodom Rinka pa je bila podpisana tudi pogodba za dobavo in montažo pohoštva za celice za zaprte osebe. Končanje gradnje, prevzem objekta in selitev iz stare lokacije pa je predvideno konec leta 2025.

Na prestajanju kazni zapora ob koncu tedna je bilo v letu 2024 v povprečju 34,8 oseb, v hišnem zaporu pa 2,0 oseb. V tem obdobju je bilo pogojno odpuščenih 371 obsojencev (371 moških, 13 žensk), kar je skupaj za 66,2 % več kot v prejšnjem letu. Predčasno je bilo odpuščenih 341 obsojencev (313 moških, 28 žensk), kar je skupaj skoraj za 18 % več kot v letu 2023. Predsednica Republike Slovenije je v letu 2024 pomilostila dva obsojenca, tako da jima je bila izrečena zaporna kazen spremenila v milejšo.

Skupaj je v letu 2024 v zavodih za prestajanje kazni zapora in v prevzgojnem domu umrlo devet oseb, od tega pet pripornikov, ena oseba z izrečenim ukrepom obveznega psihiatričnega zdravljenja in trije obsojenci. Tri od devetih smrti so bili samomori – vsi trije priporniki. Naravne smrti je umrlo pet obsojencev in ena oseba z izrečenim ukrepom. V letu 2024 so pravosodni policisti prvo pomoč nudili v 357 primerih.

V disciplinskih postopkih je bilo obsojencem izrečenih skupaj 6 disciplinskih kazni, kar je manj kot v letu prej (9). Največ disciplinskih kazni je bilo izrečenih v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni (4), v Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor in Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig pa je bila izrečena po ena disciplinska kazen. V preostalih zavodih in oddelkih obsojencem ni bila izrečena nobena disciplinska kazen. V vseh zavodih za prestajanje kazni zapora je bilo v letu 2024 skupaj podanih 10 predlogov za uvedbo disciplinskega postopka (leto prej jih je bilo 35), od tega so bili trije že uvedeni postopki ustavljeni, ker po izpeljanem dokaznem postopku ni bilo mogoče z gotovostjo ugotoviti ali je obsojenec storil očitani mu disciplinski prestop. Poleg tega en disciplinski postopek, ki je bil uveden v letu 2024, do konca leta še ni bil zaključen.

Strokovna obravnava obsojencev in mladoletnikov je tudi v letu 2024 potekala po individualnih, skupinskih in skupnostnih programih, njen cilj je bil usposabljanje zaprtih oseb za življenje po odpustu in reintegracijo v družbo. Strokovna obravnava pripornikov je potekala individualno.

V letu 2024 se je skladno z Zakonom o izvrševanju kazenskih sankcij generalnemu direktorju uprave pritožilo 46 obsojencev, 16 pripornikov in 3 skupinske pritožbe (vse tri so podali obsojenci). Število prejetih pritožb je v primerjavi s preteklim letom nižje za 13,2 % (leta 2023 je generalni direktor vsega skupaj prejel 53 pritožb). V upravnem postopku na drugi stopnji je bilo v letu 2023 obravnavanih 48 pritožb zaprtih oseb (54 v letu 2023), med katerimi jih je bilo 31 zavrženih kot neutemeljenih, 9 pritožbam je bilo ugodeno in zadeva vrnjena organu prve stopnje (zavodu) v ponovni postopek, v 2 primerih je organ druge stopnje v pritožbenem postopku odločbo organa prve stopnje odpravil (od tega je v enem primeru organ druge stopnje sam odločil), 5 pritožb je bilo zavrženih, v 1 primeru pa je bil izdan sklep o ustavitvi postopka.

Varuh človekovih pravic je izvedel nadzore v Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor, Oddelek Murska Sobota, Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni, Odprti oddelek Puščava ter v Zavodu za prestajanje kazni zapora Koper, Oddelek Nova Gorica. Vsa poročila o izvedenih nadzorih smo podrobno proučili in se odzvali nanje z odzivnimi poročili. Varuh človekovih pravic je izvedel tudi tematske obiske glede prezasedenosti v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana, Zavodu za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje in Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor.

Zavode so strokovni delavci CSD obiskali 205-krat, druge institucije so zavode obiskale 412-krat (društva, probacijske enote, izobraževalne ustanove, ZRSZ, knjižnice, predstavniki verskih skupnosti).

V letu 2024 beležimo pobeg iz zaprtega dela zavoda, pobeg med spremstvom v dislociranem oddelku, pobeg iz dislociranega odprtega oddelka in pobeg iz hospitalizacije, ki se je izvajala brez varovanja pravosodnih policistov. V tem obdobju beležimo štiri primere uspešno preprečenih poskusov pobega, v letu 2023 smo imeli tovrstnih primerov šest.

Skladno z Načrtom za izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev in pravosodnih policistov smo v letu 2024 v začetku februarja končali s centralnim usposabljanjem generacije pravosodnih policistov kandidatov (12 udeležencev). V mesecu novembru se je začelo centralno usposabljanje za novo generacijo s predvidenim zaključkom v začetku aprila 2025 (8 udeležencev). V letu 2024 je uspešno zaključilo centralno usposabljanje in priseglo 15 novosprejetih pravosodnih policistov. Za potrebe centralnega usposabljanja novo sprejetih pravosodnih policistov (namestitvev in prehrana, zunanji predavatelji) in za potrebe rednega usposabljanja pravosodnih policistov v letu 2023 so bila izvedena javna naročila, skupaj pa se je v letu 2024 usposabljanj udeležilo 115 pravosodnih policistov (od tega centralnega usposabljanja 20, rednega usposabljanja pa 95). Za potrebe vseh usposabljanj so bila porabljena proračunska sredstva v višini 32.850,00 evrov. Na področju oborožitve in posebne varnostne opreme so bila v letu 2024 porabljena proračunska sredstva v višini 206.937,65 evrov.

V letu 2024 smo se aktivno vključevali v različna mednarodna področja izvrševanja kazenskih sankcij. Sodelovali smo v več mednarodnih projektih, raziskavah in študijah, z mednarodnimi organizacijami (Svet Evrope, EuroPris, MECR, OZN) in z zaporskimi upravami iz tujine. Izdelali smo SPACE in ESTAT-UN-CTS statistiko za leto 2024 in se s podatki vključevali v druge mednarodne statistike, ki obsegajo podatke o zaprtih osebah. Z Ministrstvom za pravosodje in drugimi institucijami smo sodelovali pri pripravi strokovnih gradiv za potrebe mednarodnega sodelovanja iz zaporskega področja. V oktobru 2024 je Slovenijo v skladu z napovedmi obiskal Evropski odbor za preprečevanje mučenja in nehumanega ter ponižujočega ravnanja ali kaznovanja (CPT), ki je med drugim obiskal dva zavoda (ZPKZ Ljubljana in ZPKZ Koper).

Ob tem smo v letu 2024 v okviru Evropske kohezijske politike (v nadaljevanju: EKP) kot ene glavnih naložbenih politik Evropske unije z namenom zasledovanja aktivnosti iz cilja politike 4 Bolj socialna in vključujoča Evropa za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic v sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje nadaljevali s pripravljalnimi aktivnostmi za načrtovanje in izvajanje operacij, predhodno potrjenih v okviru Programa evropske kohezijske politike 2021–2027. Z namenom intenzivnejšega zasledovanja projektnih aktivnosti smo ustanovili Sektor za izvajanje projektov (SIP), katerega naloge so izvajanje in načrtovanje operacij v okviru PEKP 2021–2027. Tekom okrepljene dinamike aktivnosti so se v zaključku leta 2024 v okviru prve operacije s kratkim nazivom Izvajanje izobraževanj za zaprte osebe že izvedle prve predvidene aktivnosti. Prav tako je Uprava do konca leta 2024 pridobila tudi odločitev o podpori za izvajanje druge operacije z nazivom Razvoj kompetenc zaprtih oseb, pri čemer se je nadaljevalo z vzpostavitev sistemom in pripravo dokumentacije, potrebne za izvajanje operacije.

V letu 2024 smo kadrovski izpad deloma reševali v okviru možnosti, pridobljenih z novelo Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (ZIKS-1I), ki je omogočila, da se na podlagi sprejetega odloka Vlade RS o zaostrenih varnostnih razmerah zaradi kadrovskih ali prostorskih težav v zavodih v delo pravosodnih policistov s polnimi pooblastili vključujejo tudi delavci uprave, ki so bili v preteklosti zaposleni na delovnem mestu pravosodni policist. Delo pravosodnega policista so po drugih pravnih podlagah, s polnimi pooblastili, v skladu z novelo ZIKS-1I opravljali tudi drugi nekdanji pravosodni policisti.

O vseh pomembnejših dogodkih smo redno obveščali javnost preko spletne strani uprave in s pomočjo izbranega družbenega omrežja, ki je namenjeno predvsem promociji poklicev v zaporskem sistemu. Pri organizaciji dogodkov smo poleg obveščanja javnosti zasledovali cilj, da se pogosteje predstavlja pozitivne projekte in dogodke v slovenskih zaporih in v prevzgojnem domu. Nadaljevalo se je intenzivno sodelovanje z mediji,

na podlagi katerega je nastalo več prispevkov, v katerih je bilo celostno predstavljeno življenje v zavodih za prestajanje kazni zapora in v prevzgojnem domu, tudi z drugih, javnosti manj poznanih zornih kotov.

V povezavi z novogradnjo zapora v Dobrunjah smo se redno odzivali na prošnje medijev za prikaz napredka pri gradnji in druge prošnje, povezane z razmerami v obstoječem ljubljanskem zaporu in izgradnjo novega objekta.

Ministrica za pravosodje je skupaj z generalnim direktorjem na dan Uprave, na Brdu pri Kranju, podelila priznanja 43 sodelavcem na področju izvrševanja kazenskih sankcij za leto 2024: pohvale za uspešno in dolgoletno delo, pohvale za vidnejše dosežke, pohvale za uspešno sodelovanje zunanjim organizacijam in sodelavcem ter znaka uprave. V Zavodu za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje smo na dogodku, ki so ga skupaj pripravili zaposleni in zaprte osebe, obeležili 60 letnico mladoletniškega zapora. V Prevzgojnem domu Radeče je potekal tradicionalni dan odprtih vrat. Mladoletniki na prestajanju vzgojnega ukrepa so skupaj z zaposlenimi na dogodku predstavili, kako poteka življenje v zavodu. Pripravili smo kulturni program ter na ogled postavili stojnice z izdelki, ki so nastali v delavnicah v okviru delovnega usposabljanja mladoletnikov in preživljanja njihovega prostega časa. V izjavi za javnost pred dogodkom so ministrica, generalni direktor in direktorica predstavili aktualne teme, vezane na izzive celotnega zaporskega sistema. V Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni smo gostili delegacijo Odbora Državnega zbora za pravosodje. Vodjo delegacije in predsednico odbora so spremljali poslanci – člani odbora ter strokovni sodelavci. Predstavili smo jim razmere v zavodu, s poudarkom na kadrovskih razmerah ter jim omogočili ogled zavoda.

V okviru mednarodnih projektov, financiranih s strani Evropske unije (EU) in Norveškega finančnega mehanizma (NFM), smo v letu 2024 sodelovali z raziskovalnimi in zaključnimi poročili ter s posredovanjem informacij s področja zaporske problematike. Tekom leta se je nadaljeval Erasmus+ KA2 projekt »Krepitev osebne odgovornosti v zaporniškem sistemu za trajnost v družbi«, s krajšim imenom »FirstINthenOUT«, ki je namenjen spodbujanju trajnostnih praks pri delu in poučevanju zaprtih oseb v zaporskem sistemu.

V letu 2024 so potekale različne delovne skupine in srečanja s strokovnjaki iz tujine, zvrstili so se številni obiski in konference v tujini, prav tako smo v zaporskem sistemu gostili mnoge obiske iz tujine.

Dobro smo sodelovali s številnimi nevladnimi organizacijami (Anonimnimi alkoholiki, Društvo za nenasilno komunikacijo, Združenje za razvijanje nenasilnih odnosov ZRNO Maribor, Skupnost Narcotics Anonymous, Karitas, Unicef, Rdeči križ, DrogArt, Društvo paraplegikov Jugozahodne Štajerske, Društvo Projekt človek, Društvo Pelikan – Karitas, Društvom za pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice ter drugi). Čeprav se je projekt Medena celica formalno končal, so glede na vzpostavljeno prakso predhodnih let na Odprtem oddelku Ig ZPKZ Ljubljana tudi v letu 2024 v okviru sodelovanja z društvom Urbani čebelar potekale aktivnosti čebelarjenja v zaporu, ki je namenjeno izobraževanju in urjenju v čebelarjenju v zaporih.

V upravi je bilo v letu 2024 zaposlenih skupaj 876 javnih uslužbencev (593 moških, 283 žensk), od tega 509 pravosodnih policistov (452 moških, 57 žensk). V primerjavi z letom 2023 je bilo 24 javnih uslužbencev manj (2,66 % manj). V letu 2024 je v upravi delo za nedoločen čas nastopilo 52 javnih uslužbencev, delovno razmerje je prenehalo 79 javnim uslužbencem, ki so bili zaposleni za nedoločen čas (21 javnim uslužbencem je prenehalo delovno razmerje s pisnim sporazumom o prenehanju pogodbe o zaposlitvi, 10 javnih uslužbencev je bilo premeščenih v drug organ javne uprave, 36 javnih uslužbencev se je upokojilo). V letu 2024 je bilo po vseh lokacijah zavodov izplačanih 87.510 nadur, kar je v primerjavi s prejšnjim letom 1,46 % več.

V letu 2024 smo v upravi gospodarno in racionalno porabili 85.425.947,61 evrov oz. 97,86 % veljavnega proračuna, od tega je bilo 31.940.222 evrov (44 %) namenjenih za plače. V tem obdobju smo nabavili pohištvo za zaposlene in za zaprte osebe, klima naprave, opremo za čajne kuhinje, pisarniško opremo, profesionalne pralne in sušilne stroje, avdiovizualno opremo, službenega psa in drugo nujno opremo. Skupaj smo za nakup opreme v letu 2024 porabili 233.435,57 evrov, za investicije smo v istem obdobju namenili 1.659.200,91 evrov.

V letu 2024 je bilo povprečno dnevno stanje zaprtih oseb 1.820,1. Povprečni oskrbni dan v slovenskih zaporih je v letu 2024 znašal 127 evrov.

2 STATISTIČNI PODATKI O ZAPRTIH OSEBAH

Na začetku statističnega dela poročila prikazujemo osnovne številčne podatke o vseh zaprtih osebah vd tem letu. Povprečno število pomeni dnevno povprečje števila zaprtih oseb. V primerjavi s predhodnim letom se je povprečno število zaprtih oseb v zavodih povišalo iz 1.510,2 in 1.820,1

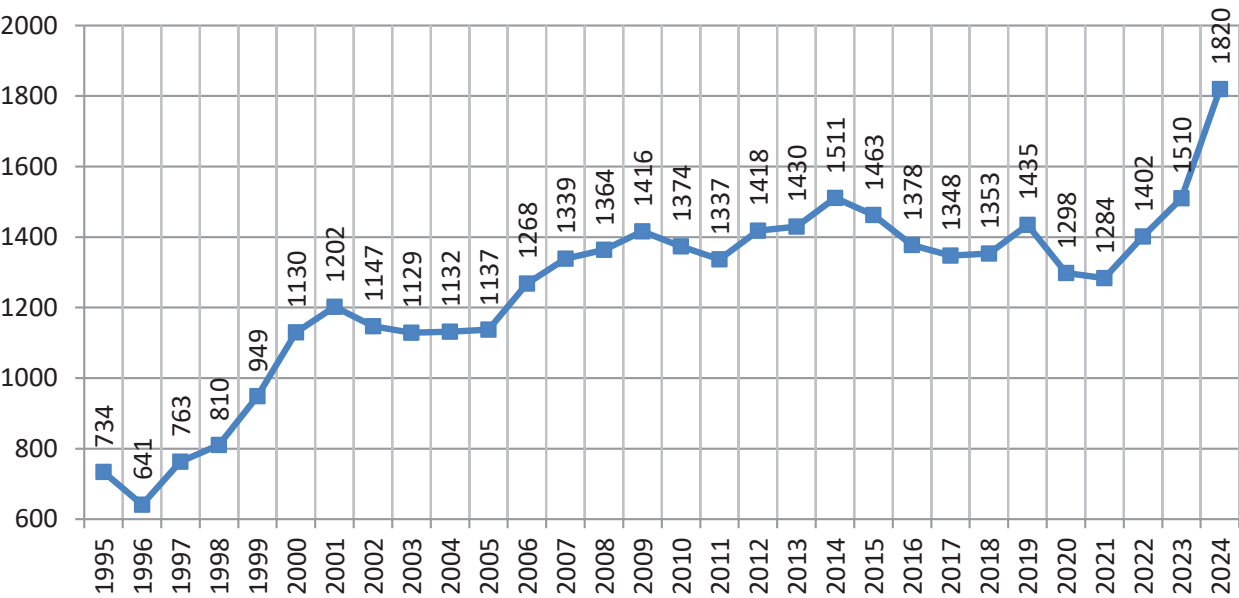
Podatki prikazujejo, da je bilo število obravnavanih zaprtih oseb tako kot v predhodnem letu največje v zavodih Dob pri Mirni, Ljubljana in Maribor.

2.1 PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2024

Tabela 1: Gibanje števila zaprtih oseb

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število	Delež v %
DOB	570	508	1078	195	563	68	642	635,9	34,94
DOB SLOV. VAS	69	9	78	64	72	6	64	68,9	3,78
DOB PUŠČAVA	20	1	21	14	14	1	20	20,1	1,10
IG	87	165	252	5	155	6	96	93,5	5,14
CELJE	134	320	454	52	297	53	156	163,9	9,00
KOPER	146	307	453	16	233	65	171	157,6	8,66
KP NOVA GORICA	39	72	111	23	102	3	29	35,0	1,92
LJUBLJANA	277	557	834	41	493	146	236	262,1	14,40
LJ NOVO MESTO	42	177	219	19	163	31	44	38,5	2,12
LJ ODP. ODD. IG	27	33	60	64	102	2	20	29,6	1,63
MARIBOR	203	473	676	59	461	62	212	223,0	12,25
MB MURSKA SOBOTA	41	79	120	32	100	16	36	39,7	2,18
MB ROGOZA	37	33	70	56	91	4	31	39,1	2,15
PD RADEČE	12	12	24	8	8	7	17	13,2	0,73
SKUPAJ	1704	2746	4450	648	2854	470	1774	1820,1	

POVPREČNO ŠTEVILO VSEH ZAPRTIH OSEB (brez hišnega zapora)

Delež zaprtih oseb po zavodih

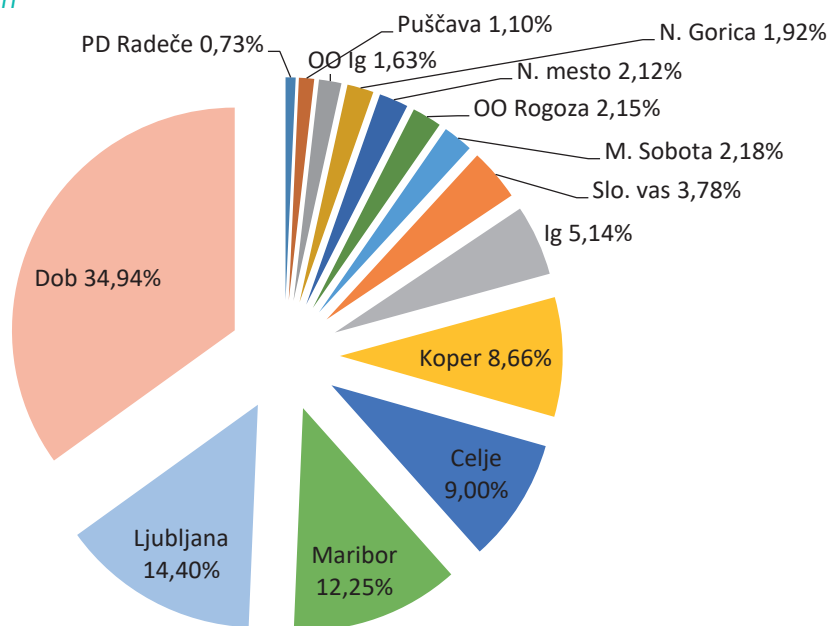

Tabela 2: Gibanje skupnega števila zaprtih oseb po kategoriji in z razdelitvijo po spolu

	1. januar			Na novo sprejeti			Skupaj			Priliv		
	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi
Mladoletni obs.	1	0	1	2	0	2	3	0	3	0	0	0
Mladoletnik v PD	12	0	12	11	1	12	23	1	24	8	0	8
Obsojenec	910	58	968	1241	80	1321	2151	138	2289	477	4	481
Pripornik	648	27	675	995	62	1057	1643	89	1732	98	0	98
Sodno pridržan	1	0	1	143	12	155	144	12	156	0	0	0
Zapor ob koncu tedna	33	2	35	27	3	30	60	5	65	23	1	24
Zapor - zakon o prekrških	12	0	12	161	8	169	173	8	181	37	0	37
SKUPAJ	1617	87	1704	2580	166	2746	4197	253	4450	643	5	648

	Odpuščeni			Odliv			31. december			Povprečno število		
	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi
Mladoletni obs.	1	0	1	0	0	0	2	0	2	0,9	0,0	0,9
Mladoletnik v PD	8	0	8	7	0	7	16	1	17	13,2	0,0	13,2
Obsojenec	1282	79	1361	343	6	349	1003	57	1060	995,3	55,6	1050,9
Pripornik	1025	55	1080	98	0	98	618	34	652	667,4	33,2	700,5
Sodno pridržan	144	12	156	0	0	0	0	0	0	0,9	0,1	1,0
Zapor ob koncu tedna	53	1	54	6	0	6	24	5	29	30,7	4,2	34,8
Zapor - zakon o prekrških	186	8	194	10	0	10	14	0	14	18,2	0,5	18,7
SKUPAJ	2699	155	2854	464	6	470	1677	97	1774	1726,6	93,5	1820,1

Tabela prikazuje podatke o skupnem številu zaprtih oseb po posameznih zavodih in naslednjih kategorijah: mladoletniki v prevzgojnem domu, obsojenci, priporniki, sodno pridržani in osebe, ki prestajajo zapor ob koncu tedna ter nadomestni zapor. V teh podatkih niso vključene osebe, ki so prestajale hišni zapor. Podatke o slednjih prikazujemo ločeno. Iz podatkov lahko razberemo, da smo v tem letu sprejeli največ obsojencev.

Iz stolpcev »priliv« in »odliv« lahko razberemo, kakšna je bila fluktuacija zaprtih oseb med zavodi (premestitve, prekinitve, itd.). V stolpcu »sprejeti« so prikazane vse na novo sprejete zaprte osebe, ki so prišle na novo ali pa jim je bila izrečena nova združena (enotna) kazen.

Stolpec »skupaj« nam pove, koliko zaprtih oseb so v posameznem zavodu v tem letu dejansko obravnavali. To predstavlja podatek o administrativnih in vsebinskih obremenitvah, saj vsak prihod ali odhod zaprte osebe pomeni točno določen obseg opravil in procesnih dejanj, ki jih ni moč odložiti.

Povprečno število posameznih kategorij zaprtih oseb

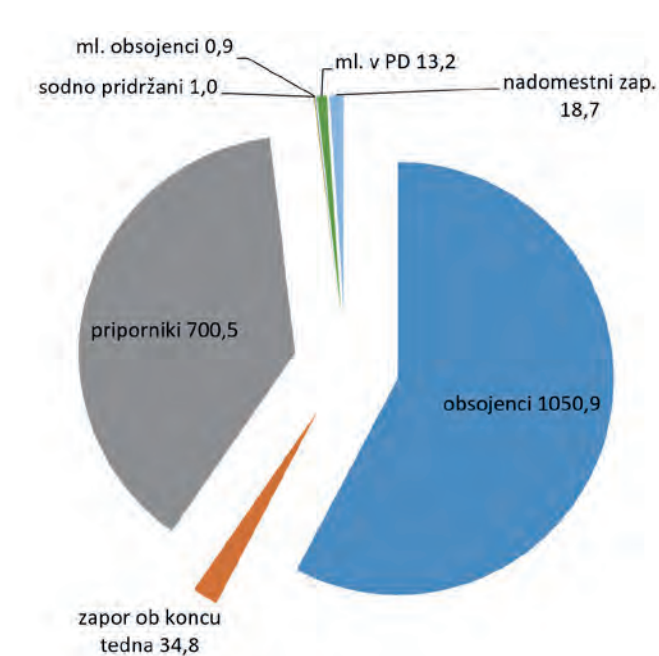
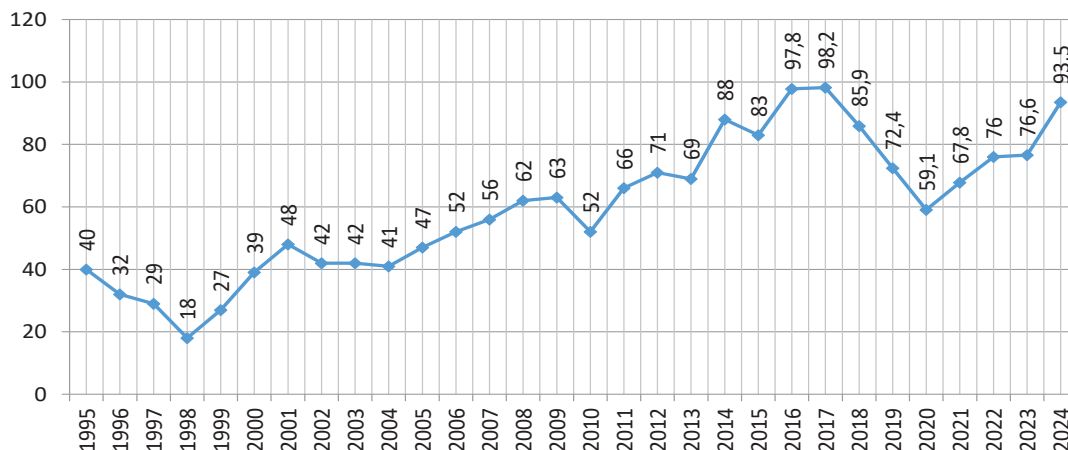

Tabela 3: Povprečna starost vseh zaprtih oseb

Zavod	Povprečna starost
CELJE	35
DOB	41
DOB PUŠČAVA	48
DOB SLOVENSKA VAS	44
FORENZIKA	41
IG	41
KOPER	41
KP NOVA GORICA	40
LJ NOVO MESTO	39
LJ ODP. ODD. IG	43
LJUBLJANA	39
MARIBOR	38
MB MURSKA SOBOTA	40
MB ROGOZA	43
PD RADEČE	19
SKUPAJ (povprečje)	39

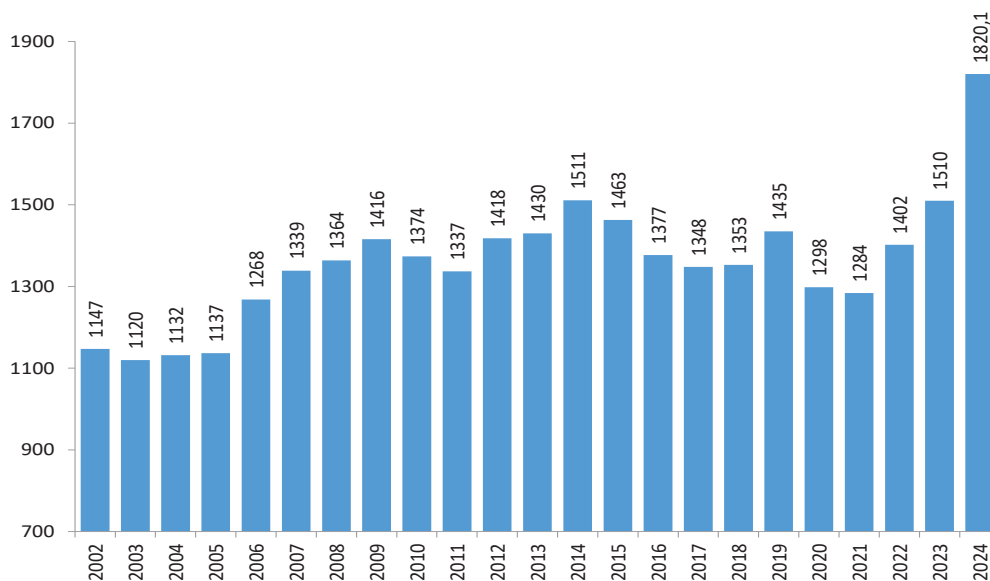
Povprečno število žensk

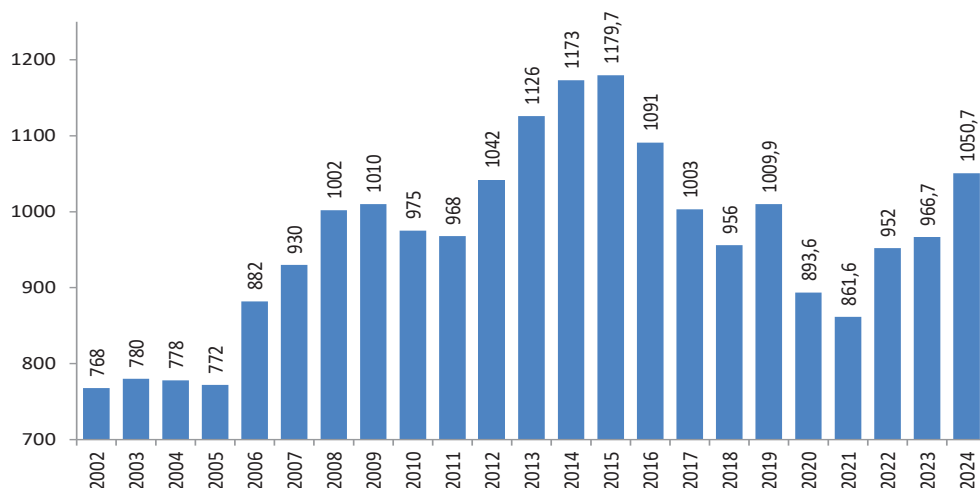
Pri podatkih o povprečnem številu zaprtih žensk (brez hišnega zapora) v letošnjem letu beležimo rahel porast.

2.2 PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB S PRETEKLIMI LETI

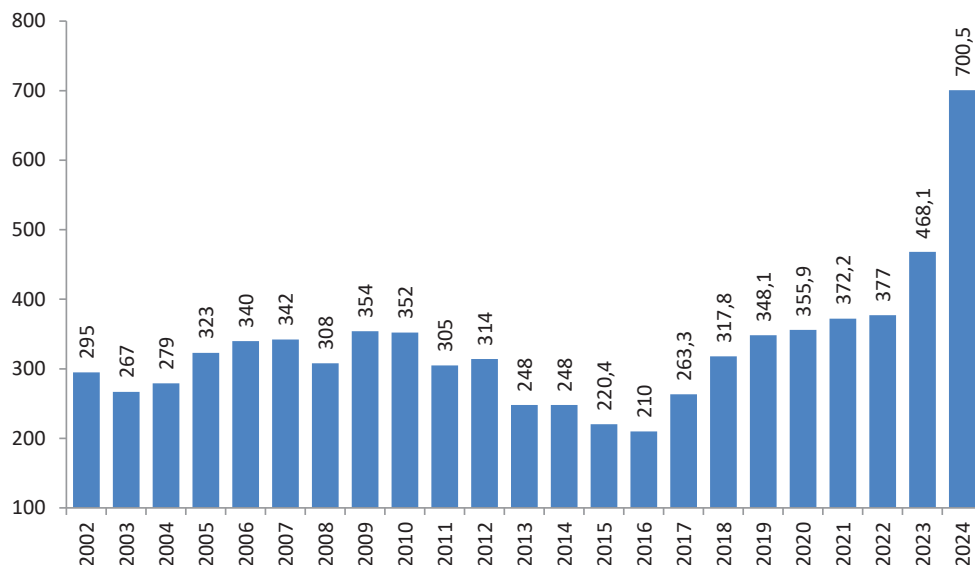
Povprečno število vseh zaprtih oseb po letih (brez hišnega zapora)

Povprečno število obsojencev po letih

Povprečno število pripornikov po letih

2.3 OBSOJENCI

2.3.1 Podatki o gibanju števila obsojencev

Tabela 4: Gibanje števila obsojencev

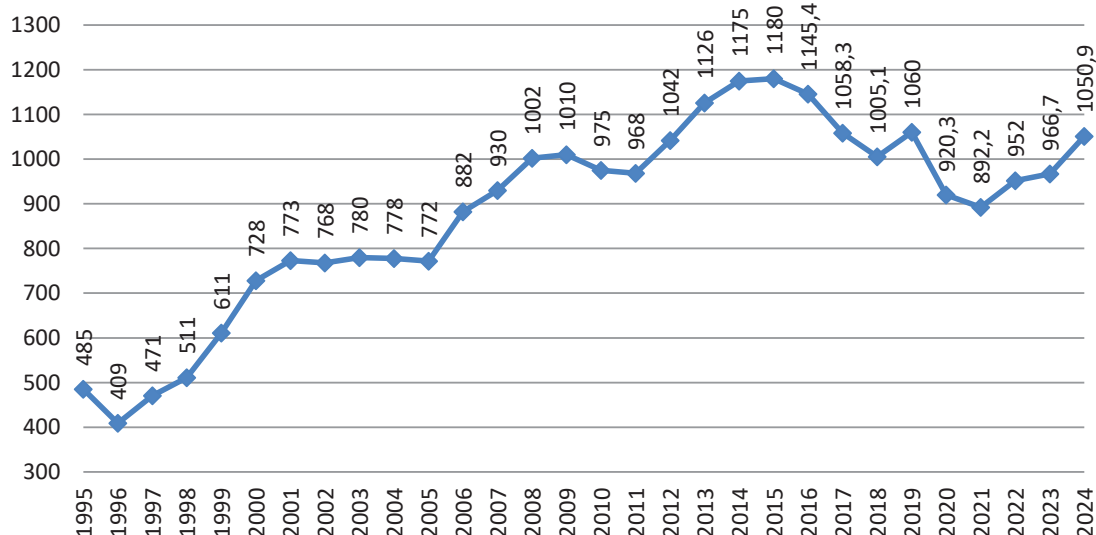
	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno št. oseb
DOB	566	501	1067	193	551	68	641	631,7
DOB SLOV. VAS	61	8	69	57	66	4	56	61,2
DOB PUŠČAVA	15	1	16	13	11	1	17	15,9
IG	58	80	138	4	79	6	57	55,6
CELJE	68	120	188	24	91	44	77	66,9
KOPER	35	111	146	11	74	54	29	35,8
NOVA GORICA	24	24	48	17	51	2	12	16,2
LJUBLJANA	23	133	156	30	70	82	34	27,6
LJ NOVO MESTO	3	68	71	4	40	25	10	5,6
LJ ODP. ODD. IG	20	11	31	40	52	2	17	20,7
MARIBOR	55	207	262	25	161	51	75	68,2
MB MURSKA SOBOTA	12	30	42	20	41	6	15	14,9
MB ROGOZA	28	27	55	43	74	4	20	30,6
SKUPAJ	968	1321	2289	481	1361	349	1060	1050,9

V tem letu je prestajalo oziroma nastopilo prestajanje zaporne kazni 2.289 obsojencev, kar je za 260 oseb več kot prejšnje leto. V tej tabeli so vključene samo osebe, obsojene na klasični zapor, medtem ko so bile pred letom 2014 v podatke o obsojencih vključene tudi osebe, ki so bile obsojene na kazen zavora ob koncu tedna – vikend zapor. Sedaj so podatki za zapor ob koncu tedna prikazani ločeno, saj gre za dve kategoriji, ki spadajo v tako imenovane alternativne oblike kaznovanja.

Med vsemi obsojenci, ki so v tem letu prestajali zaporno kazen, je bilo žensk 138, kar je za 8 več kot predhodno leto.

Grafični prikaz gibanja povprečnega števila obsojencev prikazuje spodnji graf, s podatki od leta 1995 dalje. Od leta 2015 dalje je zaznan postopen trend zniževanja povprečnega števila obsojencev.

Povprečno število obsojencev (vključeni obsojeni na zapor ob koncu tedna in brez obsojenih na hišni zapor)

2.3.2 Nastop kazni in priliv obsojencev

Tabela 5: Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni in spolu

			Moški	Ženske	Skupaj
Na novo sprejeti	S prostosti	Prišli sami	232	18	250
		Privedeni	114	18	132
	Iz pripora		662	30	692
	Iz hišnega pripora		1	0	1
	Iz zavodov drugih držav		15	0	15
	Izrek enotne kazni		189	14	203
Premeščeni ali prerazporejeni			446	0	446
Vrnjeni iz bega			15	1	16
Vrnjeni po poteku prekinitve kazni			16	3	19
Premestitev iz odprtega/ polodprtega v zaprti zavod			27		27
Sprememba iz zapora ob koncu tedna v zapor			1	0	1
SKUPAJ			1718	84	1802

V tabeli je tudi podatek o izrekih enotnih kazni (203) – obsojencem je sodišče združilo dve ali več kazni zapora v enotno kazen. Osebe so ob tem že bile na prestajanju kazni, vendar nastop nove kazni pomeni tudi novo prevrednotenje več dejavnikov in vsebine dela z obsojencem, še posebej, če je nova enotna kazen znatno višja od kazni, ki jo je oseba prestajala pred tem.

Končni podatek 1.802 oseb predstavlja vsoto vrednosti »sprejeti« in »priliv« iz prejšnje tabele.

Tabela 6: Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni in spolu ter predkaznovanosti

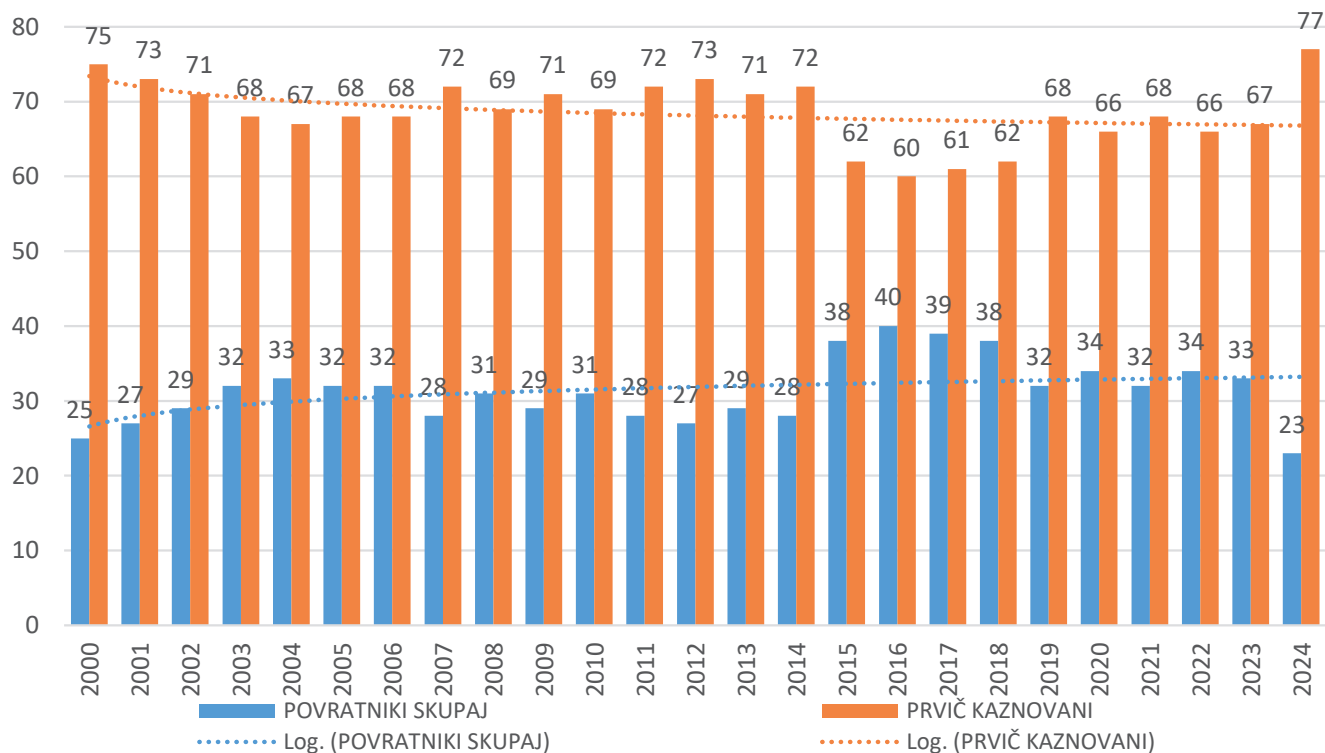
		Nastopili sami	Privedeni s prostosti	Priveden iz pripora	Priveden iz hišnega pripora	Izročen iz tujine - m. tiralica	Nov IK - enotna sodba	Nov IK prerazporejen
moški	Povratniki	125	45	57	0	2	136	1
	Prvič kaznovani	107	69	605	1	6	52	0
	SKUPAJ	232	114	662	1	8	188	1
ženske	Povratnice	13	3	1	0	0	10	0
	Prvič kaznovane	5	15	29	0	0	4	0
	SKUPAJ	18	18	30	0	0	14	0
vsi	Povratniki	138	48	58	0	2	146	1
	Prvič kaznovani	112	84	634	1	6	56	0
	SKUPAJ	250	132	692	1	8	202	1

		Premestitev iz odprtega/ polodprtega v zaprti zavod	Premestitev v istovrstni zavod	Premestitev v odprti ali polodprti zavod	Prenos kazni iz druge države	Sprememba iz zapora ob koncu tedna v zapor	Vrnjeni iz bega	Vrnjeni po poteku prekinitve kazni	Skupaj
moški	Povratniki	11	108	39	1	0	9	8	542
	Prvič kaznovani	16	195	104	6	1	6	8	1176
	SKUPAJ	27	303	143	7	1	15	16	1718
ženske	Povratnice	0	0	0	0	0	1	3	31
	Prvič kaznovane	0	0	0	0	0	0	0	53
	SKUPAJ	0	0	0	0	0	1	3	84
vsi	Povratniki	11	108	39	1	0	10	11	573
	Prvič kaznovani	16	195	104	6	1	6	8	1229
	SKUPAJ	27	303	143	7	1	16	19	1802

Pri statistični obdelavi podatkov o povratništvu smo v letu 2020 uvedli pomembno novost. Programska posodobitev nam je namreč omogočila obdelavo podatkov na način, da se pri izračunih o nastopih kazni ustrezno upošteva pomembna kategorija nastopa združene kazni. To pomeni, da je obsojenec že na prestajanju zaporne kazni in s strani sodišča prejme sklep o združitvi čakajoče kazni ali več kazni skupaj. Vsakokratnih nastopov združene kazni pri istem obsojencu tekom prestajanja kazni po novi metodologiji ne seštevamo več, saj se oseba ves ta čas še vedno nahaja v zaporu, zato se na ta način pridobi bolj verodostojne podatke o stopnji povratništva. Zaradi spremembe metodologije so stopnje povratništva preračunane tudi za preteklo obdobje, od uvedbe elektronske obdelave podatkov v letu 2000 dalje.

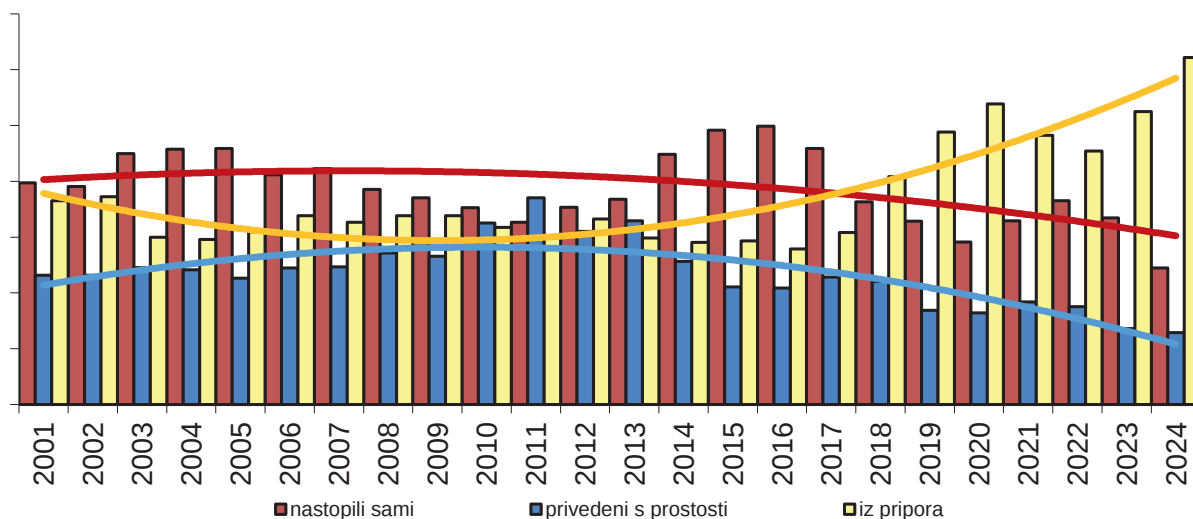
Tabela prikazuje delež povratnikov pri obsojenih osebah (za oba spola), ki so nastopile kazen od leta 2000 dalje.

Delež povratnikov

V zadnjih letih je opazen trend povečevanja števila obsojencev, ki kazen nastopijo iz pripora. V deležu sledi kategorija nastopa zaporne kazni s prostosti, najmanj obsojencev pa je bilo v zapor privedenih s prostosti.

Način nastopa kazni obsojencev

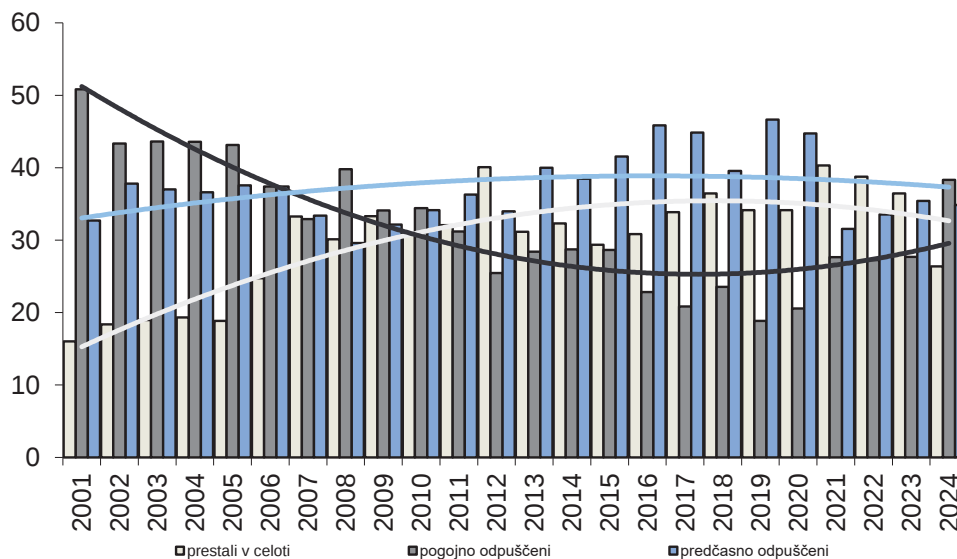
2.3.3 Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni

Tabela 7: Struktura obsojencev po vrsti odpusta in spolu

		Moški	Ženske	Skupaj
Odpuščeni	Kazen prestal v celoti	233	18	251
	Pogojno	352	12	364
	Predčasno	303	28	331
	Pomiloščeni	0	0	0
	V druge države	14	0	14
	Umrli	3	0	3
	Izrek enotne kazni	187	14	201
	Del denarne kazni je plačan	1	0	1
	Globo plačal v celoti	4	2	6
	Nadomestitev globe z opravo družbenokoristnih del	3	0	3
	Zastaranje izvršitve	2	0	2
	Ustavljeno izvrševanje kazni	13	2	15
	Premeščeni ali prerazporejeni v drug zavod	313	0	313
Prekinitev kazni	Prekinitev zaradi prezasedenosti	2	0	2
	Pomoč družini	3	0	3
	Varstvo otrok	1	3	4
	Zdravljenje	11	1	12
Beg		13	2	15
Napaka sodišča		1	0	1
Nastop nove kazni		2	0	2
Predčasni odpust po odločbi UPRO		2	0	2
Premestitev iz odprtega/polodprtega v zaprti zavod		29	0	29
Premestitev v odprti ali polodprti zavod		130	0	130
Razveljavitev sodbe		3	0	3
SKUPAJ		1625	85	1710

Grafični prikaz primerjave dinamike načina odpusta obsojencev s prestajanja zaporne kazni v tem letu prikazuje, da je največ obsojencev kazen prestalo v celoti, sledi predčasni odpust, najmanjši je delež pogojno odpuščenih.

Struktura obsojencev po vrsti odpusta

2.3.4 Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj

Tabela 8: Kazniva dejanja obsojencev po posameznih poglavjih kazenskega zakonika

	1.1.		sprejeti		Skupaj	Delež v %
	M	Ž	M	Ž		
Čast in dobro ime	0	0	1	1	2	0,09
Človečnost	1	0	0	0	1	0,04
Človekove pravice in svoboščine	8	1	19	0	28	1,22
Človekovo zdravje	83	4	66	2	155	6,77
Delovno razmerje in soc. varnost	1	0	2	0	3	0,13
Gospodarstvo	23	2	37	3	65	2,84
Javni red in mir	278	8	509	23	818	35,74
Pravni promet	2	0	3	1	6	0,26
Pravosodje	2	0	1	0	3	0,13
Premoženje	273	33	436	41	783	34,21
Splošno varnost ljudi in premoženja	1	0	2	0	3	0,13
Spolno nedotakljivost	71	2	24	0	97	4,24
Uradna dolžnost in javna pooblastila	1	0	2	0	3	0,13
Varnost javnega prometa	16	0	19	0	35	1,53
Zakonska zveza, družina in ml.	24	0	39	2	65	2,84
Življenje in telo	125	8	37	0	170	7,43
Osebe, ki imajo vrsto akta »ZDI - denarna kazen spremenjena v zapor po ZIZ«	0	0	18	3	21	0,92
Osebe, ki imajo vrsto akta »ZDP - denarna kazen spremenjena v zapor po ZKP«	0	0	2	0	2	0,09
Osebe, ki imajo vrsto akta »ZDZ - denarna kazen spremenjena v zapor po KZ«	1	0	24	4	29	0,13
SKUPAJ	910	58	1241	80	2289	1,14

Struktura kaznivih dejanj je primerljiva s preteklimi leto. Prevladujejo premoženjski delikti, sledijo kazniva dejanja zoper javni red in mir, zoper življenje in telo ter zoper človekovo zdravje.

2.35 Struktura obsojencev po dolžini kazni

Tabela 9: Struktura obsojencev po dolžini kazni

	Število					Delež v %				
	1.1.		Sprejeti		Skupaj	1.1.		Sprejeti		Skupaj
	M	Ž	M	Ž	Vsi	M	Ž	M	Ž	Vsi
Do 1 meseca	3	1	55	10	69	0,3	1,7	4,4	12,5	3,0
Več kot 1 do 3 mes.	7	2	55	9	73	0,8	3,4	4,4	11,3	3,2
Več kot 3 do 6 mes.	29	2	86	9	126	3,2	3,4	6,9	11,3	5,5
Več kot 6 mes. do 1 leta	55	4	138	9	206	6,0	6,9	11,1	11,3	9,0
Več kot 1 do 2 leti	200	11	463	23	697	22,0	19,0	37,2	28,8	30,4
Več kot 2 do 3 leta	189	8	243	8	448	20,8	13,8	19,7	10,0	19,6
Več kot 3 do 5 let	171	18	114	8	311	18,8	31,0	9,2	10,0	13,6
Več kot 5 do 10 let	126	5	61	4	196	13,8	8,6	4,9	5,0	8,6
Več kot 10 do 15 let	53	4	12	0	69	5,8	6,9	1,0	0,0	3,0
Več kot 15 do 20 let	34	1	6	0	41	3,7	1,7	0,5	0,0	1,8
Več kot 20 do 30 let	28	2	4	0	34	3,1	3,4	0,3	0,0	1,5
30 let	15	0	3	0	18	1,6	0,0	0,2	0,0	0,8
Doživiljenjska kazen	0	0	1	0	1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
SKUPAJ	910	58	1241	80	2289					

Tabela 10:
Povprečna
dolžina kazni

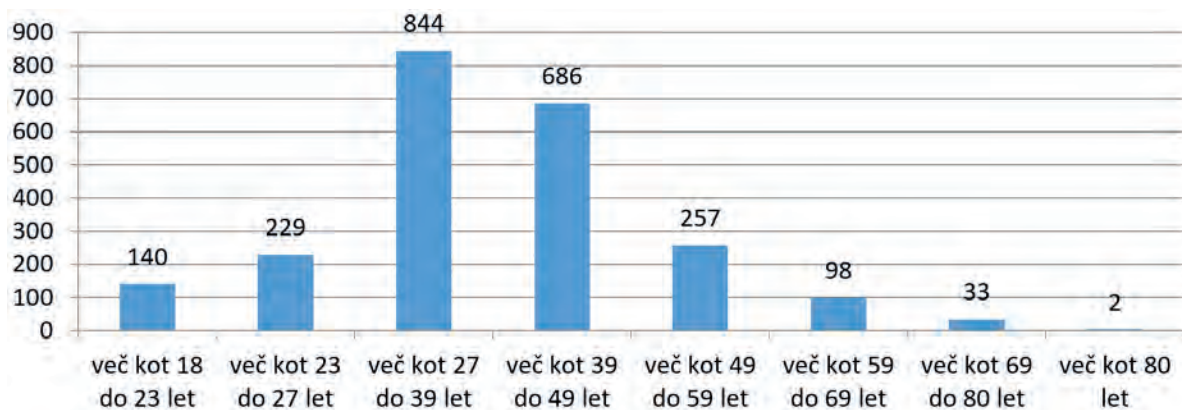
	Povprečno v dnevih skupaj	Let	Mesec.	Dni
DOB	2139	5	10	13
SLOV. VAS	2375	6	6	4
PUŠČAVA	2236	6	1	15
IG	1126	3	1	0
CELJE	1109	3	0	13
KOPER	686	1	10	21
NOVA GORICA	354	0	11	24
LJUBLJANA	842	2	3	22
NOVO MESTO	400	1	1	4
ODP. ODD. IG	1585	4	4	4
MARIBOR	589	1	7	14
MURSKA SOBOTA	623	1	8	18
MB ROGOZA	1308	3	7	3
PD RADEČE	1095	3	0	0
Povprečje	1176	3	5	11

2.3.6 Struktura obsojencev po starosti

Tabela 11: Struktura obsojencev po starosti

	Število					Delež v %				
	1.1.		Sprejeti		Skupaj	1.1.		Sprejeti		Skupaj
	M	Ž	M	Ž	Vsi	M	Ž	M	Ž	Vsi
Več kot 18 do 23 let	36	0	99	5	140	4,0	0,0	8,0	6,3	6,1
Več kot 23 do 27 let	79	3	142	5	229	8,7	5,2	11,4	6,3	10,0
Več kot 27 do 39 let	329	23	457	35	844	36,2	39,7	36,8	43,8	36,9
Več kot 39 do 49 let	290	20	352	24	686	31,9	34,5	28,3	30,0	29,9
Več kot 49 do 59 let	108	6	137	6	257	11,9	10,3	11,0	7,5	11,2
Več kot 59 do 69 let	42	6	45	5	98	4,6	10,3	3,6	6,3	4,3
Več kot 69 do 80 let	25	0	8	0	33	2,7	0,0	0,6	0,0	1,4
Več kot 80 let	1	0	1	0	2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1
SKUPAJ	910	58	1241	80	2289					

Struktura obsojencev po starosti

2.3.7 Stranske kazni in varnostni ukrepi

Tabela 12: Stranske kazni in varnostni ukrepi

		Število obsojencev		
		M	Ž	Skupaj
Začetni datum	Denarna kazen	282	11	293
	Izgon tujca iz države	238	5	243
	Odvzem predmetov	208	8	216
	Odvzem vozniškega dovoljenja	5	0	5
	Prepoved izdaje vozniškega dovoljenja	2	0	2
	Prepoved približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja	3	0	3
	Prepoved vožnje motornega vozila	13	0	13
	SKUPAJ	751	24	775
Na novo sprejeti	Denarna kazen	495	24	519
	Izgon tujca iz države	500	23	523
	Odvzem predmetov	247	14	261
	Odvzem vozniškega dovoljenja	4	1	5
	Prepoved približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja	1	0	1
	Prepoved vožnje motornega vozila	20	0	20
	SKUPAJ	1267	62	1329
Skupaj v letu	Denarna kazen	777	35	812
	Izgon tujca iz države	738	28	766
	Odvzem predmetov	455	22	477
	Odvzem vozniškega dovoljenja	9	1	10
	Prepoved izdaje vozniškega dovoljenja	2	0	2
	Prepoved približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja	4	0	4
	Prepoved vožnje motornega vozila	33	0	33
	SKUPAJ	2018	86	2104

V tem letu so imele zaprte osebe izrečenih skupaj 2.104 stranskih kazni in varnostnih ukrepov, kar v primerjavi s prejšnjim letom (1.391) predstavlja velik porast.

2.3.8 Prevzem izvršitve kazni zapora po mednarodnih pogodbah in tiralicah

Prevzem v drugo državo iz Slovenije:

V tem letu smo v tujino premestili 14 obsojencev.

Prevzem iz tujine v Slovenijo:

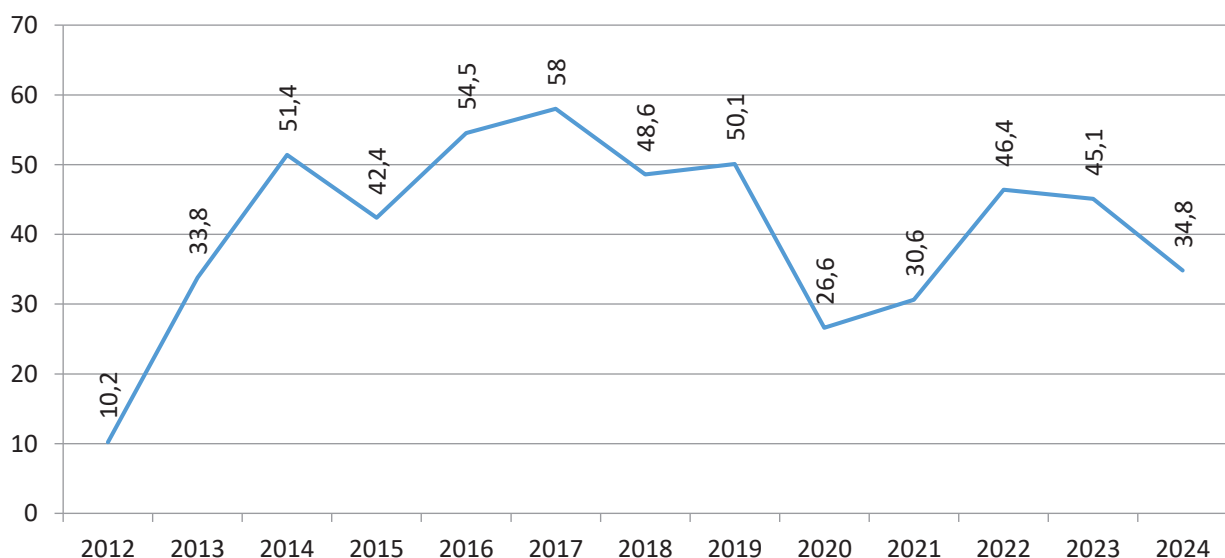
Iz tujine smo sprejeli 15 obsojencev, ki so prestajali kazen v drugih državah.

2.3.9 Zapor ob koncu tedna in hišni zapor

Tabela 13: Gibanje števila obsojenih na zapor ob koncu tedna

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
DOB	4	7	11	2	12	0	1	4,2
SLOV. VAS	8	1	9	7	6	2	8	7,7
PUŠČAVA	5	0	5	1	3	0	3	4,1
IG	2	3	5	1	1	0	5	4,2
KOPER	0	2	2	0	0	2	0	0,0
NOVA GORICA	0	1	1	1	0	0	2	0,4
LJUBLJANA	1	4	5	1	2	2	2	0,5
ODP. ODD. IG	6	0	6	4	9	0	1	5,1
MARIBOR	0	7	7	0	7	0	0	0,4
MURSKA SOBOTA	1	2	3	0	3	0	0	0,8
MB ROGOZA	8	3	11	7	11	0	7	7,4
SKUPAJ	35	30	65	24	54	6	29	34,8

Dinamika gibanja povprečnega števila oseb, ki so prestajale zapor ob koncu tedna

Pri izvajanju zapora ob koncu tedna ugotavljamo, da se je povprečno število oseb malenkost znižalo v primerjavi s preteklim letom.

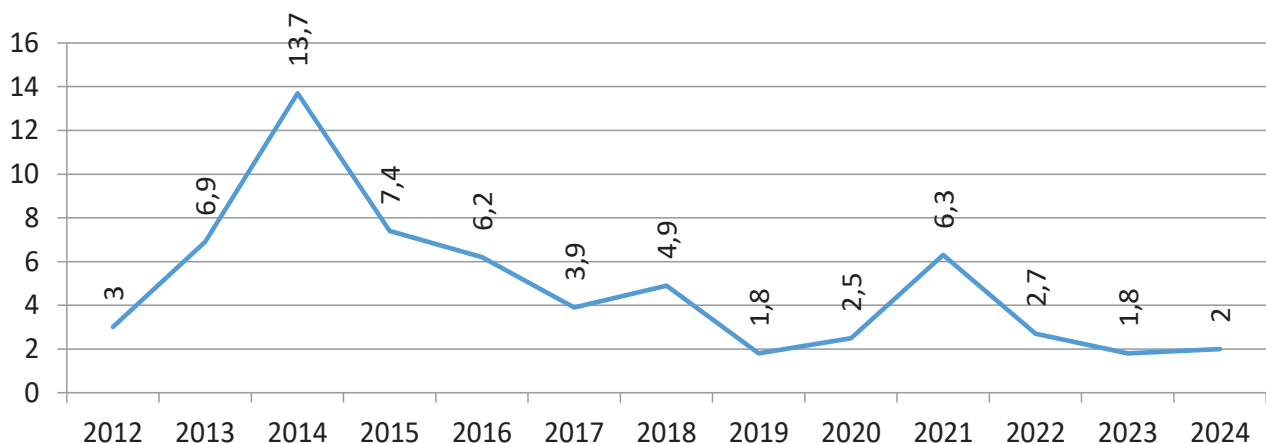
Tabela 14: Struktura oseb na prestajanju zaporu ob koncu tedna po vrsti odpusta in spolu

		M	Ž	Skupaj
Odpuščeni	Kazen preстал v celoti	5	0	5
	Pogojno	19	1	20
	Predčasno	7	0	7
Premeščeni ali prerazporejeni v drug zavod		5	0	5
Prekinitev kazni		1	0	1
Sprememba iz zaporu ob koncu tedna v zapor		2	0	2
Nov IK – enotna sodba		1	0	1
Premestitev iz odprtega ali polodprtega zavoda v zaprti zavod		4	0	4
Premestitev v odprti ali polodprti zavod		15	0	15
SKUPAJ		59	1	60

Tabela 15: Gibanje števila hišnega zaporu

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
IG	0	5	5	0	5	0	0	1,0
CELJE	1	1	2	0	1	0	1	0,6
LJUBLJANA	0	1	1	0	1	0	0	0,2
MARIBOR	0	1	1	0	1	0	0	0,2
SKUPAJ	1	8	9	0	8	0	1	2,0

Dinamika gibanja povprečnega števila oseb v "Hišnem zaporu"

V letošnjem letu beležimo rahel porast povprečnega števila oseb, ki so prestajale hišni zapor.

2.4 OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR

2.4.1 Podatki o gibanju mladoletnikov po zavodih

Tabela 16: Gibanje števila mladoletnikov

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
CELJE	1	2	3	0	1	0	2	0,9
PD RADEČE	12	12	24	8	8	7	17	13,2
SKUPAJ	13	14	27	8	9	7	19	14,1

V tem letu sta bila na prestajanje mladoletniškega zapor sprejeta dva mladoletnika v ZPMZKZ Celje. Trend nizkega števila mladoletnih obsojencev se nadaljuje že nekaj let.

2.5 MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU

Tabela 17: Dolžina prestanege vzgojnega ukrepa odpuščenih mladoletnikov in način odpusta iz prevzgojnega doma

	Ponovni vzgojni ukrep	Pogojni odpust z varstvenim nadzorom	Ustavitev VU	Začasna namestitev	Pogojni odpust po 82. čl. KZ	Nadzor CSD	Skupaj
Do 1 leta			1				1
1 do 2 leti						1	1
2 do 3 leta			3				3
3 leta			3				3
SKUPAJ			7			1	8

2.6 NADOMESTNI ZAPOR

Tabela 18: Podatki o gibanju števila oseb, ki jim je bil izrečen nadomestni zapor

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
CELJE	0	3	3	3	4	0	2	0,6
NOVA GORICA	1	21	22	0	20	0	2	2,1
LJUBLJANA	2	41	43	2	40	3	2	3,4
NOVO MESTO	4	49	53	3	52	3	1	4,9
OO IG	1	22	23	20	41	0	2	3,8
MARIBOR	0	10	10	3	11	1	1	0,9
MURSKA SOBOTA	3	12	15	0	12	3	0	1,3
ROGOZA	1	3	4	6	6	0	4	1,0
IG	0	8	8	0	8	0	0	0,5
SKUPAJ	12	169	181	37	194	10	14	18,7

Število oseb, ki so prestajale kazen nadomestnega zapor se je tudi v letošnjem letu povečalo. Lani smo jih obravnavali 155, letos pa 181.

2.7 PRIPORNIKI

2.7.1 Gibanje in struktura vseh priprtih oseb

V tem letu je bilo v zavodih priprtih 1.732 oseb, kar pomeni 291 oseb več kot v preteklem letu.

Tabela 19: Gibanje števila vseh priprtih oseb

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število	Delež v %	Sprejeti v povprečju na dan
IG	27	62	89	0	55	0	34	33,2	4,73	0,17
CELJE	64	126	190	25	131	9	75	95,0	13,56	0,35
KOPER	111	188	299	5	153	9	142	121,7	17,37	0,52
NOVA GORICA	14	26	40	5	31	1	13	16,3	2,33	0,07
LJUBLJANA	251	356	607	8	358	59	198	230,4	32,89	0,98
NOVO MESTO	35	60	95	12	71	3	33	28,0	3,99	0,16
MARIBOR	148	205	353	31	238	10	136	153,3	21,88	0,56
MURSKA S.	25	34	59	12	43	7	21	22,7	3,25	0,09
SKUPAJ	675	1057	1732	98	1080	98	652	700,5		2,90

Tabela 20: Podrobna predstavitev po spolu in mladoletnih pripornikih

	1.1.			Sprejeti			Skupaj			Priliv		
	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML
IG	0	27	0	0	62	0	0	89	0	0	0	0
CELJE	63	0	1	121	0	5	184	0	6	24	0	1
KOPER	111	0	0	188	0	0	299	0	0	5	0	0
NOVA GORICA	14	0	0	26	0	0	40	0	0	5	0	0
LJUBLJANA	250	0	1	355	0	1	605	0	2	8	0	0
NOVO MESTO	35	0	0	59	0	1	94	0	1	12	0	0
MARIBOR	148	0	0	205	0	0	353	0	0	30	0	1
MURSKA S.	25	0	0	34	0	0	59	0	0	11	0	1
SKUPAJ	646	27	2	988	62	7	1634	89	9	95	0	3

	Odpuščeni			Odliv			31.12.			Povp. število		
	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML
IG	0	55	0	0	0	0	0	34	0	0,0	33,2	0,0
CELJE	126	0	5	7	0	2	75	0	0	93,1	0,0	1,8
KOPER	153	0	0	9	0	0	142	0	0	121,7	0,0	0,0
NOVA GORICA	31	0	0	1	0	0	13	0	0	16,3	0,0	0,0
LJUBLJANA	357	0	1	58	0	1	198	0	0	230,4	0,0	0,0
NOVO MESTO	70	0	1	3	0	0	33	0	0	28,0	0,0	0,0
MARIBOR	237	0	1	10	0	0	136	0	0	153,2	0,0	0,0
MURSKA S.	42	0	1	7	0	0	21	0	0	22,7	0,0	0,0
SKUPAJ	1016	55	9	95	0	3	618	34	0	665,4	33,2	2,0

Tabela 21: Število in struktura sodno pridržanih oseb

	Pridržani		Odpuščeni na prostost		Odrejen pripor	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž
IG	0	12	0	1	0	11
CELJE	70	0	3	0	67	0
KOPER	6	0	0	0	6	0
LJUBLJANA	23	0	2	0	21	0
MARIBOR	44	0	2	0	42	0
MB MURSKA SOBOTA	1	0	0	0	1	0
SKUPAJ	154	7	12	1	140	5

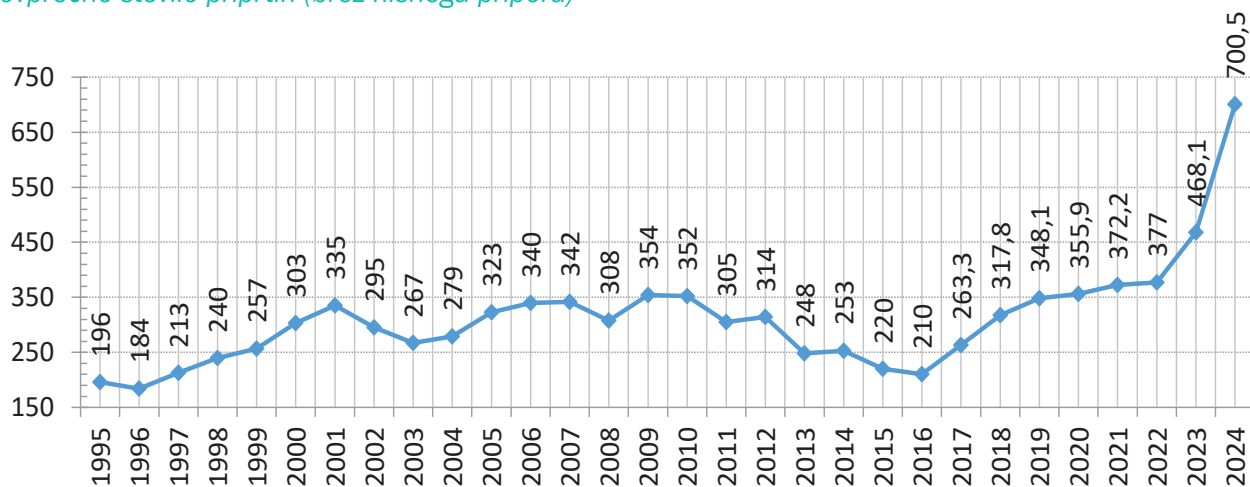
V zavodih je bilo v tem letu sodno pridržanih 156 oseb, kar je manj kot preteklo leto (161).

Tabela 22: Gibanje števila pripornikov po vrsti nastopa in odpusta

		Število			
		M	Ž	ML	Skupaj
Stanje na začetni datum		647	27	2	676
Na novo sprejeti		1126	74	12	1212
Priliv	Vrnjeni iz bega	1	0	0	1
	Premeščeni iz drugega zavoda	94	0	3	97
Odpust	Premeščeni v hišni pripor	22	4	5	31
	Nastopili v psihiatriji	12	0	0	12
	Umrli	5	0	0	5
	Ekstradicija – ni bila izvedena	2	1	0	3
	Ekstradicija – izročitev dr. držav	38	3	0	41
	Kazen prestana v priporu	11	0	0	11
	Nastop kazni iz pripora	414	16	2	432
	Nov IK prerazporejen	1	0	0	1
	Odprava pripora	267	18	2	287
	Odrejen pripor	131	10	5	146
	Položil varščino	1	0	0	1
	Predčasen nastop kazni iz pripora	241	14	0	255
	Pripor ni odrejen	6	1	0	7
	Pripor ni podaljšan	1	0	0	1
	Razveljavitev sodbe	1	0	0	1
	Ukrep javljanja na policijski postaji	2	0	0	2
Odliv	Premeščeni v drug zavod	94	0	3	97
	Beg	1	0	0	1
Stanje na končni datum		618	34	0	652

Spodnji graf prikazuje gibanje povprečnega števila pripornikov od leta 1995. V preteklem letu smo zaznali zelo velik porast števila pripornikov.

Povprečno število priprtih (brez hišnega pripora)

2.8 TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI

Tabela 23: Število tujcev med zaprtimi osebami

	Število				Delež vseh v %	Delež po kategorijah v %		
	Obsojenci, mladoletniki	Obsojeni po zakonu o prekrških	Priporniki	Skupaj	Skupaj	Obsojenci, mladoletniki	Obsojeni po zakonu o prekrških	Priporniki
DOB	558	0	0	558	24,0	53	0	0
DOB SLOV. VAS	12	0	0	12	0,5	1	0	0
DOB PUŠČAVA	0	0	0	0	0,0	0	0	0
IG	35	1	64	100	4,3	3	25	5
CELJE	119	1	134	254	10,9	11	25	11
KOPER	105	0	249	354	15,2	10	0	20
KP NOVA GORICA	14	2	30	46	2,0	1	50	2
LJUBLJANA	58	0	377	435	18,7	5	0	30
LJ NOVO MESTO	18	0	87	105	4,5	2	0	7
LJ ODP. ODD. IG	5	0	0	5	0,2	0	0	0
MARIBOR	111	0	275	386	16,6	10	0	22
MB M. SOBOTA	16	0	46	62	2,7	2	0	4
MB ROGOZA	6	0	0	6	0,3	1	0	0
SKUPAJ	1057	4	1262	2323				

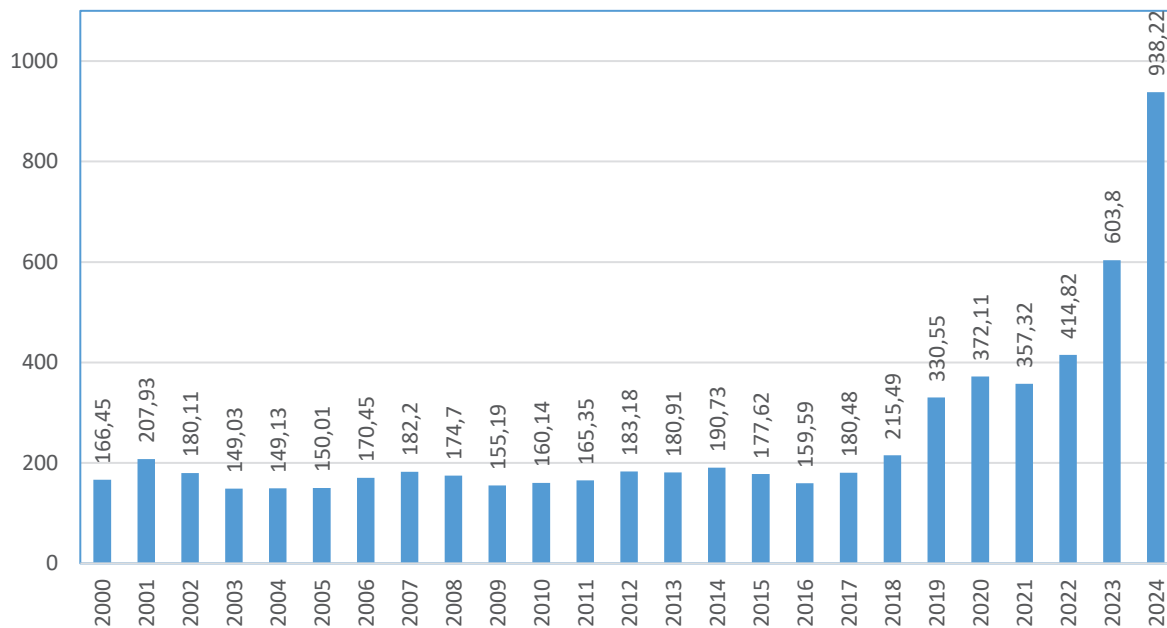
V tem letu je bilo med zaprtimi osebami 2.323 tujcev iz 72 držav, kar je 597 več kot prejšnje leto. Največ tujcev je bilo letos v zavodih Dob, Ljubljana in Maribor. Večina tujcev je bila priprtih ali na prestajanju zaporne kazni zaradi organiziranja prepovedanega prehoda čez državno mejo. Ta okoliščina je imela tudi največji učinek na skupno povprečno število tujcev med vsemi zaprtimi osebami.

Tabela 24: Struktura tujcev po posameznih državah

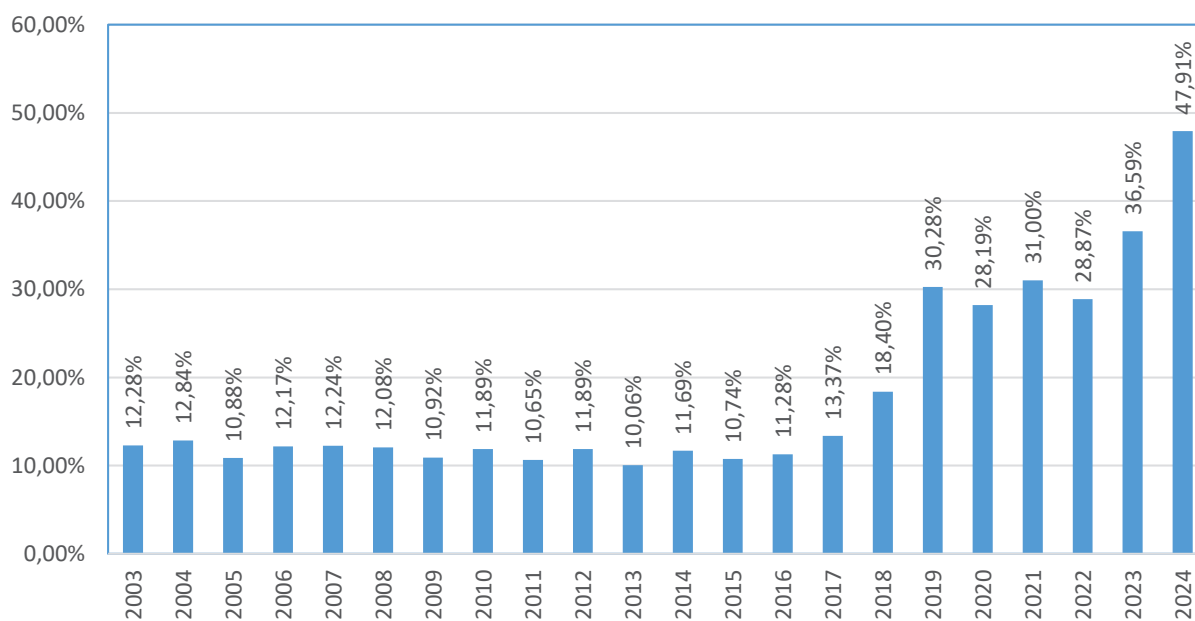
	Število			Delež v %	Povprečno število tujcev			Delež v %		
	O, ML	NZ	P		O, ML	NZ	P	O, ML	NZ	P
Afganistan	8	0	4	0,52	2,20	0,00	2,06	1	0	0
Albanija	14	0	15	1,25	5,39	0,00	6,51	1	0	1
Alžirija	23	0	30	2,28	8,59	0,00	10,75	2	0	2
Argentina	0	0	2	0,09	0,00	0,00	1,16	0	0	0
Armenija	0	0	3	0,13	0,00	0,00	0,36	0	0	0
Avstrija	4	0	6	0,43	0,46	0,00	2,36	0	0	0
Azerbajdžan	3	0	5	0,34	0,69	0,00	2,64	0	0	0
Belgija	5	0	7	0,52	3,08	0,00	1,35	0	0	1
Belorusija	13	0	18	1,33	6,55	0,00	7,99	1	0	1
Bolgarija	21	0	17	1,64	10,36	0,00	6,93	2	0	1
Bosna in Hercegovina	94	1	79	7,49	49,51	0,01	23,58	9	25	6
Brazilijska	0	0	1	0,04	0,00	0,00	0,80	0	0	0
Burundi	1	0	1	0,09	0,33	0,00	0,40	0	0	0
Ciper	0	0	2	0,09	0,00	0,00	0,34	0	0	0
Češka	7	0	15	0,95	3,43	0,00	4,24	1	0	1
Črna Gora	12	0	12	1,03	8,02	0,00	3,96	1	0	1
Dominikanska republika	0	0	2	0,09	0,00	0,00	0,06	0	0	0
Egipt	1	0	3	0,17	0,48	0,00	1,48	0	0	0
Eritreja	0	0	1	0,04	0,00	0,00	1,00	0	0	0
Estonija	2	0	3	0,22	0,93	0,00	0,76	0	0	0
Filipini	4	0	4	0,34	0,87	0,00	2,26	0	0	0
Francija	1	0	7	0,34	1,00	0,00	0,67	0	0	1
Gambija	1	0	1	0,09	0,24	0,00	0,60	0	0	0
Grčija	2	0	2	0,17	1,25	0,00	1,33	0	0	0
Gruzija	31	0	52	3,57	11,67	0,00	27,53	3	0	4
Gvineja	0	0	1	0,04	0,00	0,00	0,25	0	0	0
Hrvaška	43	0	53	4,13	21,43	0,00	16,30	4	0	4
Indija	3	0	2	0,22	1,59	0,00	0,62	0	0	0
Irak	12	0	10	0,95	7,31	0,00	4,36	1	0	1
Iran	2	0	5	0,30	0,11	0,00	0,81	0	0	0
Italija	18	0	13	1,33	7,33	0,00	4,14	2	0	1
Jordanija	1	0	1	0,09	0,67	0,00	0,33	0	0	0
Kazahstan	2	0	3	0,22	1,40	0,00	1,01	0	0	0
Kirgizija	1	0	1	0,09	0,54	0,00	0,46	0	0	0
Kitajska	3	0	7	0,43	1,00	0,00	2,17	0	0	1
Kolumbija	0	0	3	0,13	0,00	0,00	2,56	0	0	0
Kongo	2	0	1	0,13	0,40	0,00	0,21	0	0	0
Kosovo	49	1	26	3,27	19,86	0,01	10,13	5	25	2
Kuba	1	0	0	0,04	0,24	0,00	0,00	0	0	0

	Število			Delež v %	Povprečno število tujcev			Delež v %		
	O, ML	NZ	P		O, ML	NZ	P	O, ML	NZ	P
Latvija	11	0	13	1,03	5,55	0,00	6,03	1	0	1
Libanon	2	0	1	0,13	1,13	0,00	0,87	0	0	0
Liberija	0	0	2	0,09	0,00	0,00	0,14	0	0	0
Libija	1	0	2	0,13	0,10	0,00	0,23	0	0	0
Litva	13	0	15	1,21	7,58	0,00	6,62	1	0	1
Madžarska	12	0	13	1,08	3,70	0,00	2,91	1	0	1
Makedonija	17	1	18	1,55	8,86	0,01	7,66	2	25	1
Maroko	29	0	42	3,06	11,09	0,00	14,77	3	0	3
Moldavija	45	0	67	4,82	18,97	0,00	32,32	4	0	5
Mongolija	0	0	1	0,04	0,00	0,00	0,39	0	0	0
Nemčija	12	0	18	1,29	4,08	0,00	6,27	1	0	1
Nepal	0	0	1	0,04	0,00	0,00	1,00	0	0	0
Neurejeno državljanstvo ali neznana država	3	0	1	0,17	3,00	0,00	0,29	0	0	0
Nigerija	1	0	5	0,26	0,36	0,00	0,95	0	0	0
Nizozemska	3	0	4	0,30	2,20	0,00	1,26	0	0	0
Pakistan	12	0	10	0,95	5,54	0,00	5,75	1	0	1
Palestina	6	0	8	0,60	1,07	0,00	5,89	1	0	1
Poljska	29	0	39	2,93	10,57	0,00	14,25	3	0	3
Portugalska	1	0	2	0,13	0,36	0,00	0,67	0	0	0
Romunija	146	0	146	12,57	62,18	0,00	53,40	14	0	12
Rusija	16	0	16	1,38	8,09	0,00	5,44	2	0	1
Senegal	2	0	2	0,17	0,52	0,00	0,69	0	0	0
Sirija	20	0	28	2,07	6,30	0,00	12,56	2	0	2
Slovaška	2	0	3	0,22	0,61	0,00	0,65	0	0	0
Somalija	0	0	1	0,04	0,00	0,00	0,47	0	0	0
Srbija	96	0	78	7,49	46,37	0,00	28,95	9	0	6
Španija	3	0	3	0,26	1,25	0,00	0,51	0	0	0
Švedska	5	0	5	0,43	2,19	0,00	1,52	0	0	0
Tadžikistan	2	0	3	0,22	1,11	0,00	1,57	0	0	0
Tunizija	1	0	6	0,30	0,54	0,00	3,61	0	0	0
Turčija	22	0	47	2,97	5,72	0,00	20,89	2	0	4
Ukrajina	149	1	234	16,53	47,52	0,00	93,61	14	25	19
Uzbekistan	10	0	8	0,77	2,97	0,00	3,75	1	0	1
Velika Britanija	2	0	2	0,17	1,04	0,00	0,38	0	0	0
SKUPAJ	1057	4	1262		447,47	0,03	490,72			

Povprečno število tujcev med zaprtimi osebami v zadnjih letih

Delež tujcev med zaprtimi osebami v zadnjih letih

2. 9 ENOTA ZA FORENZIČNO PSIHIATRIJO

Tabela 25: Število oseb z varnostnim ukrepom obveznega psihiatričnega zdravljenja

Zavod	1. januar	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31. december	Povprečno število
FORENZIKA	28	14	42	0	6	0	36	32,3

3 OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB

3.1 STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI

3.1.1 Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih

Strokovno delo v zavodih temelji na interdisciplinarnem pristopu, skupinskih in individualnih metodah dela v skladu s sodobnimi spoznanji različnih strok. Usmerjeno je tudi v sodelovanje z zunanjim okoljem. Izvajajo ga delavci različnih strokovnih profilov, kot so: socialni pedagogi, pedagogi, socialni delavci, psihologi, zdravstveni delavci. Organizirani so v strokovne time, ki jih vodijo vodje vzgojnih služb. Člani strokovnih timov so tudi predstavniki pravosodnih policistov in inštruktorjev.

Vodje strokovnih timov, vodje drugih služb in direktorji v zavodih so se dnevno sestajali na kratkih posvetih o aktualnih dogodkih, tedensko pa so se odvijali sestanki strokovnih služb, kjer so obravnavali vsebine, povezane s sprejemi, prestajanjem kazni in z odpusti zaprtih oseb.

Delavci vzgojnih služb so se sestajali tudi po posameznih strokovnih področjih (vodje vzgojnih služb, pedagogi, socialni delavci, strokovni delavci za obravnavo odvisnosti, strokovni delavci za obravnavo povzročiteljev nasilja, strokovni delavci za obravnavo samomorilno ogroženih, zdravstveni delavci, psihologi), ki so jih vodili delavci vzgojne službe na Generalnem uradu.

Strokovna obravnava obsojencev in mladoletnikov je potekala po individualnih, skupinskih in skupnostnih programih, njen cilj je bil usposabljanje zaprtih oseb za življenje po odpustu in reintegracijo v družbo. Strokovna obravnava pripornikov je potekala individualno.

Na podlagi podatkov in individualnih razgovorov članov strokovnega tima s posameznikom v sprejemnem obdobju so bili izdelani osebni načrti z opredeljenimi kratkoročnimi in dolgoročnimi cilji obravnave, bivanje in dejavnosti zaprtih oseb v procesu prestajanja kazni in rehabilitacije. Osebni načrti za vsakega posameznika so se med letom dopolnjevali in spreminjali glede na potrebe, možnosti in spremenjene razmere.

V osebni načrtu so v zavodih za vsako zaprto osebo opredelili razporeditev v režim, vrsto obravnave, delo, stike s svojci, stike s strokovnimi delavci zunanjih ustanov in prostovoljci, ugodnosti, izobraževanje in poklicno usposabljanje, način preživljanja prostega časa, odnos do kaznivega dejanja, načrtovali so tudi odpust s prestajanja kazni.

Programi skupinske obravnave so bili izvedeni v obliki malih skupin in velikih skupin (sestanki domske oz. oddelčne skupnosti). Male skupine so vodili strokovni delavci, pedagogi, socialni delavci in psihologi. Male skupine so bile sestavljene heterogeno in odprto, vanje so bile vključene zaprte osebe ne glede na starost, predkaznovanost, vrsto kaznivega dejanja, osebnostno strukturo in družbeni status. Cilji obravnave v malih skupinah so bili, da se preko interakcije z drugimi člani skupine posamezniku omogoči vpogled v lastno vedenje, spodbuja želeno in preprečuje neželjeno vedenje, omogoči pridobivanje novih socialnih veščin, ponudi načine razreševanja konfliktov in težav ter obvešča člane skupine. Sestanke domskih skupnosti so vodili direktorji zavodov ali v njihovi odsotnosti vodje vzgojnih služb, v oddelkih pa vodje oddelkov ali pooblaščen strokovni delavci. Cilji sestankov domske skupnosti so bili usmerjeni v iskanje zamisli, pobud in izkušenj za reševanje problemov in konfliktov ter informiranje.

Na strokovnem področju smo skrbeli za izvajanje strokovnih metod dela, posebno pozornost smo namenili programom izobraževanja zaprtih oseb, obravnavi uporabnikov nedovoljenih psihoaktivnih snovi in alkohola, obravnavi povzročiteljev nasilja, preprečevanju samomorov in samopoškodb ter obravnavi storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost.

Iskali smo nove možnosti za specifične programe dela z zaprtimi ter povezovanje z zunanjimi organizacijami in tudi drugimi resorji. Potekale so supervizije o postopanju s samomorilno ogroženimi, supervizije o obravnavi storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, supervizije socialnih delavcev, supervizije pedagogov, supervizije za strokovne delavce s področja obravnave odvisnosti, supervizije za strokovne delavce s področja obravnave povzročiteljev nasilja, supervizije zdravstvenih delavcev, supervizije vodij posameznih oddelkov v ZPKZ Dob pri Mirni ter supervizije vodij oddelkov za vzgojo in vodij dislociranih oddelkov. Glede na to, da imamo v zaporskem sistemu veliko izrednih dogodkov, supervizija pa predstavlja svetovalno-razbremenilni proces, ki naslavlja dileme in konflikte v poklicnih interakcijah, s čimer udeležencem omogoča, da preko refleksije in analize lastnih izkušenj prihajajo do novih spoznanj ter znanj, s tem pa krepijo strokovne kompetence in poklicno identiteto, so vsi zaposleni imeli možnost udeležbe na individualni superviziji.

3.1.2 Nameščanje obsojencev v režime prestajanja kazni

V zavodih obstajajo trije režimi oz. oddelki prestajanja kazni: odprti, polodprti in zaprti. Med seboj se razlikujejo po stopnji omejevanja svobode. Med prestajanjem kazni se režim obsojencem spreminja glede na oceno o možnosti zlorabe režima, na katero pa med drugim vplivata tudi obsojenčevo uresničevanje osebnega načrta in njegova varnostna ocena. Od 1.018 obsojencev in mladoletnikov, ki so bili v zavodih na dan 1. 1. 2024, jih je 3,44 % prestajalo zapor ob koncu tedna, 64,44 % jih je prestajalo kazen v zaprtem režimu, 17,58 % jih je bilo nameščenih v polodprti režim in 14,54 % v odprti režim.

Tabela 26: Razporeditev obsojenih oseb in mladoletnikov v režime na dan 1. 1. 2024

	Zapor ob koncu tedna	Odprti	Polodprti	Zaprti	Skupaj
OBSOJENCI					
Dob	4	0	56	510	570
OO Slovenska vas	8	61	0	0	69
OO Puščava	5	15	0	0	20
Celje	0	1	22	45	68
Koper	0	0	30	5	35
Nova Gorica	0	10	4	10	24
Ljubljana	1	0	0	23	24
Novo mesto	0	0	2	1	3
OO Ig	6	21	0	0	27
Maribor	0	0	31	24	55
Murska Sobota	1	0	7	5	13
OO Rogoza	8	29	0	0	37
SKUPAJ	33	137	152	623	945
OBSOJENKE					
Ig	2	11	19	28	60
SKUPAJ	2	11	19	28	60
MLADOLETNIKI					
Celje	0	0	0	1	1
Radeče	0	0	8	4	12
SKUPAJ	0	0	8	5	13
SKUPAJ	35	148	179	656	1018
Delež (v %)	3,44	14,54	17,58	64,44	100,00

V letu 2024 je bilo 245 namestitev obsojencev v prostore s strožjim režimom (98a. člen ZIKS-1). Največji delež teh namestitev je bil, ker so bili obsojenci nevarni (131) in ker so huje motili druge (99), nekaj jih je bilo nameščenih v prostore s strožjim režimom iz razloga ogroženosti (10) ter iz razloga begosumnosti (5).

Tabela 27: Namestitev v prostore s strožjim režimom (98a. člen ZIKS-1)

Zavod	Izrazito begosumni	Huje motijo druge	So nevarni	So ogroženi	Skupaj
Dob	3	91	118	8	220
Celje	0	1	0	0	1
Koper	0	1	0	0	1
Ljubljana	1	0	1	0	2
Maribor	1	6	12	2	21
SKUPAJ	5	99	131	10	245

195. člen ZIKS-1 določa, da se mladoletnika, ki se ni sposoben prilagajati delu in življenju po programu vzgojne skupine, v katero je bil napoten, lahko premesti v posebno vzgojno skupino z intenzivnejšim postopkom. V letu 2024 je bilo 18 tovrstnih namestitev dvanajstih mladoletnikov.

3.1.3 Alternativni načini izvršitve kazni zapora

Kazen zapora v obliki zapora ob koncu tedna (četrty odstavek 86. člena KZ-1) je v letu 2024 prestajalo 65 oseb. Na dan 1. 1. 2024 je kazen zapora na takšen način prestajalo 35 oseb, skozi celotno leto 2024 je s prestajanjem takšnega načina izvršitve kazni zapora začelo še 30 oseb. Na dan 31. 12. 2024 je kazen zapora ob koncu tedna prestajalo 29 oseb. Kazen so večinoma prestajali tako, da so bili razporejeni v odprti režim prestajanja kazni. V letu 2024 je bilo od vseh primerov takšnega izvrševanja kazni zapora ugotovljenih 12 zlorab (nedokazovanje abstinence oz. pozitiven urinski test, kršitev sodne prepovedi približevanja).

Kazen zapora v obliki hišnega zapora (peti odstavek 86. člena KZ-1) je v letu 2024 prestajalo 9 obsojencev, kar je 1 več kot v preteklem letu. Na dan 1. 1. 2024 je kazen zapora na takšen način prestajala 1 oseba, skozi celotno leto 2024 je s prestajanjem takšnega načina izvršitve kazni zapora začelo še 8 oseb. Na dan 31. 12. 2024 je kazen zapora v obliki hišnega zapora prestajala ena oseba.

Skupen aktiv za vzgojo in izobraževanje na Pokljuki

Zavodi za prestajanje kazni zapora se pri izvrševanju kazenske sankcije zapora ob koncu tedna soočajo predvsem s težavo nadzorov pri obsojencih, ki so samozaposleni, pri obsojencih, ki opravljajo delo na terenu in pri obsojencih, ki svoje delo opravljajo v tujini pri tujem delodajalcu. Izpostavljajo tudi potrebo po večji angažiranosti sodišč pri selekciji primernih kandidatov za zapor ob koncu tedna – alternativna oblika prestajanja kazni jim je izrečena zaradi dogovora s sodiščem glede priznanja krivde. Zaradi slabše osebnostne strukture imajo potem nekoliko več težav pri upoštevanju pravil, ki veljajo ob alternativnem prestajanju kazni.

3.2 IZOBRAŽEVANJE IN IZOBRAZBA OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

Zviševanje ravni znanja in izobrazbe zaprtih oseb je pomemben dejavnik terciarne prevencije, zato je bila tudi v letu 2024 pozornost strokovnih delavcev namenjena spodbujanju zaprtih oseb za vključevanje v različne izobraževalne programe.

V novembru 2024 smo pričeli z izvajanjem evropskega projekta »Izvajanje izobraževanj za osebe na prestajanju zaporne kazni za pridobitev srednješolske izobrazbe in kvalifikacij, prekvalifikacije in nadaljnjo poklicno usposabljanje ter izvajanje programov nacionalnih poklicnih kvalifikacij in specialnih programov«, ki se izvaja v okviru Programa evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027. Namen projekta je omogočiti osebam, ki prestajajo zaporno kazen, pridobitev izobrazbe in kvalifikacij, kar bo olajšalo njihovo tranzicijsko obdobje po končanem prestajanju kazni ter pospešilo proces resocializacije, prilagojen njihovim specifičnim potrebam.

Cilj projekta je pridobitev srednješolske izobrazbe, kvalifikacij, prekvalifikacije in nadaljnje poklicno usposabljanje, kar se bo doseglo z izvedbo izobraževanj (srednje poklicno izobraževanje, srednje strokovno izobraževanje, poklicno tehnično izobraževanje in višja strokovna šola), izvedbo programov za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK), jezikovnih tečajev za tuje zapornike, izobraževalnih programov za integracijo tujih zapornikov in izvedbo programov za dvig funkcionalne pismenosti.

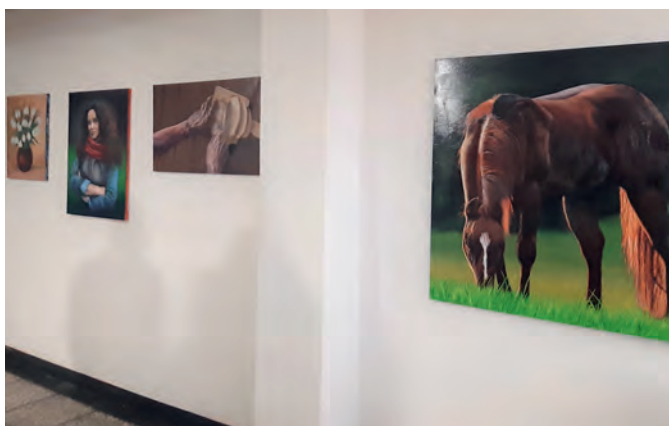
V letu 2024 (v mesecu novembru in decembru) se je projekt izvajal na treh lokacijah, in sicer v ZPMZKZ Celje, ZPKZ Ig in ZPKZ Dob pri Mirni. V letu 2024 smo zabeležili 45 vključitev v srednješolsko izobraževanje, 28 vključitev v tečaj slovenščine za tujce in tečaj integracije tujih zapornikov ter 6 vključitev v NPK Pomočnik kuharja.

3.2.1 Izobrazbena struktura

Tabela 28: Šolska in poklicna izobrazba obsojencev in mladoletnikov na dan 1. 1. in na novo sprejetih

Šolska izobrazba	Na dan 1. 1.				Na novo sprejeti				Skupaj
	M	Ž	ML	Vsi	M	Ž	ML	Vsi	
Ne zna pisati, brati, ne pozna osnovnih računskih operacij	20	3	0	23	36	7	0	43	66
Nedokončana OŠ	98	7	7	112	171	12	9	192	304
Dokončana OŠ	206	8	0	214	277	4	1	282	496
Nedokončana poklicna, srednja strokovna šola ali gimnazija	20	4	6	30	57	1	3	61	91
Dokončana nižja poklicna šola	41	2	0	43	106	2	0	108	151
Dokončana srednja poklicna šola	314	12	2	328	254	16	0	270	598
Dokončana srednja strokovna šola ali gimnazija	169	22	0	191	117	19	0	136	327
Nedokončana višja, visoka šola oz. fakulteta	6	0	0	6	8	3	0	11	17
Dokončana višja šola	16	1	0	17	20	0	0	20	37
Dokončna visoka šola oz. fakulteta	34	3	0	37	44	2	0	46	83
SKUPAJ	924	62	15	1001	1090	66	13	1169	2170

Od vseh obsojencev in mladoletnikov v letu 2024 jih je imelo 749 (34,5 %) nižjo oz. srednjo poklicno šolo, 496 (22,8 %) osnovno šolo, 327 (15,1 %) srednjo strokovno šolo ali gimnazijo, 120 (5,5 %) pa jih je imelo višjo, visoko šolo oz. fakulteto. Nedokončano poklicno, srednjo šolo ali gimnazijo je imelo 91 (4,2 %) oseb, 17 (0,8 %) oseb je imelo nedokončano višjo, visoko šolo ali fakulteto. Brez šolske izobrazbe je bilo 370 (17,1 %) oseb, med njimi 66 (3,0 %) brez znanja pisanja, branja in poznavanja osnovnih računskih operacij. Raven formalne izobrazbe zaprtih oseb je ugotovljena na osnovi njihovih izjav o doseženi stopnji izobrazbe ob nastopu kazni. Dokazila o izobrazbi so predložili le tisti, ki so bili vključeni v izobraževanje.

Razstava slik ob zaključku projekta z režiserjem M. Pevcem v ZPKZ Dob

Prireditev ob zaključku projekta z režiserjem M. Pevcem v ZPKZ Dob

3.2.2 Izobrazbena struktura vključenih v izobraževanje

Tabela 29: Šolska in poklicna izobrazba obsojencev in mladoletnikov vključenih v izobraževanje

Šolska izobrazba	Na dan 1. 1.				Na novo sprejeti				Skupaj
	M	Ž	ML	Vsi	M	Ž	ML	Vsi	
Ne zna pisati, brati, ne pozna osnovnih računskih operacij	6	0	0	6	4	0	0	4	10
Nedokončana OŠ	23	0	5	28	15	0	8	23	51
Dokončana OŠ	16	0	0	16	11	0	0	11	27
Nedokončana poklicna, srednja strokovna šola ali gimnazija	14	1	7	22	16	0	4	20	42
Dokončana nižja poklicna šola	7	0	0	7	0	0	0	0	7
Dokončana srednja poklicna šola	13	0	2	15	8	0	0	8	23
Dokončana srednja strokovna šola ali gimnazija	17	2	0	19	9	0	0	9	28
Nedokončana višja, visoka šola oz. fakulteta	1	0	0	1	1	0	0	1	2
Dokončana višja šola	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dokončana visoka šola oz. fakulteta	1	1	0	2	1	0	0	1	3
SKUPAJ	98	4	14	116	65	0	12	77	193

Od vseh obsojencev in mladoletnikov, ki so se v letu 2024 vključili v izobraževanje, jih je imelo 30 (15,5 %) nižjo oz. srednjo poklicno šolo, 27 (14,0 %) osnovno šolo, 28 (14,5 %) srednjo strokovno šolo ali gimnazijo, 3 (1,6 %) so imeli višjo, visoko šolo ali fakulteto. Z nedokončano poklicno, srednjo šolo ali gimnazijo jih je bilo 42 (21,8 %), z nedokončano višjo ali visoko šolo sta bila 2 (1,0 %). Brez šolske izobrazbe jih je bilo 61 (31,6 %), med njimi 10 (5,2 %) brez znanja pisanja, branja in poznavanja osnovnih računskih operacij.

3.2.3 Vključenost v izobraževalne programe

Po kategorijah zaprtih oseb so se v formalne oblike izobraževanja v letu 2024 vključevali obsojenci in mladoletniki. Izobraževalne programe so obiskovali tako znotraj kot zunaj zavodov, izobraževali so se v izobraževalnih programih za odrasle kot tudi v programih za mlade.

Tabela 30: Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev in mladoletnikov po spolu

Izobraževalne oblike	Vpisani				Od teh								
					Prekinili			Končali			Nadaljujejo		
	M	Ž	ML	Vsi	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML
Opismenjevanje	14	8	4	26	5	4	1	0	4	0	9	0	3
Osnovna šola	35	0	8	43	6	0	2	3	0	1	26	0	5
Nižja poklicna šola*	0	0	8	8	0	0	2	0	0	1	0	0	5
Srednja poklicna šola	38	0	6	44	8	0	1	3	0	3	27	0	2
Poklicni tečaj, mojstrski, delovodski izpit	22	0	0	22	0	0	0	16	0	0	6	0	0
Srednja strokovna šola, gimnazija	46	1	1	48	7	0	0	3	1	0	36	0	1
Višja šola	5	0	0	5	1	0	0	0	0	0	4	0	0
Visoka šola oz. fakulteta	6	3	0	9	1	0	0	0	0	0	5	3	0
SKUPAJ	166	12	27	205	28	4	6	25	5	5	113	3	16

V letu 2024 je bilo v izobraževanje vključenih 9,4 % vseh obsojencev in mladoletnikov. Predčasno je z izobraževanjem prekinilo 32 obsojencev in 6 mladoletnikov. Kot razloge za prekinitev izobraževanja zavodi navajajo odpust s prestajanja kazni zapora, premestitev v drug zavod, nezmožnost dokončanja izobraževalnega programa, neizpolnjevanje obveznosti, konec izvrševanja vzgojnega ukrepa, samovoljna prekinitev in prekinitev zaradi izključitve iz matične šole.

Največ zaprtih oseb je obiskovalo programe srednje strokovne šole ali gimnazije, srednje poklicne šole in osnovno šolo.

Tabela 31: Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev in mladoletnikov v zavodu in izven zavoda v letu

Izobraževalne oblike	V zavodu				Izven zavoda			
	M	Ž	ML	Vsi	M	Ž	ML	Vsi
Opismenjevanje	14	8	5	27	0	0	0	0
Osnovna šola	36	0	7	43	2	0	0	2
Nižja poklicna šola	0	0	7	7	0	0	0	0
Srednja poklicna šola	36	0	4	40	2	0	0	2
Poklicni tečaj, mojstrski, delovodski izpit	22	0	0	22	0	0	0	0
Srednja strokovna šola, gimnazija	44	0	1	45	2	1	0	3
Višja šola	0	0	0	0	5	0	0	5
Visoka šola oz. fakulteta	0	2	0	2	6	1	0	7
SKUPAJ	149	10	24	186	17	2	0	19

3.2.3.1 Oblike izobraževanj v zavodu (formalne in neformalne)

Izmed vseh obsojencev, vključenih v izobraževanje, jih je v letu 2024 kar 90,1 % obiskovalo programe formalnega izobraževanja v zavodih. Zaprte osebe so obiskovale programe za pridobitev izobrazbe v zavodih Dob (88), OO Slovenska vas (16), OO Puščava (1), Celje (38), Oddelek Nova Gorica (1), Oddelek Novo mesto (7), Ig (10) ter v Prevzgojnem domu Radeče (22).

V zavodu Dob je osnovno šolo za odrasle izvajal Center za izobraževanje in kulturo (CIK) Trebnje. Predavanj osnovne šole se je udeleževalo 32 obsojencev (1 iz OO Slovenska vas), od tega je bilo 7 obsojencev vključenih v opismenjevanje. Izobraževanje je uspešno zaključil 1 obsojenec. Programe srednjega poklicnega izobraževanja, srednjega strokovnega izobraževanja in poklicno-tehničnega izobraževanja je izvajal javni zavod Cene Štupar – Center za izobraževanje Ljubljana (CILJ). V programu Gastronomske in hotelske storitve se je predavanj udeleževalo 31 obsojencev (od tega 6 iz OO Slovenska vas in 1 iz OO Puščava). V programu Gastronomija in turizem se je predavanj udeleževalo 8 obsojencev. V SSI program Logistični tehnik je bilo vpisanih 16 obsojencev (od tega 5 iz OO Slovenska vas). V PTI program Logistični tehnik je bilo vpisanih 14 obsojencev (od tega 3 iz OO Slovenska vas); 2 sta uspešno opravila poklicno matura. V program PTI Gastronomija so bili vpisani 4 obsojenci (od tega 1 iz OO Slovenska vas). CIK Trebnje je izvajal še tečaj slovenskega jezika za tujce v dveh skupinah, vanj je bilo vključenih 30 obsojencev.

V zavodu Celje so v sodelovanju z Ljudsko univerzo Celje izvajali opismenjevanje (7 obsojencev) ter osnovno šolo za odrasle (8 obsojencev, od tega 1 mladoletnik). Trem udeležencem SPI Gastronom hotelir, ki so se v preteklosti izobraževali v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« (le-ta se je končal leta 2023), so omogočili nadaljevanje izobraževanja (stroške je kril zavod). Kot samoplačnik se je izobraževalo še 5 obsojencev (1 v programu SSI Ekonomski tehnik, 3 SPI Trgovca – prodajalec, 1 PTI Logistični tehnik). Zaradi vse večjega števila tujcev in posledično porasta težav v sporazumevanju, so v sodelovanju z Ljudsko univerzo Celje v zavodu nadaljevali s tečajem slovenskega jezika za tujce (vključenih 48 obsojencev). V sodelovanju z Ljudsko univerzo Celje so izvedli še tečaj »Dietna prehrana«, ki se ga je udeležilo 9 obsojencev ter delavnico Mozaik (10 obsojencev in 1 pripornik). V okviru izvajanja operacije »Izvajanje izobraževanj za osebe na prestajanju zaporne kazni« so pričeli z izvedbo tečaja slovenskega jezika za tujce (15 obsojencev) ter usposabljanjem NPK Pomočnik kuharja (6 obsojencev).

V zavodu Koper so v sodelovanju z Ljudsko univerzo Koper v sklopu projekta »Skupaj za kompetence Obalno-kraške regije (SKOK)« za pripornike izvedli petmesečno neformalno izobraževanje ustvarjalnih delavnic ter 40-urni tečaj slovenskega jezika za tujce (v oba programa je bilo vključenih 70 pripornikov, večina tujcev). V oddelku Nova Gorica je bil en obsojenec vpisan v osnovno šolo za odrasle preko Ljudske univerze Nova Gorica – obsojenec je uspešno zaključil osnovno šolo.

V zavodu Ljubljana so potekale motivacijske delavnice za obsojence in pripornike, ki jih je izvajala organizatorica izobraževanja za odrasle iz javnega zavoda Cene Štupar v okviru Svetovalnega središča Osrednje slovenske regije (6–8 obsojencev in 12 pripornikov). V oddelku Novo mesto so v sodelovanju z Razvojno izobraževalnim centrom Novo mesto izvajali program Krepimo osnovne veščine (7 obsojencev) ter program Spoznajmo se v slovenščini (12 pripornikov).

V zavodu Maribor sta strokovni sodelavki od aprila dalje izvajali neformalno obliko izobraževanje – tečaj slovenskega jezika za tujce (skupaj vključenih 30 pripornikov). V oddelku Murska Sobota so v sodelovanju z Ljudsko univerzo Murska Sobota organizirali tečaj ruskega jezika (vključenih šest obsojencev).

V zavodu Ig sta bili dve obsojenki vpisani na Visoko šolo za upravljanje podeželja Grm Novo mesto, smer upravljanje podeželja. Osem obsojenk je bilo vključenih v program opismenjevanja. Izvedli pa so tudi več delavnic – Zdrav življenjski slog (12 obsojenk), Trajnostni razvoj (12 pripornic), Temeljne kompetence – Trajnostni razvoj in zeleno gospodarstvo (18 pripornic, 9 obsojenk), Sporazumevanje v slovenskem jeziku (10 pripornic, 2 obsojenki), Izobraževalni program za integracijo tujih zapornikov (12 obsojenk).

V Prevzgojnem domu Radeče so imeli mladoletniki, glede na vzpostavljeno mrežo sodelujočih izobraževalnih

institucij, možnost vključitve v naslednje formalne izobraževalne programe: trgovec, obdelovalec lesa, kovinar-orođar, gastronom-turistični tehnik, električar, pomočnik v biotehnikah in oskrbi in osnovna šola za odrasle. Po potrebi (interesi mladoletnikov, specifična znanja, sposobnosti, možnosti vpisov, razpoložljive oblike in načini ter organiziranost izobraževanja ...) so vzpostavili nove kontakte in se dogovorili za nova sodelovanja na izobraževalnem področju. Vzpostavljena je široka mreža po izobraževalnih institucijah. V letu 2024 so sodelovali z Ljudsko univerzo Celje, Srednjo Lesarsko in gozdarsko šolo Maribor, Vzgojnim zavodom Višnja Gora, Šolskim centrom Škofja Loka, Šolskim centrom Velenje, Srednjo gostinsko šolo Maribor. V zavodu so se izvajala tudi naslednja neformalna izobraževanja – usposabljanje z delom v mizarški delavnici, kovinarski delavnici, ličarski delavnici (notranja, zunanja), vrtnarstvo in parkovno urejanje ter v zavodski kuhinji. Nižje poklicno izobraževanje je potekalo kot redna oblika izobraževanja v izpitni obliki. Praktični pouk oziroma praktično usposabljanje pri delodajalcu se je v celoti izvajal v učnih delavnicah. Pri srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju je bil v večini praktični pouk realiziran v delavnicah Prevezgojnega doma Radeče, v manjšem deležu tudi pri zunanjem delodajalcu. Priprave na izpite iz splošnih in strokovnih predmetov so potekale v zavodu. Delo se je izvajalo v kombinaciji s programi osnovne šole za odrasle, pripravami na nacionalne poklicne kvalifikacije, opismenjevanja ter v kombinaciji s poklicnim oz. strokovnim izobraževanjem. Predmetni izpiti se v celoti izvajajo v izpitni obliki na matičnih šolah, s katerimi imajo mladoletniki sklenjene osebne izobraževalne načrte.

3.2.3.2 Oblike izobraževanj izven zavoda (formalne in neformalne)

V zavodu Dob so bili trije obsojenci vpisani v višješolski študijski program Gostinstvo in turizem, ki ga izvaja Grm Novo mesto – Center biotehnik in turizma, višja strokovna šola. Študijske obveznosti so v letu 2024 opravljali v zavodu oziroma preko koordinatorke za izobraževanje. Vsi trije obsojenci nadaljujejo z izobraževanjem. En obsojenec je bil v študijskem letu 2023/24 vpisan v 2. letnik rednega študija Zgodovine na Filozofski fakulteti Maribor. Obveznosti je opravljal na daljavo. V letu 2024 se je iz študija izpisal, ker ni zmožl opravljati študijskih obveznosti. En obsojenec je bil v študijskem letu 2023/24 vpisan na redni visokošolski študij Aplikativna kineziologija. Program izvaja Fakulteta za vede o zdravju. Obsojenec je obveznosti opravljal na daljavo. Dva obsojenca sta bila v letu 2023/24 vpisana v program Visoke šole za upravljanje podeželja Grm Novo mesto. En od njiju je vpisan kot občan, oba nadaljujeta z izobraževanjem. V OO Slovenska vas je bil en obsojenec vpisan v višješolski študijski program Gostinstvo in turizem, ki ga izvaja Grm Novo mesto – Center biotehnik in turizma, višja strokovna šola. Študijske obveznosti je v letu 2024 opravljal v zavodu oziroma preko koordinatorke za izobraževanje. Obsojenec nadaljuje z izobraževanjem. En obsojenec je bil kot izredni študent vključen na Visoko šolo za poslovne vede v Ljubljani.

V zavodu Celje so imeli obsojenci možnost vključitve v redno šolo in dnevno obiskovanje pouka, programe izobraževanja ob delu z obiskovanjem predavanj in samoizobraževanje z izpiti s pomočjo konzultacij na šolah. Zavod ima utečeno sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami, kjer se najpogosteje izobražujejo njihovi obsojenci, glavnina izobraževanja ostaja na Ljudski univerzi Celje. Glede na organizacijo dela in kadrovske možnosti se poslužujejo predvsem izobraževanja v zavodu. Obsojenci so zainteresirani predvsem za formalno izobraževanje, ker se zavedajo pomena uradnih spričeval za kasnejše zaposlovanje. V letu 2024 so za tri zaprte osebe – z izhodi in s statusom izobraževančca, v večji meri skušali organizirati predavanja zunaj zavoda (LU Celje – gradivo prejmejo v zavod, predavanja in izpite pa opravljajo v skladu z možnostmi, zunaj zavoda). V Srednje strokovno izobraževanje Ekonomski tehnik na LU Celje je bil vključen obsojenec, samoplačnik, ki je bil v celoti voden kot zaprta oseba – izobraževanec zunaj zavoda. Izobraževanje je uspešno zaključil. En obsojenec je kot samoplačnik uspešno zaključil SPI Trgovec – prodajalec, en uspešno opravlja obveznosti PTI Logistični tehnik. Z možnostjo obiskovanja predavanj se obsojencem olajša pot do izobrazbe z dodano vrednostjo.

V zavodu Ljubljana je bil en obsojenec vpisan v srednjo šolo Logistični tehnik pri Javnem zavodu Cene Štupar – Center za izobraževanje Ljubljana. V OO Ig je en obsojenec obiskoval CDI Univerzum, srednješolski program Ekonomski tehnik, izredni dijak. En obsojenec je obiskoval Academia d.o.o., višješolski program gradbeništva, izredni študij. En obsojenec je obiskoval ekonomsko fakulteto – visoka poslovna šola, redni študij. Dva obsojenca sta bila vpisna v Javni zavod Cene Štupar – en je obiskoval osnovno šolo, en srednjo šolo PTI logistični tehnik.

Obeležitev slovenskega kulturnega praznika v ZPMZKZ Celje

Tečaj slovenskega jezika za tujce v ZPKZ Koper

V OO Rogoza je bil en obsojenec vpisan v osnovno šolo za odrasle, petim obsojencem je bil omogočen vpis v šolo vožnje za opravljanje vozniškega izpita (B-kategorijo in e-kategorijo).

V zavodu Ig sta bili dve obsojenki vključeni v formalni izobraževalni program izven zavoda, ena preko Ljudske univerze Radovljica, v program za pridobitev srednje strokovne izobrazbe za naziv ekonomski tehnik ter druga preko Doba Fakultete, smer uporabna psihologija.

3.2.3.3 Viri financiranja izobraževanja

Program osnovne šole je brezplačen, saj sredstva zagotavlja Republika Slovenija. S pričetkom projekta »Izvajanje izobraževanj za osebe na prestajanju zaporne kazni za pridobitev srednješolske izobrazbe in kvalifikacij, prekvalifikacije in nadaljnjo poklicno usposabljanje ter izvajanje programov nacionalnih poklicnih kvalifikacij in specialnih programov« v novembru 2024 je ponovno omogočeno brezplačno izobraževanje za vse, ki se izobražujejo v sklopu projekta. Izobraževalne programe izven zavoda so si zaprte osebe večinoma financirale same in s pomočjo svojcev.

V zavodu Dob je stroške za izvedbo srednješolskega izobraževanja (do novembra 2024) zagotovil zavod (obsojenci so krili le stroške popravnih izpitov), stroške tečaja slovenščine za tujce je pokril Center za izobraževanje in kulturo Trebnje. V zavodu Celje so preko Ljudske univerze Celje organizirali program opismenjevanja, dokončanja osnovne šole, tečaj slovenskega jezika za tujce, tečaj dietni kuhar – dietna prehrana ter delavnico Mozaik, ki so bili za obsojence brezplačni. Po porabi vseh finančnih sredstev v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« je zavod dvema obsojencema zagotovil brezplačen zaključek izobraževanja. S pričetkom izvajanja zgoraj navedenega projekta so se v izobraževanje vključili trije obsojenci – dva v program SPI Trgovec – prodajalec, en v program PTI Logistični tehnik. V oddelku Novo mesto je finančna sredstva za izobraževanje obsojencev zagotovil Razvojno izobraževalni center Novo mesto, ki je sredstva pridobil na javnih razpisih. Na Igu so imele tri obsojenke izobraževanje v celoti subvencionirano s strani fakultete. Za mladoletnike v prevzgojnem domu je bilo izobraževanje brezplačno. Sredstva sta zagotavljala prevzgojni dom in javni gospodarski zavod.

3.2.3.4 Motiviranje obsojencev za izobraževanje

Zavedamo se, da je izobraževanje eden izmed pomembnejših dejavnikov rehabilitacije in normalizacije zaprtih oseb, zato so vsi obsojenci seznanjeni z možnostjo izobraževanja v času prestajanja kazni zapora že v fazi sprejema. Svetovalci oz. pedagogi obsojence na podlagi že pridobljene izobrazbe in izkušenj usmerjajo v različne oblike izobraževanj že v uvodnih razgovorih in tudi v času prestajanja kazni zapora (motivacijski razgovori), prav tako so obsojenci glede izobraževanj informirani preko oglasnih desk, malih skupin, oddelčnih skupnosti. Obsojencem se poskušajo predstaviti pozitivni vidiki izobraževanj, kot na primer aktivno preživljanje prostega časa, nadgradnja znanj, pridobitev poklica, večja zaposljivost med in po prestani kazni, lažja vključitev v družbo po prestani kazni. Še posebej se spodbuja za vključitev v izobraževanje tiste obsojence,

ki so na prostosti že začeli kak program in ga niso dokončali. Način motiviranja je tudi v podeljevanju statusa izobraževanca, ki je z vidika podeljevanja ugodnosti enakovreden statusu delavca. V zavodu Celje tesno sodelujejo z Ljudsko univerzo Celje, ki obsojencem predstavlja različna izobraževanja ter po potrebi obsojencem nudi učno pomoč. V oddelku Novo mesto so imeli pomembno vlogo pri motiviranju obsojencev tudi strokovni delavci iz Razvojno izobraževalnega centra Novo mesto. V zavodu Ig je v zvezi z motiviranjem in ugotavljanjem izobraževalnih potreb za zaprte osebe vzpostavljeno svetovanje preko Centra za dopisno izobraževanje (CDI Univerzum), ki ga na lokaciji zavoda opravijo njihovi predstavniki. V prevzgojnem domu sta mladoletnike motivirala pedagoga-andragoga skupaj z izvajalci izobraževanj. Proces motivacije se je začel že v sprejemni fazi s predstavitvijo izobraževalnih programov, ogledi delavnic in šole ter pogovori z delovnimi inštruktorji v učnih delavnicah in pedagogi-andragogi na šoli.

3.2.3.5 Omejitve

V nekaterih zavodih je velika težava tudi v tem, da nimajo ustreznih oz. namenskih prostorov za izobraževalne aktivnosti. Učilnice za izvedbo izobraževalnih programov so zastarele. Prav tako se srečujejo s težavo slabo opremljenih računalniških učilnic oz. le-teh nimajo. Da bi izobraževalni proces v zavodu približali tistemu, ki poteka na institucijah zunaj zavoda, bi bilo potrebno učilnice opremiti z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo.

Izvedba ustvarjalne delavnice v ZPKZ Maribor

Izvedba ustvarjalne delavnice v ZPKZ Lj., Odd. Novo mesto

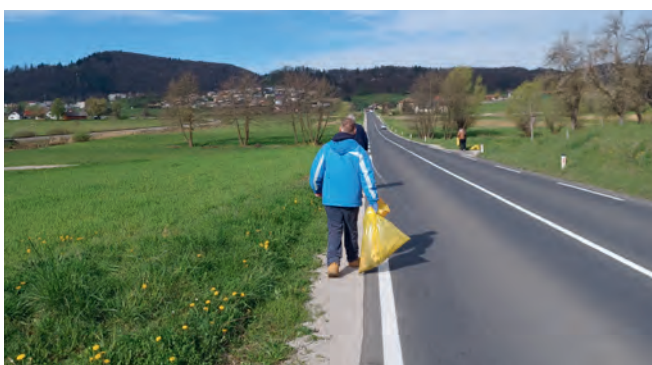
V nekaterih zavodih se, predvsem glede na raznolikost populacije, fluktuacijo, interes, predhodno znanje ipd., soočajo s težavami pri združevanju zadostnega števila kandidatov za določen program izobraževanja. Obsojenci imajo različne poklicne želje ter omejen izbor programov, ki bi jih lahko zavod ponudil. Le-to nemalokrat posameznika odvrne od izobraževanja v zavodu. V primerih, ko izobraževanje ni brezplačno, je glavna težava financiranje le-tega.

V zavodih, kjer obsojenci prestajajo krajše kazni, je težava tudi v tem, da termini izobraževanja pri andragoških in drugih izobraževalnih ustanovah zaradi krajših kazni pogosto časovno ne sovpadajo z obdobjem prestajanja kazni.

Težavo predstavlja tudi dejstvo, da je obsojence, ki prestajajo krajšo kazen zapora, težko motivirati za izobraževanja, tisti z daljšo kaznijo pa velikokrat nimajo prostih izhodov in se tako težje vključujejo v izobraževanje zunaj zavoda.

Sodelovanje ZPKZ Koper v projektu Glasba gre v svet in koncert klasične glasbe

Sodelovanje zaprtih oseb ZPKZ Dob pri Mirni, Odprti oddelk Slovenska vas v čistilni akciji na območju Občine Mirna

V primeru izobraževanj zunaj zavoda se lahko zaplete v primerih, kjer kandidati nimajo izhodov in je potrebno izvajati namenske izhode v spremstvu, kar pomeni dodatni strošek v breme obsojenca, prav tako pa tudi kadrovske težave pravosodne varnostne policije, ki praktično dodatnih obremenitev (v tem primeru vezano na šolanje zunaj zavoda), preprosto ne zmore.

V prevzgojnem domu so se srečevali s težavami, kot so izostanki od pouka, nizko predznanje, motnje v vedenju, težave z odvisnostjo, nižje intelektualne sposobnosti, nizka in kratkotrajna motiviranost, dejstvo, da mladoletniku šolanje ne predstavlja vrednote ter pridobivanje ustreznega zunanjega dela.

3.2.3.6 Uspehi

V zavodu Dob, OO Slovenska vas in OO Puščava se je kontinuirano izvajalo pet srednješolskih programov, ki so za obsojence, ki izpolnjujejo pogoje za izobraževanje v okviru evropskega projekta, v celoti brezplačni. Izvedena sta bila tečaja slovenščine za tujce za dve skupini. Obsojencem, ki so vključeni v terciarno izobraževanje, so v skladu z možnostmi zavoda omogočali opravljanje študijskih obveznosti na daljavo.

V zavodu Celje sta dva obsojenca uspešno zaključila program SPI Gastronomsko hotelske storitve, en je uspešno zaključil program PTI Trgovec – prodajalec, en je uspešno opravil poklicno maturo na programu SSI Ekonomski tehnik. Zavod daje velik poudarek opismenjevanju in osnovnošolskemu izobraževanju zaprtih oseb v sodelovanju z LU Celje. V letu 2024 so obsojenci sodelovali tudi v tečajih v okviru različnih projektov. Motivacija obsojencev – udeležencev je bila na visoki stopnji, vendar je tudi to področje zahtevalo dodatno mero pozornosti vseh, tako udeležencev izobraževanja kot izvajalcev ter zavodskih delavcev. Vedenje, da je pomemben vsak posameznik in da je dobro timsko delo eden najpomembnejših segmentov za doseg pozitivnih rezultatov na področju zavodskega izobraževanja, nas vodi do uspehov, ki so včasih majhni, a znamo ceniti tudi te.

V zavodu Koper so v sodelovanju z Ljudsko univerzo Koper izvedli dva daljša programa neformalnega izobraževanja za pripornike – petmesečno neformalno izobraževanje ustvarjalnih delavnic in tečaj slovenskega jezika.

V oddelku Nova Gorica so ponovno uspešno in aktivno sodelovali z Ljudsko univerzo Nova Gorica.

V oddelku Novo mesto so v sodelovanju z Razvojno izobraževalnim centrom Novo mesto izvedli dva neformalna izobraževalna programa – program Spoznajmo se v slovenščini in program Krepimo osnovne veščine. Velik uspeh prav gotovo predstavlja dokaj velika obiskanost vseh programov in delavnic, ki so se izvedli ter pozitivne povratne informacije s strani zaprtih oseb. V OO Ig je obsojenec uspešno končal srednjo šolo in maturo ter se vpisal na fakulteto.

V zavodu Ig je bila v letu 2024 zelo pestra in dostopna ponudba neformalnih projektnih izobraževanj. V projektna izobraževanja je bilo vključenih 80 obsojenk in pripornic. Velik uspeh je dosegla obsojenka, ki je, kljub številnim osebnim oviram, zelo uspešno opravila poklicno maturo in si pridobila naziv ekonomska tehnika. Skozi celotno leto pa je potekalo tudi opismenjevanje, ki je potekalo po meri posameznice.

V prevzgojnem domu je ob stalni pomoči pedagogov-andragogov večini mladoletnikov uspelo doseči zastavljene cilje (uspešno opravljanje izpitov, zaključevanje izobraževalnih programov ali vsaj posamezne letnike oz. razrede). V izobraževanje oz. delo so bili vključeni vsi mladoletniki, dodatno so izboljšali fleksibilnost in potrebno diferenciacijo ter utrdili zaupanje pri sodelujočih zunanjih izobraževalnih institucijah.

3.2.3.7 Izzivi in predlogi za izboljšanje

Glede na to, da izobraževanje lahko pripomore v procesu rehabilitacije in zmanjšuje negativne učinke zapora, bi morali področju izobraževanja nameniti posebno pozornost, predvsem pa zagotoviti sredstva za kontinuirano izvajanje različnih formalnih programov. Glede na to, da je v naših zaporih vedno več tujcev, ki ne govorijo slovensko, bi bilo potrebno redno izvajati tečaje slovenskega jezika za tujce (katerih cilj je opismenjevanje tuj-

cev za lažje vključevanje v zaporsko okolje v času prestajanja zaporne kazni in kasneje v vsakdanje življenje in družbo), pa tudi druge aktivnosti, v katere bi se lahko vključevali tujci kljub jezikovni barieri.

V zavodu Dob se srečujejo s prostorsko stisko, zastarelimi učilnicami in kadrovsko podhranjenostjo. Za zagotavljanje kvalitetnega izobraževanja bi bilo potrebno urediti dodatne šolske prostore, obstoječe pa posodobiti. Glede na število obsojencev, vključenih v izobraževanje, bi bilo potrebno zagotoviti tudi dodatno strokovno osebje.

Opažamo, da je veliko obsojencev digitalno nepismenih. Ker je danes digitalna pismenost ključna veščina in kompetenca za uspešno delovanje posameznika v sodobni družbi, bi bilo potrebno digitalnemu opismenjevanju nameniti posebno pozornost. Potrebno bi bilo urediti računalniško učilnico, kjer bodo imeli obsojenci možnost spoznavanja različnih aplikacij in orodij. Zaželeno bi bila računalniška učilnica z dostopom do interneta, saj bi lahko na ta način tudi obsojencem, ki so vključeni v terciarno izobraževanje, omogočili redno spremljanje in opravljanje študijskih obveznosti na daljavo.

V prevzgojnem domu se srečujejo z naslednji izzivi: vključevanje mladoletnikov v interne in zunanje tečaje, odpiranje novih možnosti delovnega usposabljanja v okoliških podjetjih, še dodatne izboljšave na področju varstva pri delu, organiziranje praktičnega pouka v sodelovanju z zunanjimi podjetji ali zavodi, postopna ureditev delavniških prostorov, pridobitev raznolikih naročil izdelkov in polizdelkov na nivoju JGZ Rinka, samooskrba zavodov in sistemsko pridobivanje naročil državnih institucij.

Donacija knjig s strani Srednje šole Ravne za ZPKZ Dob pri Mirni

Zaključek nogometnega turnirja v ZPMZKZ Celje

3.3 PEDAGOŠKO DELO IN PROSTOČASNE DEJAVNOSTI

3.3.1 Delo pedagogov

Strokovni delavci – pedagogi, pripravijo osebni načrt prestajanja kazni za vsako zaprto osebo ter usmerjajo zaprto osebo v tisto obliko obravnave, ki jo potrebuje. Sodelujejo v strokovnem timu, ki pripravlja mnenja o obravnavi vsake zaprte osebe posebej. Pedagog obsojenca spremlja, po potrebi dopolnjuje njegov osebni načrt, ocenjuje in koordinira obsojenčevo prestajanje kazni ter vodi upravne postopke in pripravlja potrebno dokumentacijo, kot so poročila in mnenja za sodišča ter druge organe, redno vodi zapise o vseh opravljenih razgovorih (uvodni, informativni, razbremenili, svetovalni), vodi potrebne evidence, z ostalimi strokovnimi delavci pripravlja letno poročilo, vodi osebni spis za obsojence, sodeluje z ostalimi strokovnimi delavci ipd. V letu 2024 so pedagogi izvajali tudi video stike zaprtih s svojci.

Tabela 32: Vrste aktivnosti/skupinske

Število seans	Obsojeniške			Mladoletniške			Skupaj		
	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi
Sestanki malih skupin	807	76	883	936	2	120	1742	78	1821
Sestanki oddelčnih / domskih skupnosti	127	7	134	0	0	6	127	7	134
Ostale oblike	778	3	781	0	0	0	778	3	781
SKUPAJ	1712	86	1798	936	2	126	2648	88	2736

Pedagog pri svojem delu uporablja individualne in skupinske metode dela. Razbremenilni razgovori, ki jih opravljajo, lahko prispevajo k ugodnejši klimi v zavodu in se nanašajo predvsem na stiske zaprtih oseb med prestajanjem kazni. V letu 2024 so pedagogi v vseh zavodih in prevzgojnem domu opravili skupno 2.736 skupinskih aktivnosti. Največ je bilo sestankov malih skupin 1.821, sestankov oddelčnih oziroma domskih skupnosti je bilo 134 in 781 ostalih oblik skupinskega dela. Sestanki malih skupin potekajo v vseh zavodih praviloma enkrat tedensko, vsak pedagog vodi skupine okoli desetih obsojencev. Kot tehnike dela se uporabljajo predavanja, vodene diskusije, izpolnjevanje vprašalnikov in delovnih listov, pogovor, interaktivne vaje itd. Sestanki oddelčnih/domskih skupnosti se praviloma odvijajo enkrat mesečno, kjer so poleg pedagogov prisotni še drugi strokovni delavci, vodstvo zavoda ali oddelka ter predstavniki oddelka za varnost. Ostale oblike skupinskega dela, ki ga izvajajo pedagogi, predstavljajo različne skupinske dogodke, ki nimajo vedno značaja kontinuiranega dela (sestanki po traktih, trening socialnih veščin, predavanja, recitali, predstavitve, razstave, tečaji, ustvarjalne delavnice, razni športni in kulturni dogodki, delavnice nenasilne komunikacije, peka palačink in pic itd). V prevzgojnem domu potekajo male skupine vsakodnevno, vodi jih pedagog.

Tabela 33: Število aktivnosti/individualne

Število seans	Priporniki			Obsojenci			Nadomestni zapor			Mladoletniki			Skupaj		
	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi
Uvodni razgovori	840	0	840	1720	60	1780	211	0	211	37	1	38	2808	61	2869
Informativni razgovori	2092	10	2102	30887	171	31058	604	0	604	5155	2	5157	38738	183	38921
Svetovalni razgovori	652	20	672	10321	1129	11450	258	0	258	3144	1	3145	14375	1150	15525
Razbremenilni razgovori	204	12	216	2280	20	2300	88	0	88	94	1	95	2666	33	2699
Krizna intervencija	223	0	223	380	0	380	16	0	16	15	0	15	634	0	634
Kontinuirana obravnava	41	0	41	2369	0	2369	41	0	41	31	1	32	2482	1	2483
Učna pomoč	0	0	0	20	0	20	0	0	0	30	0	30	50	0	50
Ostalo	777	0	777	5502	3	5505	197	0	197	46	0	46	6522	3	6525
SKUPAJ	4829	42	4871	53479	1383	54862	1415	0	1415	8552	6	8558	68275	1431	69706

Individualno obliko obravnave v največji meri predstavljajo različne oblike razgovorov, intervencij in drugih oblik pristopov. Zaprte osebe se lahko na razgovore prijavljajo pisno, preko prijavnic, ustno pri pravosodnih policistih ali neposredno pri pedagogu. Individualne oblike obravnav se izvajajo tudi na pobudo pedagoga. Zaradi narave dela pedagogov je težko točno številčno in vsebinsko ovrednotiti vse aktivnosti, kljub temu pa so v tabeli zabeležene tiste aktivnosti, ki so imele pomemben vpliv na nadaljnje usmerjanje pripornika, obsojenca ali mladoletnika.

V letu 2024 so pedagogi skupaj opravili 69.706 zabeleženih aktivnosti. Prevladovali so informativni in svetovalni razgovori.

Tabela 34: Število razgovorov s svojci in sodelovanje z zunanjimi inštitucijami

Število	Priporniki			Obsojenci			Nadomestni zapor			Mladoletniki			Skupaj		
	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi
Svojci/ostali	39	11	50	565	28	593	17	0	17	635	1	636	1256	40	1296
Zunanje inštitucije	176	19	195	2893	20	2913	84	0	84	17	1	18	3170	40	3210
Ostalo	20	1	21	449	28	477	2	0	2	3	0	3	474	29	503
SKUPAJ	235	31	266	3907	76	3983	103	0	103	655	2	657	4900	109	5009

Zaradi potreb je največ aktivnosti namenjenih obsojencem in obsojenkam. Sodelovanje s svojci in drugimi osebami poteka na več načinov, in sicer preko razgovorov v zavodu, preko telefona ali preko pisnih oblik komunikacije. S svojci in z drugimi (če se s tem strinja tudi obsojenec) se razgovori opravljajo v zavodu, npr. pred pričetkom koriščenja ugodnosti, na željo obsojencev, v postopku odločanja o odobritvi dodatnih obiskovalcev itd. Z zunanjimi institucijami se sodeluje osebno ob obiskih v zavodih, preko pisne dokumentacije (se posreduje oziroma pridobiva določene informacije, ki se jih nato uporablja pri nadaljnji obravnavi obsojenca), preko telefonskih pogovorov ali preko elektronske pošte. Najpogosteje se sodeluje s centri za socialno delo, z drugimi zavodi za prestajanje kazni zapor, z enotami za probacijo, z enotami zavoda za zaposlovanje, domovi za starejše občane, upravnimi enotami, občinami, sodišči, zdravstvenimi institucijami, policijo, bankami, nevladnimi organizacijami, samskimi domovi, društvi, delodajalci, izobraževalnimi institucijami, veleposlaništvu, z zunanjimi delodajalci oz. delovnimi organizacijami, ambulantami za zdravljenje odvisnosti, društvi za pomoč odvisnikom in njihovim svojcem itd.

Tabela 35: Priprava zahtevnih besedil

Vrsta dokumenta	Priporniki			Obsojenci			Nadomestni zapor			Mladoletniki			Skupaj		
	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi
Osebni načrt/dopolnitve ON	0	0	0	4971	315	5286	204	4	208	223	0	223	5398	319	5717
Poročila/mnenja	370	0	370	3303	78	3381	22	1	23	49	0	49	3744	79	3823
Odločbe/sklepi	8	0	8	4617	190	4807	126	3	129	33	0	33	4784	193	4977
Ostalo	20	16	36	7059	439	7498	27	0	27	8	0	8	7114	455	7569
SKUPAJ	398	16	414	19950	1022	20972	379	8	387	313	0	313	21040	1046	22086

Donacija ravnotežnostnih kock Dobra roka Zavodu Varna pot

Ohranjanje tradicije oljkarstva v ZPKZ Koper

Gostovanje glasbene skupine Pantaloons v okviru Kavč festivala v ZPKZ Koper

Donacija ravnotežnostnih kock Dobra roka Zavodu Varna pot

Delovno mesto pedagoga je v veliki meri tudi uradniško delovno mesto, zato je njihovo dejansko pedagoško delo podvrženo velikemu številu priprav zahtevnejših besedil. Obsojenca se med prestajanjem kazni spremlja, njegovo prestajanje kazni se obravnava na t. i. spremljevalnih konferencah, na podlagi katerih nastajajo dodatki in spremembe osebnih načrtov obsojencev. V minulem letu je bilo pripravljenih največ osebni načrtov in dodatkov k osebnim načrtom ter odločb in sklepov.

Skupno število pripravljenih dokumentov in zahtevnih besedil kaže, da je pedagoško delo v zaporih zelo obremenjeno z administrativnimi in upravnimi postopki, kar oddaljuje osnovno poslanstvo tega področja in zmanjšuje možnost intenzivnejšega izvajanja neposrednih pedagoških aktivnosti z zaprtimi osebami. Cilj je, da si prizadevamo za spremembe predpisov v smeri zmanjševanja administriranja.

3.3.2 Prostočasne dejavnosti

Prostočasne dejavnosti predstavljajo zelo pomemben del vsakdana obsojencev v času prestajanja kazni zapor, še posebej pri mladoletnikih. Prostočasne dejavnosti omogočajo aktivno preživljanje časa, priložnost za ustvarjanje in pozitivno samopotrjevanje, sproščanje napetosti in zmanjšanje razlikovanj na podlagi kulturnih, etičnih, verskih in socialnih dimenzij življenj mladostnikov, zato jim je bila tudi leta 2024 namenjena velika pozornost.

Obsojenci in mladoletniki so preživljali prosti čas v najrazličnejših organiziranih dejavnostih, ki so jih vodili zavodski delavci. V vseh zavodih in oddelkih so prevladovala športno-rekreativne dejavnosti, pomembno vlogo so imele tudi najrazličnejše ustvarjalne dejavnosti.

3.3.2.1 Organizirane prostočasne dejavnosti v zavodu

V vseh zavodih so potekale raznolike dejavnosti. Obsojenci in mladoletniki so se lahko vključevali v različne športne aktivnosti (nogomet, joga, šah, ples, namizni tenis, košarka, odbojka, badminton), ustvarjalne (ročne spretnosti, izdelava voščilnic), literarne (bralne urice, kreativno pisanje), kulturne (pevske vaje, igranje inštrumenta, koncerti), družabne (kvizi, pikniki, praznične čajanke) in kulinarčne delavnice ter različna tekmovanja.

Jesenska ustvarjalna delavnica v ZPKZ Maribor

3.3.2.2 Organizirane prostočasne dejavnosti v izven zavoda

Obsojenci in mladoletniki so se udeleževali pohodov v naravo in hribe, se kopali v morju, se udeležili športnih iger oddelkov ZPKZ, obiskali razne športne prireditve, božične sejme in razstavo gob ter si ogledali likovne delavnice in galerije. Obsojenci več zavodov so obiskali Muzej vojaške zgodovine, obsojenci ZPKZ Ljubljana so obiskali karierni sejem, obsojenci ZPMZKZ Celje so sodelovali pri prostovoljnem delu društva paraplegikov JV Slovenije, obsojenke ZPKZ Ig so sodelovale pri projektu CUDV Draga, v ZPKZ Koper pa so obsojenci obirali oljke in sprehajali pse.

Predaja izdelkov pripornic in obsojenk ZPKZ Ig v DSO Vrhnika

3.3.2.3 Gostovanja zunanjih ustvarjalcev v zavodu

V zavodih so potekale razne delavnice na temo odvisnosti v organizaciji društev Al-Anon, Narcotics Anonymous, Abstinent in raznih posameznikov. Organizirani so bili koncerti za zaprte (Kavč festival in Glasba gre v svet v ZPKZ Koper, Lea Čeč in Maja Bobnar v ZPKZ Ljubljana, koncert Gimnazije Ljutomer v Oddelku Murska Sobota, VIVERE v ZPKZ Maribor in koncert Glasbene šole Celje v ZPMZKZ Celje). V ZPKZ Dob je Tadej Žugman vodil slikarsko delavnico, v ZPKZ Ig so organizirali več dogodkov v sodelovanju z Inštitutom Stopinje, v ZPKZ Ljubljana je gostoval svetovni popotnik Tomaž Gorec, v ZPKZ Maribor pa pisatelj Tone Partljič.

3.3.2.4 Zavodska knjižnica

V zavodskih knjižnicah je potekala redna izposoja knjig, v nekaterih zavodih je bila omogočena tudi izposoja v lokalnih in potujočih knjižnicah. Zavodske knjižnice so obogatile svoje zbirke s knjigami, ki so jim jih podarile

Kulturni dan v PD Radeče

Ogled Osrednje knjižnice Celje v duhu kulturnega udejstvovanja

lokalne knjižnice, izobraževalne ustanove in posamezniki. Za izposajo in vračanje knjig so skrbeli zaposleni ter zaprte osebe. V zavodu Ig so bile najbolj izposojane knjige o osebni rasti in psihologiji, v ostalih zavodih pa predvsem romani, zgodovinske knjige in zakonodaja.

Zavodi so se ob Svetovnem dnevu knjige pridružili tudi akciji Noč knjige.

Noč knjige v ZPKZ Maribor s slovenskim pisateljem, dramatikom, scenaristom, politikom in komediografom T. Partljičem

Noč knjige v ZPKZ Maribor, Odprti oddelek Rogoza z upokojeno učiteljico in avtorico pesniške zbirke D. Zlata

3.3.2.5 Zavodski časopis

Namen časopisov je predstaviti aktivnosti in življenje v posameznem zavodu, kot ga vidijo in doživljajo zaprti. V zavodu Dob so izdali časopis Razpotja, v zavodu Ljubljana časopis Novičnik Povšetove, v zavodu Celje časopis Novičnik iz Piskra, v oddelku Rogoza časopis V parku in v PD Radeče časopis Grajske novice.

3.3.2.6 Omejitve

Zavodi se srečujejo s težavami glede zagotavljanja materiala za tovrstne aktivnosti ter pomanjkanjem osnovnih pripomočkov, pa tudi s kadrovskimi težavami, s prostorsko stisko in dejstvom, da ni na voljo dovolj primernih prostorov.

3.3.2.7 Uspehi

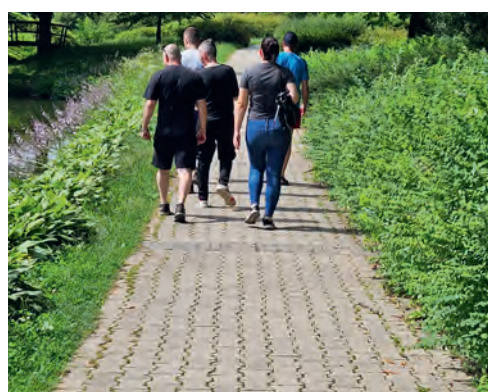
Obisk Lovrenških jezer v organizaciji PD Radeče

Pohod v organizaciji ZPKZ Dob pri Mirni

Jesenski pohod na Debenec v organizaciji ZPKZ Dob pri Mirni

Pohod v organizaciji ZPKZ Maribor

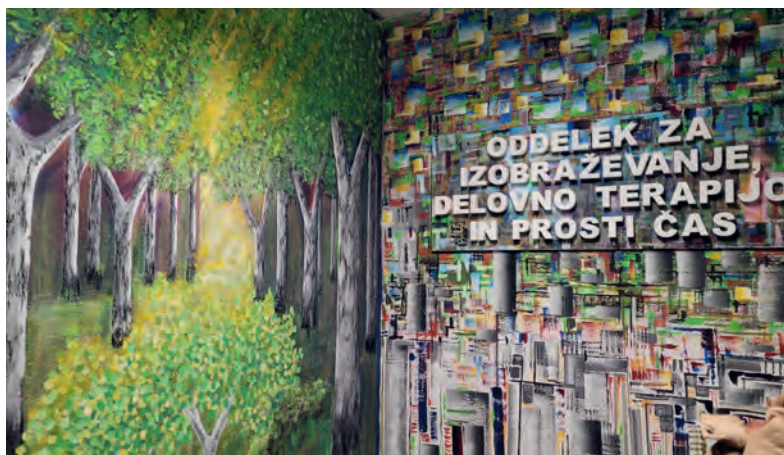
V letu 2024 je bilo izvedenih precej dogodkov, pri čemer je pohvalna zavzetost zaposlenih in ustvarjalnost zaprtih oseb. Organiziranih je bilo tudi več novosti, ki so pri zaprtih razvijale krepitev vrednot in medsebojno sodelovanje.

3.3.2.8 Izzivi in predlogi za izboljšanje

V prihodnje se bo skušalo sodelovati s čim več z zunanjimi ustanovami in v povezavi s tem vključevati v projekte, razvijanja kulturne dejavnosti, slikarskih tečajev, srečanj s pesniki, pisatelji, popotniki, z igralci, organiziranja različnih športnih dogodkov, ustanovitev glasbene skupine, filmskega krožka, organiziranja koncertov in drugo. Potrebno bi bilo izobraževanje zaposlenih na področju prostočasnih aktivnosti in na področju specialnih oblik dela. S strani zaposlenih je bila izražena potreba, da se v vseh zavodih zaposli ustrezno usposobljenega delavca, ki bi se ukvarjal izključno z organiziranjem in izvajanjem prostočasnih dejavnosti. Nekateri zavodi opozarjajo na ureditev zunanjih površin za športne dejavnosti. Poudarjajo, da je nujno potrebno povezovanje zavodov, izmenjava idej, metod dela in skupna strategija zavodov. Opozarjajo še, da bi bilo nujno potrebno urediti možnost prodaje izdelkov, ki nastanejo v okviru prostočasnih dejavnosti.

3.4 PSIHOLOŠKA DEJAVNOST

Delo psihologov v zavodih je bilo vsebinsko raznoliko in prilagojeno obravnavani populaciji. Vsi zavodski psihologi so s sprejetimi zaprtimi osebami opravljali uvodne razgovore. Ponekod so jih opravili z vsemi, večinoma pa so se usmerjali na vedenjsko zahtevnejšo populacijo. Na uvodnih razgovorih so zaprte osebe seznanjali z zavodskim življenjem. Predstavili so jim psihološke storitve in druge oblike zavodskih dejavnosti ter jih usmerjali in spodbujali k funkcionalnemu vedenju. Zaznavali so morebitno osebnostno problematiko, kot so prilagoditvene težave, odvisnost, samomorilno ogroženost in psihične težave ter izpeljali potrebne ukrepe za obravnavo in rešitev problematike. Uvodna diagnostika je bila bolj poglobljena v zavodih z manjšim prilivom zaprtih oseb. Psihodiagnostične ugotovitve so bile v pomoč pri izdelavi okvirnih individualnih programov dela z obsojenci. V nadaljnjem svetovalno-terapevtskem delu z zaprtimi osebami so psihologi te ugotovitve dopolnjevali v smislu procesne diagnostike.

Poslikava v ZPKZ Dob pri Mirni

Tabela 36: Število seans

Vrsta obravnave	Priporniki			Obsojenci			Nadomestni zapor			Mladoletniki			Skupaj		
	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi
Uvodni razgovori	345	36	381	727	35	762	6	0	6	5	0	5	1083	71	1154
Informativni razgovori	1723	10	1733	482	6	488	10	0	10	8	0	8	2223	16	2239
Razbremenilni razgovori	714	99	813	553	114	667	7	0	7	2	0	2	1276	213	1489
Krizna intervencija	51	0	51	92	1	93	0	0	0	0	0	0	143	1	144
Kontinuirana obravnava	296	4	300	1448	213	1661	0	0	0	5	0	5	1749	217	1966
SKUPAJ	3129	149	3278	3302	369	3671	23	0	23	20	0	20	6474	518	6992

V letu 2024 so psihologi opravili 1.154 uvodnih razgovorov, od tega 381 (33,02 %) s priporniki, 762 (66,03 %) z obsojenci, 5 (0,43 %) z mladoletniki ter s 6 (0,52 %) osebami, ki jim je bila izrečena kazen nadomestnega zapora. Število vseh opravljenih uvodnih razgovorov je za 262 razgovorov, ali 22,70 %, manjše od lanskega.

Psihologi so skupaj opravili 6.992 seans, kar je 9,38 % več kot v letu 2023. V 144 primerih je šlo za krizne intervencije, ki se izvajajo ob akutnih osebnih stiskah, kot so samomorilne težnje in samopoškodbe, depresivna stanja in akutne čustvene napetosti. V 1.489 primerih je bil opravljen razbremenilni razgovor.

423 zaprtih oseb je bilo kontinuirano obravnavanih. Z njimi je bilo opravljenih 1.966 razgovorov, kar je za 15,77 % seans več kot v letu poprej. Na število seans, poleg posameznikove psihološke problematike, vpliva tudi časovni dejavnik (koliko časa je zaprta oseba v določeni ustanovi). Najdaljše kontinuirane obravnave potekajo v zavodu Dob, kjer obsojenci prestajajo najdaljše kazni.

Poleg obravnav, povezanih s psihološko problematiko zaprtih oseb, so psihologi opravili tudi 2.239 informativnih razgovorov, kar je za 14,20 % več kot v letu poprej.

Tabela 37: Število obravnavanih oseb

Število oseb	Priporniki			Obsojenci			Nadomestni zapor			Mladoletniki			Skupaj		
	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi
obrnave	71	1	72	328	21	349	0	0	0	2	0	2	401	22	423
intervence	43	0	43	73	1	74	0	0	0	0	0	0	116	1	117
razgovori	1005	45	1050	1309	72	1381	23	0	23	6	0	6	2343	117	2460
SKUPAJ	1119	46	1165	1710	94	1804	23	0	23	8	0	8	2860	140	3000

V različne oblike psihološke obravnave je bilo vključenih 3.000 zaprtih oseb. Od tega je imelo 1.165 oseb status pripornika (38,83 %), 1.804 je bilo obsojencev (60,13 %), 23 (0,77 %) oseb z izrečeno kaznijo nadomestnega zapora in 8 mladoletnikov (0,27 %). Kontinuirano je bilo obravnavanih 423 oseb, med njimi 72 pripornikov, 349 obsojencev in 2 mladoletnika. Praviloma so bile obravnave pripornikov krajše, vendar mnoge med njimi strokovno nič manj zahtevne, še zlasti ob kriznih posredovanjih. Tovrstne pomoči je bilo deležnih 117 oseb.

Število zaprtih oseb, s katerimi so psihologi opravili različne vrste seans, se je zmanjšalo za 5,4 %, oziroma 162 oseb, pri čemer se je število vseh opravljenih seans povečalo za 9,38 %, oziroma 656 seans. Število

informativnih razgovorov se je povečalo za 14,20 %, število razbremenilnih razgovorov pa povečalo za 16,86 %. Število uvodnih razgovorov se je zmanjšalo za 22,70 %, število razgovorov znotraj kontinuiranih obravnav pa povečalo za 15,77 %.

Število kriznih intervencij se je povečalo za 27,08 %. Število oseb, ki so bile interventno obravnavane pa za 17,09 %. Število oseb, ki so bile kontinuirano obravnavane, se je zmanjšalo za 0,24 %. Povprečna obravnava je trajala 4,65 seanse in se je glede na preteklo leto povečala za 0,74 seanse.

Vrsto in vsebino obravnav so določale tako posameznikova problematika, motivacija in sposobnost za spremembo, kot tudi strokovna izhodišča posameznih psihologov. Ta so pokrivala različna področja – od učenja spretnosti komuniciranja in socialnih veščin do razvojno-analitičnega, integrativnega in kognitivno-vedenjskega pristopa.

Tudi v tem letu je v zavodu Dob kontinuirano delovala edukativna skupina za obsojence s kaznivimi dejanji zoper spolno nedotakljivost. Udeleženci skupine so se dobili na 15 seansah v trajanju ene ure, ki so potekale praviloma dvakrat tedensko. Izvedeni so bili trije ciklusi skupinskih srečanj. V skupinsko psihološko obravnavo je bilo skupaj vključenih 25 obsojencev.

Psihologi so se v letu 2024 vključevali tudi v obravnave oseb s težavami zaradi zlorabe drog in alkohola in obravnave oseb s kaznivimi dejanji z elementi nasilja ter v kadrovske selekcije.

Izvedeni so bili štirje aktivni psihologov. Supervizije psihologov so se v letu 2024 ponovno odvijale v celotnem obsegu, izvedenih je bilo osem supervizij.

Kadrovska zasedenost s psihologi tudi v letu 2024 ni bila zadostna in je zaskrbljujoča. V Prevzgojnem domu Radeče že od sredine leta 2021 nimajo zaposlenega psihologa. V Prevzgojnem domu Radeče redno ponavljajo razpise, vendar psihologa kljub temu ne uspejo zaposliti. Področje psihološkega dela v prevzgojnem domu pokriva zunanja sodelavka psihologinja iz Zdravstvenega zavoda Radeče, s katero so delavci prevzgojnega doma zelo zadovoljni in ocenjujejo, da je pomemben član strokovnega tima. V zavodu Maribor sta v preteklem letu opravljali psihološko dejavnost dve psihologinji, od tega ena v polovičnem obsegu. Od oktobra do konca leta je psihološko dejavnost opravljala samo ena psihologinja, v polovičnem obsegu. Poleg tega je zaradi izpada od oktobra naprej delo psihologinje opravljala tudi vodja oddelka za vzgojo, po izobrazbenem profilu psihologinja. Za kratek čas so v zavodu Ljubljana zaposlili psihologinjo, kateri pa je zaposlitev prenehala s koncem leta. Tako v zavodu Ljubljana še naprej področje psihološkega dela pokriva samo en psiholog.

Tako kot v celotnem slovenskem prostoru, se tudi v zaporskem sistemu srečujemo s kadrovskim primanjkljajem psihologov. Kljub razpisom za prosto delovno mesto psihologa se kandidati ustrezne smeri ne prijavijo, če pa že pridobimo novega psihologa v sistem, ta pogosto po krajšem času zaposlitve zaključi s svojim delom v zaporu. V prihodnje bi bilo potrebno nameniti več pozornosti temu, kako pritegniti nove psihologe v zaporski sistem, saj se z večanjem števila zaprtih oseb, posledično pa tudi števila opravljenih psiholoških razgovorov, konstantno kaže potreba po psihološki obravnavi zaprtih oseb ter pomembnost psihološkega dela znotraj zaporskega sistema.

Glavna problematika psihološkega dela v vseh zavodih ostaja delo z zaprtimi osebami – tujci, kjer je delo psihologa oteženo ali onemogočeno zaradi jezikovnih ovir. Prav tako se večina zavodov sooča s prezasedenostjo in posledično preobremenjenostjo psihologov, ki morajo zaradi velikega pripada zadev, pogosto določati prioritete dela in posledično ne morejo opravljati svojega dela v tej meri, kot bi si želeli. Poleg navedenega pa se zaradi prezasedenosti zavodov, kadrovske podhranjenosti ostalih profilov in neprimernosti prostorov za opravljanje razgovorov, psihologi soočajo tudi z neprimernimi prostorskimi pogoji za opravljanje svojega dela.

3.5 SOCIALNO DELO IN POMOČ OBSOJENCEM ZA SOCIALNO VKLJUČEVANJE PO ODPUSTU

Tabela 38: Število individualnih razgovorov socialnega delavca

Število oseb	Priporniki			Obsojenci			Nadomestni zapor			Mladoletniki			Skupaj		
	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi	M	Ž	Vsi
Uvodni razgovori	312		312	1304	40	1344	108	1	109	18	1	19	1742	42	1784
Informativni razgovori	1052	25	1077	5724	151	5875	223	1	224	8		8	7007	177	7184
Svetovalni razgovor	313		313	3642	2	3644	102		102	11		11	4068	2	4070
Razbremenilni razgovori	89	4	93	1329	21	1350	26		26	7		7	1451	25	1476
Krizna intervencija	63		63	215		215	11		11				289		289
Kontinuirana obravnava	14		14	1162	2	1164	5		5	2		2	1183	2	1185
Učna pomoč				2		2							2		2
Ostalo	284	10	294	572	70	642	50	1	51				906	81	987
SKUPAJ	2127	39	2166	13950	286	14236	525	3	528	46	1	47	16648	329	16977

3.5.1 Socialno delo s priporniki

Pomoči socialnih delavcev je bilo deležnih 658 pripornikov. Najpogostejše vsebine so bile: denarna socialna pomoč, bivanjska problematika, zdravstveno zavarovanje, oblačila in obutev, brezplačna pravna pomoč, medosebni in družinski odnosi, stiki z otroki, krizne situacije in sodne obravnave.

Za 114 pripornikov je bilo vzpostavljeno sodelovanje s centrom za socialno delo.

Poseben izziv je delo s tujci zaradi komunikacije in pomanjkanja oblačil. Težave vključujejo preveliko število oseb s kompleksnimi težavami, jezikovne ovire, visoko potrebo po oblačilih in pisarniškem materialu, finančno stisko in pomanjkanje kadra.

Zaradi pripora je zaposlitev izgubilo 152 pripornikov.

Obisk podjetnika, oblikovalca digitalnih vsebin, vlogerja in popotnika T. Gorca v ZPKZ Ljubljana

Predaja izdelkov zaprtih oseb ZPKZ Dob na Mirni, Odprti oddelek Puščava v DSO Trebnje

3.5.2 Socialno delo z obsojenci, mladoletniki in osebami v nadomestnem zaporu

3.5.2.1 Sprejemna faza

V sprejemni fazi je bila pri 192 osebah ugotovljena kompleksnejša socialna problematika. Pomoč socialnega delavca v zavodu je odklonilo 6 oseb.

Zavodi so zaprosili za podatke iz uradnih evidenc centra za socialno delo za 435 na novo sprejetih oseb. Prejeli so 316 odgovorov.

Tabela 39: Število mladoletnih otrok pri novo sprejetih obsojencih

Število vseh novo sprejetih obs.	Število obs., ki ima mladoletne otroke	Število mladoletnih otrok
1534	580	1251

3.5.2.2 Sodelovanje z zunanjimi izvajalci socialnega varstva in drugimi ustanovami, društvi, nevladnimi organizacijami

Povezovanje z zunanjimi institucijami pomaga obsojencem pri pripravi na življenje po prestani kazni in pri reševanju težav med prestajanjem kazni. Aktivnejše sodelovanje poteka v predodpustni fazi, predvsem s centri za socialno delo in z Zavodom RS za zaposlovanje, da se obsojenci vključijo v programe iskanja zaposlitve. Zavodi sodelujejo z različnimi organizacijami, kot so društva, lokalne skupnosti, izobraževalne in zdravstvene ustanove, probacijske enote, knjižnice, konzulati, upravne enote, banke, materinski domovi, zavetišča, domovi za starejše, Rdeči križ, Karitas, sodišča, policija, stanovanjski skladi, Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter notarji. Socialni delavci organizirajo tudi izhode za obiske teh institucij. Posebej uspešno je sodelovanje z Društvom za nenasilno komunikacijo, kamor so vključeni obsojenci zaradi kaznivih dejanj z elementi nasilja. Težava s pridobivanjem oblačil se je v letu 2024 še povečala, predvsem pri športnih oblačilih in obutvi. Sodelovanje z bankami je oteženo, saj nekaterim obsojencem ni dovoljeno odpreti osnovnega bančnega računa, kar onemogoča prejemanje socialne pomoči. Generalni urad URSIKS je poenostavil sistem prejemanje socialnih transferjev obsojencem ob odpustu, občasno še prihaja do težav pri izvedbi na strani nekaterih centrov za socialno delo.

Zavode so strokovni delavci CSD obiskali 205 krat.

Zavode so druge institucije obiskale 412 krat – društva, probacijske enote, izobraževalne ustanove, ZRSZ, knjižnice, UE, predstavniki verskih skupnosti.

Strokovno srečanje z Društvom SOS telefon na Generalnem uradu

Obsojenci ZPKZ Dob pri Mirni so se na mednarodnem šahovskem prvenstvu (FIDE) uvrstili med najboljših osem ekip v svetovnem merilu

Na splošno zavodi niso zaznali težav pri sodelovanju z nobeno od organizacij. Srečanja so se dogovarjala telefonsko, dopisno ali osebno. Občasno se pogrešajo le bolj obsežna poročila CSD. Predlagajo se aktivnejša vključevanja centrov za socialno delo in občin pri zagotavljanju ustrezne namestitve za obsojence ob odpustu ter pri reševanju kompleksnejših zadev, kot so družinske in stanovanjske težave.

3.5.2.3 Osrednje vsebine socialnega dela v času prestajanja kazni

Pomoč ali urejanje z družino je potrebovalo 313 oseb.

Pomoč ali urejanje na materialnem področju je potrebovalo 833 oseb.

Posredovanih je bilo 89 predlogov za sklic multidisciplinarnega tima (MDT).

Sodelovanje s centri za socialno delo je potekalo dobro, nemoteno. Težave je še vedno občasno povzročala visoka fluktuacija strokovnih delavcev.

Delež terenskega dela:

- obiski na domu: 11,
- obiski na CSD: 104,
- obiski na Zavodu RS za zaposlovanje: 2,
- obiski v drugih ustanovah: 91 – na probacijskih in upravnih enotah, društvih, materinskih domovih, vzgojnih zavodih, Rdečem križu, Karitasu, ZPIZ, zavetiščih, samskih domovih, zdravstvenih institucijah, bankah, poštah, pri notarju in CUDV.

3.5.2.4 Obdobje pred odpustom

Pred odpustom je zaradi načrtovanja programa potrebnih ukrepov pomoči obsojencu po prestani kazni potekalo 192 strokovnih timov.

Zaradi pogojnega odpusta z varstvenim nadzorstvom je z UPRO potekalo 71 strokovnih koordinacij.

Predlagane naloge po številu:

- 20 brez navodil,
- 7 zaradi obravnave alkohola,
- 34 zaradi obravnave prepovednih drog,
- 14 zaradi obravnave nasilja,
- 30 obisk psihološke ali druge posvetovalnice,
- drugo (zaposlitev): 28.

Šest mesecev pred odpustom se je v evidenco brezposelnih na ZRSZ prijavilo 89 oseb.

Pred odpustom se je uspelo zaposliti 5 obsojencev.

3.5.2.5 Zaposlitev

Zaradi nastopa kazni je zaposlitev izgubilo 205 oseb.

Pri pravnih ali fizičnih osebah zunaj zavoda je bilo zaposlenih 31 oseb.

Predaja izdelkov zaprtih oseb ZPKZ Dob na Mirni, Odprti oddelek Puščava v vrtcu Deteljica v okviru OŠ Mirna

Tabela 40: Delež urejene oziroma neurejene zaposlitve ob odpustu obsojencev

Urejena zaposlitev			Neurejena zaposlitev			Skupaj
M	Ž	ML	M	Ž	ML	
538	3		1015	54	8	1618

Tabela 41: Razlogi za neurejeno zaposlitev ob odpustu

Razlogi	M	Ž	ML
Zaposlitve ni bilo možno zagotoviti – prijava na ZRSZ	389	3	4
Zaposlitve ni bilo možno zagotoviti – brez prijave na ZRSZ	144	28	
Tujci	294	15	
Zdravstveni razlogi	44	2	
Vključeni v postopek ugotavljanja delazmožnosti	4		
Odklonitev pomoči	2		
Vključeni v redno izobraževanje	5		2
Upokojenci	55	3	
Drugo	78	3	2
SKUPAJ	1015	54	8

3.5.2.6 Nastanitev

Tabela 42: Nastanitev obsojencev ob odpustu

Nastanitev	M	Ž	ML
V lastnem domu (kjer je živel/a prej)	758	43	7
Pri sorodnikih (na novo)	215	10	
V podnajemniški sobi	78	2	1
V samskem domu	31		
Zavetišče za brezdomce	53		
V dodeljeni sobi ali stanovanju	41	1	
V prehodnem domu za tujce	143		
V domu za starejše občane			
Neurejena nastanitev			
Drugo	234	1	
SKUPAJ	1553	57	8

Zaradi prestajanja kazni je nastanitev izgubilo 143 oseb. Pri urejanju nove nastanitve je pomoč potrebovalo 70 oseb. Pomoč pri urejanju nastanitve so odklonile 3 osebe.

Najpogostejša težava pri nameščanju obsojencev je pomanjkanje dostopnih namestitev. Zavetišča za brezdomne in samski domovi so pogosto natrpani, najemodajalci pa odklonilni do nekdanjih zapornikov. Plačilo akontacije najemnine predstavlja dodatno oviro. Večina obsojencev se po odpustu vrne v lastni dom ali k sorodnikom in prijateljem. Manjše občine pogosto nimajo začasnih bivalnih enot ali najemnih stanovanj, prednost pa dajejo ranljivejšim skupinam. Starejši obsojenci iščejo nastanitev v domovih za starejše. Delovna praksa CSD vključuje seznanjanje obsojencev z možnostmi nastanitve v njihovem kraju, saj sami nimajo nastanitvenih kapacitet. Plačilo akontacije najemnine je problem, saj obsojenci brez pomoči sorodnikov ali prijateljev težko uredijo najem. Nameščanje v zavetišča za brezdomne je zahtevno, ker strokovni delavci želijo podatke o abstinenci in spoštovanju hišnega reda, ki jih ne smemo posredovati, kar vodi v negativen odziv zavetišč.

3.5.2.7 Materialno stanje

Pomoč pri uveljavljanju pravic iz javnih sredstev ob odpuštu je bila nudena 614 osebam.

Pomoč v obleki, obutvi, perilu je bila s strani zavoda dodeljena 805 osebam.

Pomoč v obliki brezplačne vozovnice do kraja bivanja je bila dodeljena 189 osebam.

3.5.3 Prostovoljstvo

V letu 2024 prostovoljstvo ni potekalo.

3.5.4 Osnovni problemi socialnega dela v zavodu in nove oblike dela

Zavodi in socialni delavci so se v letu 2024 soočali z večjim pripadom zadev in številom zaprtih oseb s kompleksnejšo socialno problematiko. Delno razbremenitev vidijo v debirokratizaciji, s čimer bi lahko opravili več terenskega dela. Poseben izziv je predstavljalo delo s tujci, zlasti na področju komunikacije. Nekaj težav se pojavlja pri odpiranju bančnih računov na bankah za zaprte osebe. Potrebno bi bilo urediti sistemsko dobavo oblačil za socialno ogrožene osebe v vseh letnih časih. Večjih težav v zvezi s socialno obravnavo v zavodu v letu 2024 niso beležili. Opazili so porast števila obsojencev, ki so potrebovali kompleksnejšo socialno obravnavo, saj je šlo pri njih za kazniva dejanja z elementi nasilja, neurejene stike z otroki, neurejene odnose v družini, neurejeno stanovanjsko problematiko, dolgoletne težave z odvisnostjo in drugo. Zaznati je tudi porast tujcev.

Osnovni problemi socialnega dela v zavodu so: zagotavljanje zelo velike količine oblačil, obutve, pisarniškega materiala, tiskanje kontaktov, obrazcev (odvetniki, institucije, prevajalci itd.) in pomoč pri izpolnjevanju le-teh. Ostale težave so še: urejanje osebne dokumenta osebam brez finančnih sredstev, iskanje ustrezne

namestitve obsojencem, ki imajo težave z odvisnostjo in nimajo urejenega bivanja. Primeri dela z obsojenci so vse zahtevnejši. Še posebej je zahtevno in težavno delo z osebami s težavami v duševnem zdravju.

Nove oblike dela: uporaba telefona s prevajalnikom za lažjo komunikacijo z zaprtimi osebami tujci. Dodatno delo na področju socialnega dela pa ostaja izvajanje Skype klicev za eventualne stike z otroki.

Predaja izdelkov zaprtih oseb ZPKZ Dob na Mirni, Odprti oddelek Puščava v vrtcu Čebelica v Šentrupertu

Tradicionalno srečanje odprtih oddelkov zavodov v ZPKZ Dob pri Mirni, Odprti oddelek Slovenska vas

3.6 ZDRAVSTVENA OSKRBA

3.6.1 Zdravstveni pregledi v zavodski ambulanti

V letu 2024 se je največ težav v zavodskih ambulantah pojavljalo zaradi povečanega števila zaprtih oseb in kadrovskega manka. Zaradi slednjega je bilo potrebno zdravstvene preglede odpovedovati in paciente prenaročati. Pri tujcih se je pojavljala težava s sporazumevanjem in pomanjkljivo zdravstveno dokumentacijo. Poseben izziv predstavlja tudi urejanje zdravstvenega zavarovanja, predvsem za tujce.

3.6.2 Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavodov

Tabela 43: Število specialističnih pregledov izven zavoda

	M	Ž	Vsi
Priporniki	1079	120	1199
Obsojenci	3435	212	3647
Mladoletniki	187	21	208
Nadomestni zapor	22		22

Najbolj pereči so nujni pregledi. Večkrat je potrebno organizirati spremstvo in zdravljenje v zunanjih ustanovah zaradi akutnih bolečin. Težava pri izvajanju specialističnih pregledov izven zavoda je pomanjkanje pravosodnih policistov, ki opravljajo spremstva, tako da se včasih zgodi, da je potrebno pregled odpovedati, nemalokrat tudi na dan pregleda.

3.6.3 Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja

Tabela 44: Pregled bolnišničnih zdravljenj glede na vrsto bolnišnice

	Splošne bolnišnice						Poškodbene bolnišnice					
	Priporniki		Obsojenci		Mladoletniki		Priporniki		Obsojenci		Mladoletniki	
Varovanje	DA	NE	DA	NE	DA	NE	DA	NE	DA	NE	DA	NE
M	32	2	51	19	2		1		4	8	2	2
Ž				2						3		
SKUPAJ	32	2	51	21	2		1		4	11	2	2

	Interne bolnišnice						Ginekološke bolnišnice					
	Priporniki		Obsojenci		Mladoletniki		Priporniki		Obsojenci		Mladoletniki	
Varovanje	DA	NE	DA	NE	DA	NE	DA	NE	DA	NE	DA	NE
M	4		3	9								
Ž									1			
SKUPAJ	4		3	9					1			

	Psihiatrične bolnišnice						Enota za forenzično psihiatrijo UKC MB					
	Priporniki		Obsojenci		Mladoletniki		Priporniki		Obsojenci		Mladoletniki	
Varovanje	DA	NE	DA	NE	DA	NE	DA	NE	DA	NE	DA	NE
M	1							48		48		6
Ž				1						5		
SKUPAJ	1			1				48		53		6

Ob povečanem številu zaprtih oseb in kadrovskem manku je bolnišnično zdravljenje z varovanjem v enoposteljnih sobah težko zagotavljati.

Tabela 45: Skupno število bolnišničnih zdravljenj

	Priporniki		Obsojenci		Mladolletniki	
Varovanje	DA	NE	DA	NE	DA	NE
M	38	50	58	84	4	8
Ž	0	0	1	11	0	0
SKUPAJ	38	50	59	95	4	8

3.6.4 Sodelovanje z Enoto za forenzično psihiatrijo UKC Maribor

Obravnavanje zaprtih oseb z duševnimi motnjami, ki potrebujejo bolnišnično oskrbo, od leta 2012 poteka v okviru Univerzitetnega kliničnega centra Maribor, na Enoti za forenzično psihiatrijo. Zdravstveni del oskrbe, vključno z zdravniškim osebjem, zagotavlja enota, varovanje pa Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij.

Enota za forenzično psihiatrijo razpolaga z 48 posteljami, ki so locirane na treh oddelkih, kjer so nameščeni tako pacienti z izrečenim ukrepom obveznega psihiatričnega zdravljenja in varovanja kot tudi osebe, ki prestajajo kazen zapora ali imajo odrejen pripor ter je za njih potrebno bolnišnično zdravljenje.

V letu 2024 je bilo na Enoti za forenzično psihiatrijo nameščenih 91 zaprtih oseb, ki so prestajale kazen zapora ali so imele odrejen pripor (od tega 42 obsojencev, med katerimi sta bili 2 ženski, 4 mladoletniki, 48 pripornikov, med katerimi sta bili 2 ženski ter 1 sodno pridržan). Sodelovanje z Enoto za forenzično psihiatrijo UKC Maribor poteka zelo dobro.

3.6.5 Substitucijska terapija

Substitucijsko terapijo izvajamo v ambulantah za odvisnosti od prepovedanih drog, ki so organizirane v zavodih, v okviru pristojnega regionalnega zdravstvenega doma. V sodelovanju s koordinacijo centrov za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog so bila izdelana Strokovna navodila za obravnavo zaprtih oseb, odvisnih od prepovedanih drog, ki vsebujejo enotno doktrino zdravljenja z nadomestnimi zdravili v zavodih.

Od 1.088 zaprtih oseb, ki so bile odvisne ali so imele težave zaradi uživanja drog, jih je 730 ali 67,1 % prejelo substitucijsko terapijo.

Med vsemi novo sprejetimi osebami s težavami zaradi uživanja drog je bilo 486 ali 71,8 % oseb z že predpisano substitucijsko terapijo.

Tabela 46: Število zaprtih oseb na substitucijski terapiji po kategorijah v letih 2016 - 2024

Kategorija	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Priporniki	142	186	196	216	193	193	203	200	322
Obsojenci	441	367	409	462	376	426	396	449	408
SKUPAJ	583	553	605	678	569	619	599	649	730

3.6.6 Izvajanje imunokemijskih urinskih testov

Imunokemijsko urinsko testirane so bile predvsem zaprte osebe, ki so se vključile v program obravnave zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja drog in so s ciljem samopotrjevanja in nadzora abstinence pisno sklenile dogovor z izvajalci programov obravnave. Testi so bili najpogostejše uporabljeni za ugotavljanje prisotnosti opiatov, kokaina, kanabisa, metadona, buprenorfina, MDMA, amfetaminov, benzodiazepinov in

sintetičnih kanabinoidov. Z urinskimi testi so bile preverjane tudi vse zaprte osebe na substitucijski terapiji in ostale osebe, za katere je obstajal sum, da so pod vplivom nedovoljenih psihoaktivnih snovi. V letu 2024 je bilo uporabljenih 1.631 urinskih testov.

3.6.7 Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah

Tabela 47: Število ležalnih dni v zavodih in bolnišnicah

	V ZAVODIH				V BOLNIŠNICAH			
	P	O	NZ	ML	P	O	NZ	ML
Moški	561	797			1796	2132		
Ženske		166				587		
Mladoletniki				49				16
SKUPAJ	561	963		49	1796	2719		16

3.6.8 Samopoškodbe in poskusi samomorov

V letu 2024 beležimo osem poskusov samomorov in petinsedemdeset samopoškodb. Skupaj torej 83 dogodkov, kar je v primerjavi z letom 2023, ko smo takih dogodkov zaznali 86, zmanjšanje za 3 primere.

27 krat (32,98 %) so se samopoškodovali obsojenci, 47 krat (56,63 %) priporniki in 6 krat (7,23 %) mladoletniki v PD Radeče. Dvakrat se je samopoškodovala oseba, ki je prestajala nadomestni zapor in enkrat oseba z izrečenim ukrepom obveznega psihiatričnega zdravljenja.

Največ dogodkov so zabeležili v Ljubljani (20), pri čemer si je 8 samopoškodb prizadejala ena sama oseba. Sledi Dob z dvanajstimi samopoškodbami in dvema poskusoma samomora, Koper z desetimi samopoškodbami, od tega en poskus samomora, Maribor, Ig in Celje z osmimi samopoškodbami, od tega Celje dva poskusa samomora, Radeče s šestimi samopoškodbami, od tega en poskus samomora, Novo mesto s štirimi samopoškodbami, Murska Sobota s tremi samopoškodbami, od tega 2 poskusa samomora ter forenzični oddelek z 2 samopoškodbama, od tega 1 oseba z izrečenim ukrepom. Brez samopoškodbe so bile v letu 2024 lokacije: Nova Gorica, Odprti oddelek Ig, Odprti oddelek Rogoza, Odprti oddelek Slovenska vas in Odprti oddelek Puščava.

Največkrat, 9 krat, se je samopoškodoval pripornik v Ljubljani, sledi pripornik v Kopru s petimi samopoškodbami, obsojenka iz Iga s štirimi samopoškodbami, pripornik v Kopru s tremi samopoškodbami in mladoletnik v Prevzgojnem domu Radeče prav tako s tremi samopoškodbami. Nekaj oseb se je samopoškodovalo dvakrat, velika večina pa enkrat.

Poskuse samomora in samopoškodbe smo zabeležili pri petinpetdesetih različnih osebah, kar je štirinajst oseb več kot v letu 2023. Tuji državljani, s katerimi je bila komunikacija zaradi jezikovnih ovir zelo otežena, so storili šest poskusov samomora in dvaintrideset samopoškodb. Skupaj osemintrideset dogodkov oziroma 45,78 %.

Daleč najpogostejša metoda samopoškodovalnega vedenja, enainšestdeset primerov, je tudi v letu 2024 rezanje, od tega en primer opredeljen kot poskus samomora. Sledi zaužitje različnih stvari – devet primerov, od katerih sta dva primera bila opredeljena kot poskus samomora. Šlo je za zaužitje večje količine tablet. Kot samopoškodbe so bili opredeljeni dogodki, ko so osebe zaužile različne drobne predmete, med katerimi so bile baterije, vijaki, vžigalnik

Sodelovanje ZPKZ Ig na mednarodnem simpoziju na temo materinstva v zaporu

in drugo. Dve osebi sta poskušali samomor storiti z obešanjem, en obsojenec je zažgal sobo in se posledično dušil, en mladoletnik pa je poskušal storiti samomor s skokom iz višine. Beležimo še nekaj samopoškodb, do katerih je prišlo zaradi udarcev ob trde predmete – najpogosteje zid.

Vse osebe so bile ustrezno oskrbljene s strani delavcev zavodov ali zunanjega medicinskega osebja.

Po navedbah zaprtih oseb so razlogi avto-agresivnega vedenja zlasti občutki obupa, nemoči, osamljenosti in brezizhodnosti zaradi odvzema svobode, poslabšanje odnosov s svojci in medsebojni konflikti z ostalimi zaprtimi osebami. Vzrok za občutke nemoči in obupa zaprte osebe pogosto vidijo v odločitvah sodišč in zaporov.

Predavanje N. Meznarič v ZPKZ Ljubljana

V skladu s strategijo preprečevanja samomorov, ki smo jo vzpostavili v letu 2003, so v zavodih ocenili samomorilno ogroženost vsake na novo sprejete osebe.

Zaprtim osebam v stiski so nudili pomoč zavodski strokovni delavci (psihologi, pedagogi, socialni delavci in zdravstveno osebje), ki so poskušali v kritičnih trenutkih usmerjati posameznika k rešitvi problema. Strokovni delavci so se povezovali z zunanjimi strokovnjaki (psihiatri in kliničnimi psihologi). Osebe, za katere je bilo ugotovljeno, da so ali bi utegnile biti samomorilno ogrožene, so bile deležne tako splošne zdravniške, kot psihiatrične pomoči. V primerih akutne ogroženosti so bile sprejete na Enoto za forenzično psihiatrijo.

V okviru strategije preprečevanja samomorov v zaporih se je tudi v letu 2024 nadaljevalo sistematično izobraževanje delavcev za prepoznavanje samomorilne ogroženosti zaprtih oseb. Aktiv, ki ga sestavljajo predstavniki iz vseh lokacij, se je redno sestajal in obravnaval vse pomembnejše izredne dogodke s tega področja. Supervizijska skupina se je redno sestajala.

3.6.9 Smrti

V letu 2024 je v zavodih za prestajanje kazni zavora in prevzgojnem domu skupaj umrlo devet oseb. Od tega pet pripornikov, ena oseba z izrečenim ukrepom obveznega psihiatričnega zdravljenja in trije obsojenci. Tri od devetih smrti so bile samomori. Vse osebe, ki so storile samomor, so imele status pripornika. Dva samomora sta bila storjena z obešanjem in en z rezanjem. Naravne smrti je umrlo pet obsojencev in ena oseba z izrečenim ukrepom.

3.6.10 Gladovne stavke

Z gladovnimi stavkami so tudi v letu 2024 zaprte osebe opozarjale na osebne stiske in nezadovoljstva. Beležimo devetnajst primerov gladovnih stavk, kar je dve več kot v letu 2023. Razen dveh oseb, ki sta imeli status obsojenca, so imeli vsi stavgajoči status pripornika in so v večini želeli doseči odpravo pripora ter pospešitev postopkov na sodiščih. Obravnavani so bili v skladu z mednarodnimi konvencijami o gladovnih stavkah. Odklanjanje hrane ni pustilo posledic na zdravju stavgajočih.

3.6.11 Problematika nalezljivih bolezni med zaprtimi osebami ter njihovo zdravstveno varstvo

Zaprtim osebam so bile na razpolago zloženke o prenosljivih obolenjih in preventivnih ukrepih. V čakalnicah so bili izobešeni informativni plakati. Zdravstveno osebje je izvajalo individualne pogovore o načinih prenosa, nevarnosti rizičnega vedenja, poteku razvoja nalezljivih bolezni in načinih zaščite pred okužbo oziroma pre-

ventivi nadaljnjega širjenja obolenja od obolelega na zdrave ljudi. Informirali in motivirali so jih o možnostih brezplačnega cepljenja. Zaprte osebe so imele možnost v ambulanti pridobiti brezplačne kondome.

Vse zaprte osebe so lahko prostovoljno in na lastno željo opravile laboratorijsko testiranje, čemur je po potrebi sledilo zdravljenje in sledenje bolezni na kliniki za infekcijske bolezni. V primeru potrjene okužbe je zdravnik pacienta napotil k specialistu infektologu na podrobnejšo diagnostiko in zdravljenje. Vsako osebo, okuženo z virusi hepatitisa ali HIV, je obravnaval specialist infektolog, ki je zagotovil zdravljenje in spremljanje bolezni po medicinski doktrini. Vsi oboleli s spolno prenosljivimi boleznimi (SPB) in sumom na TB so bili poslani na obravnavo in zdravljenje na sekundarno raven, kjer so prejeli vsa potrebna navodila, bili zdravljeni in po potrebi izolacijsko nameščeni. V zaporih se je pojavljala nalezljiva bolezen garje. V sodelovanju z NIJZ smo nemudoma sprejeli vse ustrezne preventivne in kurativne ukrepe in uspešno zajezili ter ustavili bolezen.

V zavodih so se izvajali sanitarni pregledi prostorov. Zaprte osebe smo opozarjali na dosledno vzdrževanje higiene. Glede na ugotovitve so bili podani določeni nasveti in izvedeni ukrepi za izboljšanje higienskega stanja prostorov. Izvajali so se tudi splošni higieniški ukrepi, kot so zagotavljanje čistil, razkužil, pripomočkov za čiščenje, zaščitnih rokavic in ločevanje infektivnih odpadkov.

V letu 2024 je bil na GU URSIKS izveden delovni sestanek na temo tuberkuloze (TB), ki se je pojavila v enem izmed zaporov. V zvezi s tem je bila oblikovana delovna skupina za pripravo protokolov ravnanja ob pojavu TB v zaporskem sistemu.

Poleg že navedenih preventivnih dejavnosti so se izvajale še naslednje aktivnosti:

- brezplačno cepljenje proti hepatitisu B v zavodski ambulanti (motiviranje in informiranje zaprtih oseb o možnosti cepljenja),
- redno, prostovoljno testiranje na HIV in hepatitis vseh na novo sprejetih pripornikov in obsojencev,
- testiranje na željo zaprte osebe,
- uporaba dezinfekcijskih sredstev pri pranju, pomivanju in čiščenju prostorov,
- uporaba zaščitnih rokavic, ki so dostopne vsakomur in vsepovsod po zavodu,
- opozarjanje na skrb za osebno higieno in higieno v zavodu ter zagotavljanje higienskih pripomočkov,
- možnosti prostovoljnega testiranja na željo posameznika (tvegano vedenje, zaskrbljenost ali testiranje v sklopu diagnostičnih preiskav – simptomi ali znaki bolezni ter vseh na novo sprejetih),
- svetovanje pred in po testiranju,
- zagotavljanje kondomov v ambulanti,
- odgovorno obnašanje zdravstvenih delavcev.

3.7 POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA

3.7.1 Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja alkohola

Obravnavo zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola v zavodih izvajajo zavodski strokovni delavci v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki. Namen obravnave je pomoč zaprti osebi pri vzpostavitvi abstinence in spremembi življenjskega stila ter morebitni pripravi posameznika na zdravljenje v zdravstveni ustanovi. Doseganje namena obravnave so tudi v preteklem letu ovirali nizka stopnja motiviranosti za spremembo in sodelovanje v programu, minimaliziranje težav oziroma nekritičnost, pa tudi kadrovska pomanjkanje zaposlenih, ki to-

Okrogla miza v ZPKZ Dob pri Mirni

vrstno obravnavo izvajajo, ter pomanjkanje ustreznih prostorov za izvajanje obravnave, kar je posledica pre-zasedenosti zavodov.

Tabela 48: Število in delež zaprtih oseb s težavami zaradi zlorabe alkohola po kategorijah zaprtih oseb

Zaprte osebe	Skupno število oseb v letu	Število oseb s težavami zaradi uživanja drog	Delež v %
Obsojenci	2354	278	11,8
Priporniki	1732	66	3,5
Mladolletniki	27	1	3,7
Nadomestni zapor	181	16	8,8
SKUPAJ	4294	361	8,4

V letu 2024 je prepoznanih 8,4 % zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja alkohola.

Tabela 49: Število zaprtih oseb s težavami zaradi zlorabe alkohola po spolu in zavodih

Zavod	Pripor		Obsojenci		Mladolletniki		Nadomestni zapor		Skupaj
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
Dob			153						153
Slov. vas			17						17
Puščava			10						10
Ig				7					7
Celje	3		18						21
Koper	16		9						25
N. Gorica			3						3
Ljubljana	29		9				2		40
N. mesto	3		5				5		13
OO Ig			4				1		5
Maribor			9						9
M. Sobota	15		16				8		39
Rogoza			18						18
Radeče					1				1
SKUPAJ	66		271	7	1		16		361

Tudi v letu 2024 so zavodi izvajali ukrepe z vključevanjem zaprtih oseb s težavami z alkoholom v psihosocialne programe obravnave v zavodih, v sodelovanju z zdravstvenimi ustanovami in drugimi organizacijami, ki se ukvarjajo s tovrstnimi obravnavami.

V primerih abstinenčne krize posreduje zdravstvena služba, zdravnik in psihiater z ustrezno medikamentozno terapijo. V kolikor se izkaže potreba, se nudi tudi psihosocialna intervencija strokovnih delavcev zavoda.

Tabela 50: Število oseb s težavami zaradi zlorabe alkohola glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2014–2024

Leto	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Število vseh zaprtih oseb (brez sodno pridržanih)	4550	3905	3555	3380	3501	3902	3401	3109	3353	3734	4294
Osebe s težavami zaradi alkohola	412	408	333	328	379	340	299	273	327	363	361
Delež v %	9,1	10,4	9,4	9,7	10,8	8,7	8,8	8,8	9,7	9,7	8,4

Tabela 51: Število vključenih v programe obravnave

Program motivacije	Program edukacije	Intenzivni program in vzdrževanje abstinence
163	126	67

Tabela 52: Število zaprtih oseb, vključenih v obravnave izven zavoda med prestajanjem kazni

Ambulantno			Nevladne organizacije in ostali			Skupaj
O	NZ	MI	O	NZ	MI	
13			47			60

Tabela 53: Število zaprtih oseb, vključenih v obravnave izven zavoda po prestani kazni

Ambulantno			Nevladne organizacije in ostali			Skupaj
O	NZ	MI	O	NZ	MI	
1			10			11

3.7.1.1 Pomoč zaprtim osebam

V letu 2024 so se zaprte osebe s težavami zaradi zlorabe alkohola v zavodih vključevale v programe motivacije in edukacije ter intenzivne programe in programe vzdrževanja abstinence. Pomoč zaprtim osebam je bila usmerjena v vzpostavljanje občutka za osebno nego in telesno kondicijo, odgovornost za opravljanje dnevnih dejavnosti, pridobivanje delovnih navad, aktivno preživljanje prostega časa, vzpostavljanje in vzdrževanje stikov s svojci ter priprave na odpust. Vključitev v našete programe pomoči je bila prostovoljna. Programi pomoči so se izvajali v individualni ali skupinski obliki. Praksa izvajanja skupinske obravnave se je izkazala za učinkovito pri posameznikih, ki so škodljivo uživali alkohol, predvsem iz vidika deljenja izkušenj in suportivnosti članov skupine. Velik poudarek je bil namenjen motiviranju zaprtih oseb. Nekatere zaprte osebe so imele težave z motivacijo in so sodelovanje tekom obravnave prekinile, pri nekaterih posameznikih pa je bilo dodatno ugotovljeno, da je skupinska obravnava zaradi drugih zaznanih težav otežena oziroma neizvedljiva (poškodbe glave, dvojne diagnoze, močne medikamentozne terapije). Za vključitev v program edukacije, v okviru katerega se zaprte osebe seznanja s teoretičnimi osnovami odvisnosti, se je odločilo 126 zaprtih oseb, v intenzivni program obravnave pa 67 zaprtih oseb. Posameznika, ki po končani katerikoli obliki obravnave ponovno zaužije alkohol, se vključi v obravnavo recidiva. Zaprte osebe s težavami zaradi alkohola se dodatno vključuje tudi v druge programe strokovne obravnave, saj je težavam z alkoholom pogosto pridruženo tudi agresivno vedenje, družinsko in spolno nasilje.

Osebam, ki so v zavodih uspešno abstimirale in izrazile željo po nadgradnji obravnave, smo med prestajanjem kazni omogočili tudi obravnavo v zunanjih zdravstvenih ustanovah in v programih nevladnih organizacij (območne ambulate za zdravljenje odvisnosti, klubi in društva zdravljenih alkoholikov, anonimni alkoholiki,

društva: Projekt Človek, Zdrava pot, Žarek upanja, Srečanje, Izberi pravo pot, Šent, Inštitut Vir, Abstincent ipd.). Pri obravnavi zavodi sodelujejo tudi s pristojnimi centri za socialno delo, predvsem v okviru dogovorov za vključitev v ustrezne programe zdravljenja in obravnave po odpustu s prestajanja kazni zapora. V obravnavo zunaj zavoda med prestajanjem kazni se je v letu 2024 vključilo 60 zaprtih oseb. Po prestani kazni je z obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevalo 11 oseb.

Na področju preventive so bile v nekaterih zavodih izvedene predstavitvene delavnice društev Anonimnih alkoholikov, Al-Anon, ki je namenjeno samopomoči svojcem alkoholikov in Abstincent, društva za urejeno življenje. Zaprte osebe so tekom celotnega prestajanja preko zloženik informirane o možnih oblikah pomoči v in zunaj zavoda.

3.7.2 Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog

Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog se v zavodih izvaja v skladu z izdelano strategijo zdravljenja in obravnave odvisnosti od drog, ki obsega medicinski del pomoči, motivacijski proces, programe edukacije in preventivo recidiva ter nadgradnjo v visokopražne programe. V okviru obravnave se zaprti osebi nudi podporo in ustrezno strokovno pomoč z namenom vzpostavitve in vzdrževanja abstinence ter spremembe življenjskega sloga. Strokovni delavci zaprte osebe motivirajo tudi za vključitev v zdravljenje odvisnosti in druge programe pomoči zunaj zavoda v času prestajanja kazni ter po prestani kazni. Obravnavo spremljajo težave, kot so nizka motiviranost zaprtih oseb za vključitev v visokopražne programe obravnave in spremembo življenjskega stila, nekritičnost in minimaliziranje težav, zanikanje recidiva in odgovornosti zanj, manipuliranje, pa tudi preobremenjenost kadrov ter prostorska stiska, ki se kaže v pomanjkanju ustreznih prostorov za izvajanje obravnave.

Obisk strokovnjakov Pompidou skupine v Sloveniji

Tabela 54: Število in delež zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog po kategorijah zaprtih oseb

Zaprte osebe	Skupno število oseb v letu	Število oseb s težavami zaradi uživanja drog	Delež v %
Obsojenci	2354	705	29,9
Priporniki	1732	348	20,1
Mladoletniki	27	24	88,9
Nadomestni zapor	181	11	6
SKUPAJ	4294	1088	25,3

V letu 2024 je bilo prepoznanih 25,3 % zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja prepovedanih drog.

Tabela 55: Število zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog po zavodih

Zavod	Pripor		Obsojenci		Mladoletniki		Nadomestni zapor		Skupaj
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
Dob			363						363
Slov. vas			13						13
Puščava			3						3
Ig		10		27					37
Celje	40		74		1		1		116
Koper	83		41						124
N. Gorica	7		18						25
Ljubljana	160		30						190
N. mesto	8		10				6		24
OO Ig			9				1		10
Maribor	26		70						96
M. Sobota	14		24				3		41
Rogoza			23						23
Radeče					22	1			23
SKUPAJ	338	10	678	27	23	1	11		1088

V letu 2024 je bilo prepoznanih 1.088 zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja prepovedanih drog. V primeru abstinenčne krize ukrepajo zdravstvena služba, zdravnik in psihiater z ustrezno medikamentozno terapijo. Strokovni delavci zavoda (pedagogi, psihologi, socialni delavci) se po potrebi vključijo s psihosocialno intervencijo.

Tabela 56: Število oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2014 – 2024

Leto	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Število vseh zaprtih oseb (brez sodno pridržanih)	4550	3905	3555	3380	3501	3902	3401	3109	3353	3734	4294
Osebe s težavami zaradi droge	997	841	917	929	977	964	866	873	900	884	1088
Delež v %	21,9	21,5	25,8	27,5	27,9	24,7	25,5	28,1	26,8	23,7	25,3

Tabela 57: Število vključenih v programe obravnave

Nizkopražni program	Višjepražni program	Visokopražni program
675	197	98

Tabela 58: Število zaprtih oseb, vključenih v obravnave izven zavoda med prestajanjem kazni

Ambulantno			Nevladne organizacije in ostali			Skupaj
O	NZ	ML	O	NZ	ML	
			48			48

Tabela 59: Število zaprtih oseb, vključenih v obravnave izven zavoda po prestani kazni

Ambulantno			Nevladne organizacije in ostali			Skupaj
O	NZ	ML	O	NZ	ML	
8			13			21

3.7.2.1 Pomoč zaprtim osebam

V različne oblike obravnave v zavodih je bilo v letu 2024 vključenih 970 oseb, pri čemer so nekateri tekom leta prehajali skozi različne programe. Ključnega pomena za veliko število vključenih oseb je timski interdisciplinarni pristop, ki poleg strokovnih delavcev v zavodu vključuje tudi zdravstveni tim zavoda in druge zunanje strokovnjake. V vseh zavodih imajo zaprte osebe možnost:

- medicinskih oblik pomoči (informiranje, substitucijska terapija, psihoaktivne terapije za lajšanje abstinenčnih znakov, detoksikacija, svetovanje ipd.), ki jih izvaja medicinsko osebje in
- psihosocialnih oblik pomoči (informiranje, motiviranje, svetovanje, edukacija, individualne in skupinske oblike obravnave ...), ki jih izvajajo dodatno usposobljeni strokovni delavci zavodov.

Zaprte osebe se največkrat odločajo za nizkopražne programe (substitucijsko zdravljenje, svetovalni in razbremenilni pogovori ipd.), za višje in visokopražne terapevtske programe, ki zahtevajo vzpostavitev in vzdrževanje abstinence ter delo na sebi, pa redkeje. Obravnava oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog je hkrati del širšega svetovalnega dela v zavodih in vključuje motiviranje oseb k vključevanju v vsakodnevne aktivnosti, ki potekajo v zavodu. Zaprte osebe se spodbuja k vzpostavljanju dnevnega ritma z delom, izobraževanjem in aktivnim preživljanjem prostega časa.

Zaprtim osebam je omogočena tudi obravnava v zunanjih zdravstvenih ustanovah (Center za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog v Ljubljani in drugi centri za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog) ter v programih nevladnih organizacij (društva Projekt Človek, Narcotic Anonymous, Reintegracijski center Vincenca Drakslerja, Zdrava pot, Izberi pravo pot, Šent, Stigma, Up, Zavod Pelikan, Inštitut Stopinje ipd.). Zavodi sodelujejo tudi s pristojnimi centri za socialno delo, predvsem na področju socialnega vključevanja ter dogovorov o vključitvi v ustrezne programe pomoči po odpustu s prestajanja kazni zapor. V obravnave zunaj zavoda med prestajanjem kazni se je v letu 2024 vključilo 48 zaprtih oseb. Po prestani kazni se je v obrnavo v zunanjih ustanovah vključilo 21 zaprtih oseb.

Na področju preventive so bile v zavodih organizirane delavnice in predavanja društva Srečanje. Med celotnim prestajanjem so zaprte osebe preko oglasnih desk in preko zloženek opozorjene na pojav novih, nevarnih substanc ter o možnih oblikah pomoči v in zunaj zavoda.

3.7.3 Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov

Po veljavnosti Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij – ZIKS-1G (Uradni list RS, št. 11/18 z dne 23. 2. 2018) smo nameščali nevarne obsojence v skladu z 98a. členom ZIKS-1. V letu 2024 smo imeli 131 namestitev nevarnih obsojencev.

3.7.4 Obravnava obsojencev in mladoletnikov – tujcev

V letu 2024 je bilo med zaprtimi osebami 2.323 tujcev, med katerimi je bilo 1.057 obsojencev in 1.262 pripornikov. Štiri osebe so prestajale nadomestni zapor po zakonu o prekrških. Pogosto smo se pri delu srečevali z jezikovnimi težavami. Delavci zavodov so se z njimi večinoma sporazumevali v enem od svetovnih jezikov. Nekaj obsojencev, predvsem iz vzhodnih držav, je obvladalo le materni jezik. Če je le bilo mogoče, smo organizirali pomembnejše razgovore z uradnimi prevajalci. Tujci, ki slovenskega jezika niso razumeli, so bili obravnavani individualno, drugi pa so se udeleževali skupinskih oblik dela, kjer so jim pri sporazumevanju pomagali tudi drugi obsojenci. Tujejezična literatura, vključujoč zakonske in podzakonske akte, je dostopna

v zavodskih knjižnicah. Tujci so se z želeno literaturo večinoma oskrbovali sami ali preko diplomatskih predstavnikov. Obsojeni tujci so izrabili pravico do obiskov konzularnih predstavnikov, obiski svojcev so bili odvisni predvsem od njihove oddaljenosti, materialnega stanja, pa tudi od kakovosti njihovih stikov pred nastopom kazni. Večina jih je za ohranitev stikov s svojci uporabljala dopisovanje, telefonskih razgovorov so se zaradi visokih stroškov posluževali nekoliko redkeje. Tujcem je bila glede na njihova verska načela in druga prepričanja zagotovljena ustrezna prehrana. Obravnava tujcev v zavodih je bila v skladu z zakonodajo enaka obravnavi slovenskih državljanov. Tujci z izrečenim izgonom iz države zunajzavodskih ugodnosti niso bili deležni. Tisti tujci, ki jim stranska kazen izgona iz države ni bila izrečena, so bili za pridobitev zunajzavodskih ugodnosti izenačeni z obsojenci, ki so slovenski državljani. Praviloma so tujci bivali v zaprtih oddelkih zavodov.

3.7.5 Obravnava obsojencev in mladoletnikov - invalidov, na smrt bolnih in starih oseb

V zavodski ambulantni so obravnavani obsojenci s statusom invalida, kot tudi starejši obsojenci. Veliko oseb prihaja na prestajanje kazni z resnimi zdravstvenimi težavami. Velik izziv v smislu zdravstvene obravnave predstavljajo tujci z različnimi zdravstvenimi težavami, neizpeljana diagnostika, brez izvidov. Večkrat imajo s seboj terapijo, ki se v Sloveniji ne predpisuje. Kljub težavam jih poskušamo vključiti v razne delovne aktivnosti. Težava se pojavlja tudi pri premagovanju arhitekturnih ovir v zavodih. V primeru hospitalizacije je zavod kontaktiral svojce ter nudil potrebno pomoč in podporo.

V letu 2024 so kazen prestajali 4 invalidni obsojenci in 1 obsojenec, ki je bil na smrt bolan. Najstarejši obsojenec je imel 86 let.

3.7.6 Obravnava obsojencev in mladoletnikov, storilcev kaznivih dejanj spolnih deliktov

Na dan 1. 1. 2024 je bilo na prestajanju zaporne kazni 73 obsojencev, storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kar je za 4 osebe več kot leto poprej.

V letu 2024 je bilo na novo sprejetih 24 obsojencev s tovrstnimi kaznivimi dejanji, kar je 2 manj kot v letu poprej. Njihov skupni delež je znašal 1,82 % na novo sprejete populacije obsojencev, kar je za 0,55 % manj kot v letu poprej. V zavodih so v letu 2024 obravnavali skupaj 89 tovrstnih obsojencev – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kar je 1 oseba več kot v letu poprej. Kazen so prestajali skoraj na vseh lokacijah. Predstavljali so 4,24 % delež obsojeniške populacije, kar je 0,44 % manj kot leto poprej.

Obravnava te kategorije obsojencev se načeloma ni bistveno razlikovala od ostalih, pri podeljevanju zunajzavodskih ugodnosti pa je zahtevala še posebno previdnost. Obsojenci so se vključevali tako v individualne kot v skupinske oblike obravnave ter v ostale oblike zavodskega življenja. V nekaj primerih je bilo posameznike potrebno zaščititi pred nasilnimi soobsojenci. V teh primerih smo jih praviloma obravnavali le individualno.

Storilci spolnih kaznivih dejanj, ki so izrazili interes, so bili vključeni v psihološko obravnavo, ki je bila usmerjena predvsem v vzpostavljanje uvida v storjeno dejanje in motiviranje za spremembo. Vsi psihologi, ki obravnavajo storilce kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, so se udeleževali ustrezne supervizijske skupine, ki se je v lanskem letu sestala osemkrat. Tudi v letu 2024 so v zavodu Dob izvajali edukacijsko skupinsko obravnavo te kategorije obsojencev. Izvajajo jo zavodski psihologi. Program zajema 15 srečanj na vnaprej pripravljene teme. Teh skupinskih obravnav se je skupaj udeležilo 25 obsojencev. V individualno psihološko obravnavo je bilo na vseh lokacijah skupaj vključenih 64 oseb, kar je isto kot v letu poprej. Število obsojencev, storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, vključenih v psihološko obravnavo, se glede na leto poprej ni bistveno spremenilo. Ob pripravi obsojencev na zunajzavodske ugodnosti in odpust so se v zavodih posvetovali z različnimi službami (npr. s centri za socialno delo, šolami, z zdravstvenimi službami, s policijo itd.) in okolje pripravljali na njihovo postopno vračanje v družbo. Ugodnosti izven zavoda so bili deležni tisti obsojenci, ki so v obravnavi dokazali zahtevani napredek in izpolnjevali vsa potrebna merila.

3.7.7 Ženske v zaporu

Ženske v zaporu predstavljajo posebej občutljivo in ranljivo skupino v celotnem zaporskem sistemu, saj so bili zapori v osnovi zasnovani za moške. Zaradi možnosti diskriminacije je potrebno ženskam nameniti posebno pozornost. Ključna področja pozornosti:

- materinstvo: posebno pozornost je potrebno nameniti materinstvu, še posebej za ženske, ki so matere mladoletnih otrok ali pridejo v zavod noseče;
- zdravstvena oskrba: zagotavljanje ustrezne zdravstvene oskrbe je ključno;
- zaposlovanje: pomembno je zagotavljanje dela za ženske v zaporu;
- bivalni pogoji: reševanje prostorske problematike in zagotavljanje higienskih standardov;
- priprava na vključevanje v družbo: priprave na vključevanje v družbo po prestajanju kazni in reševanje nastanitvene problematike po prestani kazni.

Prestajanje kazni mora vključevati specifične programe za ženske, ki lahko vključujejo tudi njihove otroke. Trend porasta števila nastopov kazni zopora in pripora se je nadaljeval. Pri ženskah so še vedno v ospredju kazniva dejanja zoper premoženje. Sedem nosečih žensk, od tega sta dve rodili, ena je bila pred porodom odpuščena na prostost, eni je bila kazen zopora prekinjena, ena je nosečnost prekinila, dve pa imata rok poroda v letu 2025. Ob prihodu v zapor so nekatere ženske v veliki stiski zaradi fizične in čustvene ločitve od otrok, še posebej če niso prepričane, da osebe, ki so jim otroci zaupani v varstvo, zanje ustrezno poskrbijo. Posebne težave so se nanašale na obsojenke, pri katerih so bili redni stiki z družino in otroki oteženi zaradi oddaljenosti zopora od doma, slabe materialne situacije, statusa obsojenke – tujke in formalnega kriterija prestane kazni za podelitev zunajzavodskih ugodnosti. Kot primer dobre prakse povezovanja z družino je možnost komunikacije preko videoklicev (aplikacije Skype). V letu 2024 je bila v prevzgojni dom konec meseca decembra sprejeta ena mladoletnica. Nameščena je bila v dekliški oddelek, kjer se izvajajo vsi trije režimi oz. nivoji oddelkov po vzgojnem programu. Program celostne obravnave je za mladoletnice povsem enak kot za mladoletnike.

Voščila ob mednarodnem dnevu žena v ZPKZ Ig

Izdelek obsojenk ZPKZ Ig

Program posvečen ženskam v PD Radeče

Obisk vrtčevskih otrok in obdarovanje v ZPKZ Ig

Obisk DEOS Centra starejših Notranje Gorice in Inštituta Stopnje v ZPKZ Ig

3.7.8 Mladolletniki v zaporu

V letu 2024 je bilo v zavodu Celje šest zaprtih oseb, ki so prestajale mladoletniški zapor ali pripor. Eden izmed njih je mladoletni pripornik, ki je kazen pripora nastopil v letu 2023, v letu 2024 pa kazen mladoletniškega zapora. Zaradi prostorske stiske so mladoletniki nameščeni na Mladoletniškem oddelku skupaj z obsojenci, ki nimajo težav z uživanjem prepovedanih substanc in so osebnostno urejeni. Pri mladoletniških obsojencih se posveča veliko pozornosti izobraževanju, kjer je glavna ovira lastni finančni delež, ter delu v okviru zavodskih zmožnosti. Z mladoletnimi priporniki opravljajo redne razgovore tudi ostali zaposleni, kot so zavodski psiholog, socialni delavec in vodja pripora.

V zavodu Ljubljana v zaporu ni bilo mladoletnih oseb, bil pa je en mladoletni pripornik. Zaradi mladoletnosti so deležni dodatne skrbi v zvezi z namestitvijo v zavodu in redne psihosocialne oskrbe. Pohvaliti velja ostale zaprte osebe, ki mladoletnim osebam večinoma želijo pomagati, da bi lažje preživeli odvzem prostosti in pri tem radi sodelujejo z delavci zavoda.

V letu 2024 je bilo PD Radeče v obravnavi 32 mladoletnikov, od tega ena mladoletnica, ki je bila sprejeta zadnje dni v letu. Tudi v letu 2024 se je pri večini mladoletnikov pojavljala podobna problematika kot v preteklih letih. Mladoletniki izhajajo iz neurejenih družin s porušenimi medsebojnimi odnosi, pogosta je predhodna neuspešna institucionalna obravnava, problem celotnega nestimulativnega socialnega okolja brez pozitivnih oseb v življenju posameznega mladoletnika, brezcilnost, brez delovno-učnih navad, s težavami na področju uživanja nedovoljenih drog, s številnimi deficiti v psihosocialnem razvoju. Z individualnim delom in sociopedagoškimi metodami se je mladoletnike poskušalo motivirati k pozitivnim osebnostnim spremembam, jih učiti primerne komunikacije in postavljanja realnih ciljev, brez kaznivih dejanj, za življenje po odpustu iz prevzgojnega doma, učenja skupnega sobivanja ter sprejemanja drugačnosti. Mladoletniki se, ne glede na čas, preživeti v instituciji, večinoma vračajo nazaj v svoje okolje, ki ostaja nespremenjeno in tako predstavlja velik dejavnik tveganja za povratništvo. Še vedno se pojavljajo posamezniki, pri katerih je opaziti izrazite primanjkljaje iz primarne socializacije, kar še posebej otežuje izvrševanje vzgojnega ukrepa. Ostaja tudi problematika mladoletnikov, ki nimajo ustreznih odraslih oseb (staršev, svojcev, skrbnikov, pomembnih drugih ...), s katerimi bi lahko načrtovali koriščenje ugodnosti prostih izhodov oziroma bi se posamezniki lahko vračali k njim v času podeljenih prostih izhodov. V zadnjem obdobju so v prevzgojni dom nameščeni mladoletniki, ki imajo poleg čustvenih, vedenjskih in osebnostnih motenj tudi duševne. Posledično takšni mladoletniki niso sposobni izpolnjevati programa, zato v prevzgojnem domu kljub motivaciji, prilagoditvam in dnevnemu načrtovanju zgolj prestajajo ukrep brez kakršnih koli sprememb ali napredkov. Tudi v letu 2024 se je v prevzgojnem domu občasno pojavljalo medvrstniško nasilje. Delo s storilci nasilja je usmerjeno v učenje pridobivanja primernega odnosa do sočloveka in sprejemanja osebnostnih različnosti sočasno z vzgojnim sankcioniranjem s poudarkom na učenju odgovornosti za lastna dejanja. Pri večini mladoletnikov so čustveni in vedenjski deficiti močno zakoreninjeni v njihovi osebnostni strukturi. Še vedno so prisotne kombinirane osebnostne motnje, ki zahtevajo visoko strokovno znanje zaposlenih in kompleksno obravnavo posameznika, v katero se vključujejo različni strokovnjaki. Skupna značilnost mladoletnikov je tudi uživanje dovoljenih

Terensko strokovno srečanje s področja otroške in mladostniške psihiatrije v okviru ZOMP v PD Radeče

in prepovedanih psihoaktivnih snovi. Pogosto so pasivni oziroma si želijo pasivnosti, zato je pomemben segment strokovne obravnave ravno motiviranje mladoletnikov za aktivno preživljanje prostega časa, tako v delovnem oziroma šolskem delu dneva kot v vzgojnem delu dneva, z redno dnevno vključenostjo v ponujene in dogovorjene prostočasne dejavnosti.

3.7.9 Delo s povzročitelji nasilja

V zavodih za prestajanje kazni zapora in prevzgojnem domu poteka delo s povzročitelji nasilja z vključevanjem v individualno in/ali skupinsko obravnavo (v nadaljevanju se besedilo nanaša na obsojence in mladoletnike v Prevzgojnem domu Radeče). Programi so prilagojeni organizaciji posameznega zavoda, kadrovski zasedbi, dolžini kazni in posebnosti zaprtih oseb. V programe za povzročitelje nasilja se vključujejo obsojenci, ki so povzročitelji kaznivih dejanj z elementi nasilja, obsojenci z zgodovino nasilniškega vedenja in tisti, pri katerih je razvidno, da so bili v času prestajanja kazni psihično, fizično, spolno in/ali ekonomsko nasilni do drugih. V Prevzgojnem domu Radeče je program obravnave povzročiteljev nasilja, ki poteka v obliki treninga socialnih veščin, del posameznikovega osebnega načrta. V program so vključeni vsi mladoletniki, zaključijo pa ga ob odpustu iz zavoda. Namen programa je učenje socialnih veščin s ciljem ustavljanja nasilja, preprečevanja nadaljnjega nasilja in priprave na življenje brez uporabe nasilja. Aktivno sodelovanje v programu je eden od pomembnih kriterijev pri zmanjševanju tveganih oblik vedenja.

Program in obeležitev 60-letnice mladoletniškega zapora v ZPMZKZ Celje

3.7.9.1 Število vključenih obsojencev in mladoletnikov v obravnavo v zavodu, ki jo vodijo strokovni delavci zavoda

Tabela 60: Število vključenih obsojencev in mladoletnikov v obravnavo v zavodu, ki jo vodijo strokovni delavci zavoda

Skupinska obravnava	Individualna obravnava	Zaključena obravnava	Obravnava ni zaključena
86	43	70	48

V obravnavo v zavodu, ki jo vodijo strokovni delavci zavoda, se vključujejo obsojenci, ki si ugodnosti zunaj zavoda še niso pridobili in se ne morejo vključiti v programe zunaj zavoda. V letu 2024 se je v skupinsko obliko obravnave v zavodu vključilo 86 oseb in 43 v individualno obravnavo. Nekateri obsojenci so bili vključeni tako v skupinsko kot tudi individualno obliko obravnave. 70 oseb je program obravnave zaključilo v celoti, od tega 7 mladoletnikov. Razlogi za nezaključeni program so bili najpogosteje prestana kazen (kratke kazni), premeščanje v druge zavode in izključitev iz obravnave zaradi nespoštovanja dogovora, ki ga vsak podpiše pred vključitvijo v program. V primeru izključitve iz programa se lahko oseba ponovno vključi v individualno pripravo na skupinsko obravnavo ali nadaljuje z individualno obravnavo. Nekateri obsojenci in mladoletniki programa obravnave v letu v 2024 niso zaključili, z obravnavo bodo nadaljevali v naslednjem koledarskem letu.

3.7.9.2 Število vključenih obsojencev in mladoletnikov v obravnavo izven zavoda:

Obsojenci se po zaključenem treningu socialnih veščin v zavodu vključujejo tudi v druge oblike dela s povzročitelji nasilja, ki potekajo izven zavoda. V te oblike dela je bilo v letu 2024 vključenih 30 obsojencev.

3.7.9.3 Delo s povzročitelji nasilja v priporu

V priporu so potekali predvsem informativni razgovori z namenom seznanjanja pripornikov s programi za preprečevanje in ustavljanje nasilja v zavodih ali zunanjih institucijah in motivacijski razgovori z namenom jačanja motivacije za vključitev v programe pomoči za vključitev v obravnavo ob potencialni zaporni kazni. Vsak pripornik je seznanjen z zloženko »STOP NASILJE« in tako obveščen o samopomoči v primeru povzročanja nasilja ali o možnosti iskanja pomoči, če se prepozna kot žrtev nasilja. Glede na izkazan interes potekajo s priporniki tudi svetovalni razgovori o tej problematiki.

3.7.9.4 Izvajanje programa v zavodu in programih zunaj zavoda

Program obravnave poteka v skladu s sprejeto strategijo. Težave se pojavljajo pri vključevanju v obravnavo manj motiviranih obsojencev, obsojencev s težavami v duševnem zdravju in s hujšimi vedenjskimi težavami. Težave se kažejo tudi v pomanjkanju kadrov in ustreznih prostorov, kar je posledica prezasedenosti zavodov. Veliko povzročiteljev nasilja ima pridružene težave zaradi uživanja alkohola in drog, zato se jih usmerja tudi v programe pomoči zaradi škodljivega uživanja psihoaktivnih snovi.

Ob vključitvi v program obravnave obsojenci podpišejo Dogovor o vključitvi v program. Obseg, pogostost in način izvajanja programa določi strokovni delavec ter ga prilagodi posameznemu obsojencu in ostalim posebnostim zavoda. Obravnava poteka v skupinski in/ali individualni obliki. Cilji obravnave za povzročitelje nasilja so zmanjšanje ponovitvene nevarnosti in povečanje varnosti žrtve ali žrtev, ozaveščanje o stereotipnih in škodljivih prepričanjih ter učenje novih, ozaveščanje o neprimernih oziroma nasilnih vzorcih vedenja in komunikacije, učenje konstruktivnega izražanja čustev, spoznavanje teorije o nasilju, učenje razreševanja konfliktov in priprava na življenje brez nasilja. Obsojenci so za udeležbo v obravnavi večinoma motivirani in med obravnavo tudi aktivno sodelujejo.

Zavodi sodelujejo z zunanjimi izvajalci programov za povzročitelje nasilja, in sicer Društvom za nenasilno komunikacijo in Združenjem za razvoj nenasilnih odnosov. V te programe se vključujejo obsojenci po zaključenem treningu socialnih veščin v zavodu in tisti, ki imajo možnost koriščenja ugodnosti zunaj zavoda ter lahko samostojno obiskujejo programe. Sodelovanje med zavodi in zunanjimi izvajalci programov poteka v vseh fazah načrtovanja obravnave, od vključitve v obravnavo, spremljanja poteka obravnave, načrtovanja pogojnih odpustov z varstvenim nadzorstvom in načrtovanje nadaljevanja obravnave po prestani kazni. Dobro in usklajeno sodelovanje ima pozitiven učinek na delo z obsojenci in zagotavlja dobre pogoje za uspešen potek obravnave.

Kontinuirana oblika dela s povzročitelji nasilja, ki se začne v zavodu in nadaljuje izven zavoda v času prestajanja kazni zapora, se je pri delu s povzročitelji nasilja izkazala kot dobra praksa, saj posamezniki sodelujejo v teh programih tudi po prestani kazni. Žal pa se ugotavlja, da je sodelovanje obsojencev z zunanjimi izvajalci programov velikokrat vezano samo na obdobje prestajanja kazni zapora in se pogosto zaključi po prestani kazni.

V zavodih imajo zaprte osebe in obiskovalci dostop do zloženke z informacijami o možnosti iskanja pomoči v primeru povzročanja nasilja in v primeru, če se prepoznajo kot žrtve nasilja. Prav tako imajo vsi obsojenci dostop do zloženek, preko katerih se jih ozavešča o nesprejemljivosti nasilja in možnosti učenja nenasilne komunikacije, spremembe vedenj in prepričanj. Zloženke so prevedene v angleški, nemški in italijanski jezik.

3.8 UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI

Postopek za podeljevanje ugodnosti obsojencem in mladoletnikom je v zavodih enoten, saj predloge za podelitev ugodnosti pripravijo nosilci primera – pedagogi ter ga timsko konzultirajo na oddelčnih strokovnih skupinah. Odločitev nato sprejme direktor zavoda oziroma vodja dislociranega oddelka. Načeloma veljavni predpisi s področja izvrševanja kazni zapora omogočajo in dopuščajo dovolj sistematičen in primerljiv pristop pri odločitvah o podeljevanju posameznih ugodnosti konkretnim obsojencem in mladoletnikom. Kljub temu je v praksi čutiti pomanjkljivost v tem, da osebni načrt ne vsebuje vseh kriterijev, ki so pomembni za odločitev o podelitvi ugodnosti obsojencu, zato zavodi pri odločanju o tem upoštevajo še številne druge kriterije, ki jih je izoblikovala praksa. Zavodi upoštevajo zlasti osebnostne in vedenjske lastnosti obsojencev, oceno zanesljivosti, spoštovanje sprejetih dogovorov, odnos do kaznivega dejanja, delavcev in soobsojencev. Obsojencem, ki brez opravičenih razlogov niso pripravljeni redno delati, zavodi zunajzavodskih ugodnosti praviloma niso podeljevali. Podobno zavodi tudi niso podeljevali teh ugodnosti obsojencem – odvisnikom, ki se niso bili pripravljeni vključiti v program obravnave ali če so prekršili dogovor o tovrstni obravnavi.

3.8.1 Podeljene ugodnosti

Podatki kažejo, da zavodi pri podeljevanju ugodnosti veliko pozornosti posvečajo določenim kategorijam obsojencev glede na vrsto storjenega kaznivega dejanja in njihovim osebnim lastnostim. V primerih, ko gre za obsojene zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kaznivih dejanj proizvodnje in prometa z mamili ali kaznivih dejanj z elementi hujšega nasilja in obsojence, odvisne od prepovedanih drog ali alkohola, je priprava na podelitev zunajzavodskih ugodnosti še bolj temeljita in poglobljena. Pri obsojencih, pri katerih je zaznati problematiko odvisnosti od prepovedanih drog ali alkohola, še posebej pa pri obsojencih, obsojenih zaradi kaznivega dejanja spolnega nasilja, se režim podeljevanja ugodnosti doreče v skladu z obsojenčevo pripravljenostjo reševanja omenjene problematike ter vključitve v psihološko obravnavo, po uspešnem dokazovanju abstinence oziroma napredku pri psihološki obravnavi za določeno obdobje.

Tabela 61: Vrste in število podeljenih ugodnosti

Vrste ugodnosti		Št. podeljenih ugodnosti	
		O	ML
Zunajzavodske ugodnosti	Popolna izraba letnega dopusta ali letnega počitka zunaj zavoda	882	29
	Delna izraba letnega dopusta ali letnega počitka zunaj zavoda	1368	9
	Dodatni neplačan letni dopust ali letni počitek zunaj zavoda	200	0
	Prost izhod iz zavoda	4941	90
	Izhod iz zavoda s spremstvom PUO	64	0
	Obisk zunaj zavoda	1983	77
	Skupaj	9438	205
Ugodnosti v okviru zavoda	Podaljšan obisk	7934	359
	Prost obisk v garsonjeri	1102	0
	Skupaj	9036	359
Skupaj		18474	564

V letu 2024 je bilo obsojencem in mladoletnikom podeljenih 19.038 zavodskih in zunajzavodskih ugodnosti, od tega 9.643 zunajzavodskih ugodnosti in 9.395 zavodskih ugodnosti.

3.8.2 Zlorabe ugodnosti

Tabela 62: Zlorabe ugodnosti

Vrsta ugodnosti	Način zlorabe	O	ML	SKUPAJ
Letni počitek izven zavoda	Z zamudo	0	0	0
	Privedeni	0	0	0
	Se niso vrnili	0	0	0
	Skupaj	0	0	0
	Osumljeni storitve KD	1	0	1
Prost izhod iz zavoda	Z zamudo	10	2	12
	Privedeni	0	5	5
	Se niso vrnili	4	0	4
	Skupaj	15	7	22
	Osumljeni storitve KD	3	1	4
Izhod iz zavoda s spremstvom PUO	Pobegnili	0	0	0
	Skupaj	3	1	4
	Osumljeni storitve KD	0	0	0
Nenadzorovan obisk zunaj zavoda	Z zamudo	2	0	2
	Privedeni	0	1	1
	Se niso vrnili	1	1	2
	Skupaj	3	2	5
	Osumljeni storitve KD	1	0	1
Skupaj zlorab		22	10	32

3.8.3 Problematika obravnavanja in podeljevanja ugodnosti

V okviru problematike obravnave in podeljevanja ugodnosti obsojencem in mladoletnikom ni mogoče prezreti dejstva, da so ugodnosti za obsojence najpomembnejši cilj v času prestajanja kazni zapora in hkrati pomemben motivacijski dejavnik. Iz tega razloga se je pri podeljevanju ugodnosti potrebno zavedati, da te niso samo nagrada za prizadevnost pri izvajanju osebnega načrta in dobrega obnašanja, temveč so ugodnosti pomembne tudi za ohranjanje stikov z družino in okoljem ter imajo pomembno vlogo v procesu uspešne priprave za vključitev v življenje na prostosti po prestani kazni. Po drugi strani je v praksi prisotna problematika, da se obsojenci vključitvi v obravnavo spolnega nasilja nad mladoletnikom ali odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola največkrat upirajo, nemalokrat pa tudi pritožujejo, češ da jih zavodi prisiljujejo, da se morajo vključiti v tovrstno obravnavo, ker sicer ne bodo deležni zunajzavodskih ugodnosti. Pri obsojencih je v praksi pri podeljevanju ugodnosti občutljivost zelo velika, hkrati pa tudi nekritičnost v primerjanju, saj obsojenci največkrat menijo, da so upravičeni do ugodnosti, če so prestali določen delež kazni, pozabljajo pa na vse ostale elemente, na osnovi katerih direktor zavoda lahko podeli ugodnosti. Dodatne težave pri odločanju povzročajo odprti in nedokončani kazenski postopki, saj gre v nekaterih primerih za težja kazniva dejanja, ki lahko znatno zvišajo kazen. Pri odločanju o podeljevanju, zlasti zunajzavodskih ugodnosti, so zavodi pozorni tudi na grožnje iz okolja in na grožnje oškodovancem.

3.8.4 Namenski izhodi

Obsojencem se namenski izhod omogoči za uresničevanje aktivnosti in dejavnosti, opredeljenih v osebnem načrtu ali zaradi nepredvidljivih dogodkov. Poteka lahko v spremstvu pravosodnih policistov. Če ni prisotnih varnostnih zadržkov, gredo lahko obsojenci na namenski izhod sami oz. v spremstvu strokovnih delavcev.

Tabela 63: Število namenskih izhodov

Namenski izhodi	Brez spremstva			V spremstvu PUO			S strok. delavcem			Skupaj			Število zlorab
	O	NZ	ML	O	NZ	ML	O	NZ	ML	O	NZ	ML	
Državni organi (brez odredbe)	400	21	0	33	0	0	33	3	0	466	24	0	1
Zdravstvene ustanove	1157	34	2	246	6	0	10			1413	40	2	2
Obravnavo v drugih ustanovah	458	15	5	38	8	0	59	0	12	555	0	0	0
Izobraževanje	99	5	57	0	0	6	1	0	13	100	0	76	0
Poroka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rojstvo otroka	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Nenačrtovani (smrt, ipd.)	37	1	0	7	2	0	20	1	0	64	4	0	0
SKUPAJ	2151	76	64	324	17	6	123	4	25	2598	68	78	3

3.9 DISCIPLINSKO KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

3.9.1 Disciplinsko kaznovanje mladoletnikov na prestajanju mladoletniškega zapora in obsojencev

V disciplinskih postopkih je bilo obsojencem izrečenih skupaj 6 disciplinskih kazni, kar je manj kot v letu prej (9). Največ disciplinskih kazni je bilo izrečenih v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni, in sicer 4. V Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor in Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig je bila izrečena po ena disciplinska kazen, v obeh primerih je bila izvršitev disciplinske kazni pogojno odložena. V preostalih zavodih in oddelkih obsojencem ni bila izrečena nobena disciplinska kazen.

V vseh zavodih za prestajanje kazni zapora je bilo v letu 2024 skupaj podanih 10 predlogov za uvedbo disciplinskega postopka (leto prej jih je bilo 35), od tega so bili trije že uvedeni postopki ustavljeni, ker po izpeljanem dokaznem postopku ni bilo mogoče z gotovostjo ugotoviti, ali je obsojenec storil očitani mu disciplinski prestop. Poleg tega en disciplinski postopek, ki je bil uveden v letu 2024, do konca leta še ni bil zaključen.

Ker Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij dopušča možnost, da se, kadar je glede na okoliščine mogoče, namesto podaje predloga za uvedbo disciplinskega postopka uporabijo druge strokovne metode dela, ki vsebujejo tehnike nekonfliktnega in pomirjujočega postopanja, se zavodi in oddelki namesto disciplinske obravnave pogosto poslužujejo tovrstnega ukrepanja, kar se je v praksi izkazalo za učinkovitejše kot izrekanje disciplinskih kazni.

Tabela 64: Število izrečenih disciplinskih kazni pri obsojencih

	Št. vseh izrečenih disciplinskih kazni	Število, katerih izvršitev je pogojno odložena
Javni opomin	3	
Razporeditev na drugo delo		
Omejitev podeljevanja ugodnosti		
Omejitev sprejemanja pošilk		
Oddaja v samico s pravico do dela		
Oddaja v samico brez pravice do dela	3	2
Skupaj	6	2

3.9.2 Disciplinsko kaznovanje mladoletnikov na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom

V Prevzgojnem domu Radeče v letu 2024 mladoletnikom ni bila izrečena nobena disciplinska kazen, niti ni bil nobeden izmed mladoletnikov disciplinsko obravnavan.

3.10 POGOJNI ODPUST, PREDČASNI ODPUST, PREKINITVE KAZNI, POMILOSTITVE, AMNESTIJA TER PREMESTITVE OBSOJENCEV

3.10.1 Pogojni odpust

V letu 2024 je bilo pogojno odpuščenih 384 obsojencev, od tega 371 moških in 13 žensk, kar je skupaj za 66,2 % več kot v letu prej (v letu 2023 je bilo pogojno odpuščenih skupaj 231 obsojencev).

3.10.2 Predčasni odpust

V letu 2024 je bilo predčasno odpuščenih 341 obsojencev, od tega 313 moških in 28 žensk, kar je skupaj za 17,6 % več kot v letu prej.

Praznični dnevi v ZPKZ Ig

Praznični dnevi v ZPKZ Maribor

3.10.3 Pomilostitve obsojencev

Predsednica Republike Slovenije je v letu 2024 pomilostila dva obsojenca, tako da se jima je izrečena zaporna kazen spremenila v milejšo.

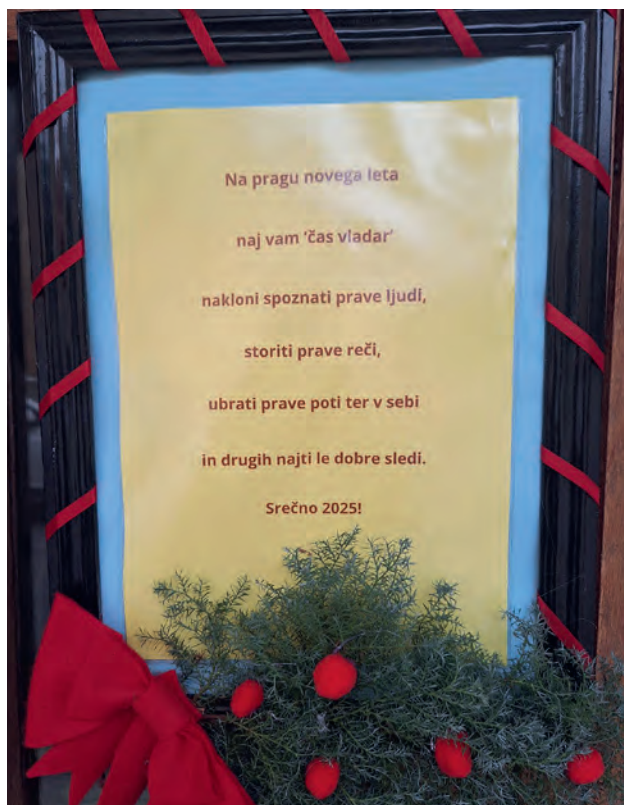
Praznični dnevi v ZPKZ Dob pri Mirni, Odprti oddelek Slovenska vas

Praznični dnevi v ZPKZ Maribor s Komornim zborom Šmartno – Vivere

Praznični dnevi v ZPKZ Ljubljana, Oddelek Novo mesto

Praznični dnevi v ZPKZ Ljubljana, Odprti oddelek Ig

Praznični dnevi v ZPKZ Ljubljana

3.11 PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB

3.11.1 *Pritožbe obsojencev zaradi kršitve pravic oziroma drugih nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo ter pritožbe pripornikov zaradi neustreznega ravnanja oziroma postopanja*

Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij v 85. členu med drugim določa, da ima obsojenec v primeru kršitve pravic ali drugih nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo, pravico pritožiti se generalnemu direktorju uprave. Če obsojenec ne dobi odgovora na svojo pritožbo v 30 dneh od njene vložitve ali če ni zadovoljen z odločitvijo generalnega direktorja, ima pravico vložiti vlogo na ministrstvo, pristojno za pravosodje. Na podlagi 70. člena Pravilnika o izvrševanju pripora ima pripornik, če meni, da delavci zavoda z njim neustrezno ravna oziroma postopajo ali da so bivalne razmere neustrezne, pravico pritožiti se predsedniku pristojnega okrožnega sodišča oziroma generalnemu direktorju uprave.

Na zgoraj navedenih pravnih podlagah je bilo v letu 2024 prejetih skupaj 65 pritožb, od tega 46 pritožb obsojencev, 16 pritožb pripornikov ter 3 skupinske pritožbe.

Število prejetih pritožb je v primerjavi s preteklim letom ostalo nespremenjeno.

Zaprte osebe so v pritožbah izpostavljale kršitve različnih pravic in nepravilnosti, med najpogostejšimi pritožbenimi razlogi pa so bile slabe bivanjske razmere, kar je v veliki meri posledica prezasedenosti vseh zavodov za prestajanje kazni zapora. Nadalje so se zaprte osebe pritoževale zaradi neprimernega postopanja in ravnanja pravosodnih policistov in strokovnih delavcev, neustrezno zdravstveno oskrbo, neustrezno prehrano, urinskim testiranjem, odvzemom tehničnih predmetov, večkrat pa so izpostavile tudi visoke cene v zavodskih prodajalnah. Določene pritožbe so se nanašale tudi na nepodeljevanje zunajzavodskih ugodnosti ter na nestrinjanje z osebnim načrtom.

Skupinske pritožbe so podali obsojenci iz ZPKZ LJ (3x) ter ZPKZ MB, Oddelek Rogoza, pri čemer je bila pritožba obsojencev, ki kazen prestajajo na oddelku v Rogozi, v zvezi z odločitvijo vodstva, da se ukinejo možnosti nakupa v bližnji prodajalni oziroma, da se spremeni režim nakupovanja v bližnji prodajalni delno utemeljena.

V večini ostalih primerov so se pritožbene navedbe zaprtih oseb izkazale kot neutemeljene in tekom reševanja pritožb ni bilo ugotovljenih kršitev pravic zaprtih oseb ali drugih večjih nepravilnosti. So pa zaprte osebe v svojih pritožbah upravičeno opozorile na prezasedenost prostorskih kapacitet, ki slabša pogoje za prestajanje pripora in tudi kazni zapora, vendar pa so se zavodi za prestajanje kazni zapora kljub prezasedenosti, vsem zaprtim osebam trudili zagotavljati varno in funkcionalno bivanje.

Varuh človekovih pravic je izvedel nadzore v: Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor, Oddelek Murska Sobota, Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni, Odprti oddelek Puščava ter v Zavodu za prestajanje kazni zapora Koper, Oddelek Nova Gorica. Izvedel je tudi tematske obiske glede prezasedenosti v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana, Zavodu za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje in Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor. Vsa poročila o izvedenih nadzorih smo podrobno proučili in se odzvali nanje z odzivnimi poročili.

Varuhu človekovih pravic so bila posredovana tudi poročila oziroma pojasnila vezana na posamične pobude zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic.

3.11.2 *Pritožbe obsojencev zoper odločbe, ki jih na prvi stopnji izda direktor zavoda*

V upravnem postopku na drugi stopnji je bilo v letu 2024 obravnavanih 48 pritožb zaprtih oseb, med katerimi jih je bilo 31 zavrženih kot neutemeljenih, 9 pritožbam je bilo ugodeno in zadeva vrnjena organu prve stopnje (zavodu) v ponovni postopek, v 2 primerih je organ druge stopnje v pritožbenem postopku odločbo organa

prve stopnje odpravil (od tega je v enem primeru organ druge stopnje sam odločil), 5 pritožb je bilo zavrženih, v 1 primeru pa je bil izdan sklep o ustavitvi postopka.

Zaprte osebe so se najpogosteje pritožile zoper odločbe o namestitvi ali podaljšanju namestitve v posebnem strožjem režimu prestajanja kazni zapora (98a. člen ZIKS-1), odločbe o premestitvi iz svobodnejšega v strožji režim prestajanja kazni, odločbe o prekinitvi prestajanja zaporne kazni ter odločbe o prenehanju pravic iz dela (delovne terapije).

Število upravnih zadev na drugi stopnji se je v primerjavi z lanskim letom zmanjšalo za 11,1 % (v letu 2023 jih je bilo 54).

3.12 VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB

3.12.1 Splošne varnostne zadeve

Splošne varnostne razmere v zavodih v tem letu odražajo naslednja dejstva:

- V letošnjem letu smo zabeležili pobeg iz zaprtega dela zavoda Ljubljana ter pobeg med spremstvom v Oddelku Nova Gorica, prav tako pa tudi pobeg iz Odprtega oddelka Rogoza in en pobeg iz hospitalizacije, ki se je izvajala brez varovanja pravosodnih policistov.
- Beležimo štiri primere uspešno preprečenih poskusov pobega, v predhodnem letu smo imeli šest tovrstnih primerov.
- Število nevrnitev zaprtih oseb iz zunajzavodskih ugodnosti se je povečalo, ravno tako število nevrnitev s prekinitve kazni.
- V primerjavi s preteklim letom se je povečalo število uporabe prisilnih sredstev (2023: 113 primerov, 2024: 150 primerov). Podobno kot lani, so se po zavodih prisilna sredstva poleg razloga odklonitve ukaza največkrat uporabila iz razloga preprečitve konfliktov med zaprtimi osebami.
- Povišano število konfliktov med zaprtimi osebami (2023: 314 primerov, 2024: 394).
- Število napadov na zaposlene v zavodih se je v primerjavi z letom 2023 povečalo za 13 primerov, prav tako se je povečalo tudi število groženj na zaposlene, in sicer iz 43 dogodkov na 48.
- Povečanje uporabe ukrepa odstranitve v posebni prostor na podlagi 236. člena Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij.
- Število najdb prepovedanih substanc, raznih tablet in pribora za uživanje prepovedanih substanc se je v primerjavi s preteklim letom nekoliko povišalo (2024: 285 najdb, 2023: 262 najdb). Po številu najdb prevladujejo najdbe prepovedanih substanc. V letošnjem letu je bilo 147 primerov tovrstnih najdb, lansko leto 115. Količinsko so bile najdbe manjše.
- Tudi v letošnjem letu beležimo odpovedi spremstev zaprtih oseb, zabeleženih je bilo 2.277 odpovedi spremstev.

URSIKS na Informativi - sejmju izobraževanja in poklicev v Ljubljani

Svečana prisega novosprejetih pravosodnih policistov

Predstavitve poklica pravosodni policist na zaposlitveno-kariernem sejmu v Krškem v organizaciji ZRSZ, Območne službe Sevnica

3.12.2 Pobegi, poskusi pobegov ter nevrnitve zaprtih oseb iz ugodnosti zunaj zavoda

V letošnjem letu beležimo pobeg iz zaprtega dela zavoda Ljubljana.

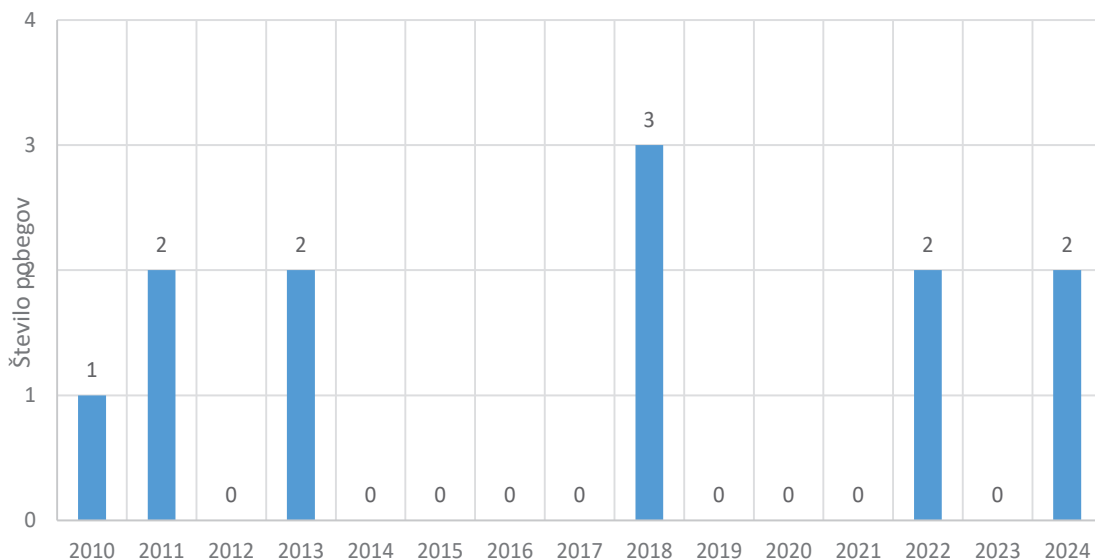
Beležimo en pobeg iz spremstva v Oddelku Nova Gorica, en pobeg iz prostorov Odprtega oddelka Rogoza in en pobeg iz hospitalizacije brez varovanja.

V ZPKZ Ljubljana je obsojenec na prestajanju nadomestnega zapora iz zaprtega dela zavoda, natančneje iz sprehajališča obsojenec, pobegnil s tujo pomočjo na način, da mu je neznana oseba preko zidu na jugozahodni strani sprehajališča, na sprehajališče spustila trodelno kovinsko lestev, preko katere je splezal preko zidu in pobegnil v neznani smeri. Obsojenec je bil dva dni po pobegu prijet s strani policije in priveden nazaj na prestajanje kazni. V Novi Gorici je pobegnil pripornik, ki je bil spremljan na izvedbo videokonference iz zaprtega dela zavoda v prostore uprave. Pripornik je izkoristil nepazljivost pravosodnih policistov in je z nenadnim tekom uspel zbežati.

Vse osebe, ki so izvedle pobeg, so bile tekom obravnavanega obdobja bodisi privedene s strani Policije ali so se same vrnile na nadaljnje prestajanje kazni zapora.

Uspešno smo preprečili 4 poskuse pobegov, kar je za dva poskusa manj kot v lanskem letu, od tega gre v 2 primerih za poskus bega mladoletnika iz Prevzgojnega doma Radeče.

Graf prikazuje dinamiko števila pobegov od leta 2010 dalje.

Obsojenci lahko ob pogojih, predpisanih z Zakonom o izvrševanju kazenskih sankcij, pridobijo ugodnosti, ki se lahko izvajajo bodisi v zaporu, lahko pa tudi izven zapora, in sicer:

- podaljšan obisk;
- obisk zunaj zavoda;
- izhod iz zavoda s spremstvom pooblaščenega uradne osebe;
- prost izhod iz zavoda;
- delno ali popolno izrabo letnega dopusta ali letnega počitka zunaj zavoda;
- do sedem dni neplačanega letnega dopusta ali letnega počitka;
- dodatne ugodnosti znotraj zavoda.

V primeru nevrnitve zaprte osebe iz zgoraj omenjenih ugodnosti izven zavoda, se le-te vodijo kot pobeg s prestajanja kazni zapora.

Tabela 65: Število in vrste nevrnitev

	Zavod	Iz letnega počitka	Iz namenskega izhoda	Iz ugodnosti obiska izven zavoda	Iz koriščenja zapora ob konu tedna	Iz počitnic	Iz ugodnosti	Iz šole	Iz preinitve	Skupaj nevrnitve
Mladoletniki v PD	PD RADEČE	0	0	0	0	0	7	0	0	7
Obsojenci	DOB	0	0	0	0	0	4	0	1	5
	DOB SLOV. VAS	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	IG	0	0	0	0	0	1	0	1	2
	CELJE	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	MARIBOR	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	MB MURSKA SOBOTA	0	0	0	0	0	1	0	1	2
	MB ROGOZA	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Nadomestni zapor	LJUBLJANA	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Skupaj		0	0	0	0	0	16	0	5	21

Število nevrnitev zaprtih oseb iz zunajzavodskih ugodnosti se je povečalo, ravno tako število nevrnitev s preinitve kazni.

3.12.3 Uporaba prisilnih sredstev

Uporaba prisilnih sredstev je občutljiv poseg v osebno svobodo in dostojanstvo posameznika, zato morajo pravosodni policisti pri uporabi upoštevati vsa strokovna pravila, zakonske podlage, načela in tehnična navodila proizvajalca ter se za uporabo nenehno usposablјati ter izpopolnjevati. Postopki uporabe prisile sodijo med najbolj občutljive ukrepe za obvladovanje oseb, saj je med izvajanjem pooblastil in njihovo prekoračitvijo lahko le korak. Pravosodni policist sme uporabiti prisilna sredstva takrat, ko nastopijo zakoniti pogoji za uporabo. Pri tem je dolžan uporabiti najmilejše prisilno sredstvo oziroma sredstvo, ki v ključnem trenutku predstavlja najmanjšo škodljivo posledico za osebo.

Tabela 66: Pregled uporabe prisilnih sredstev

Zavod	Vsa uporabljena	Neupravičena	Upravičena	Poškodovane zaprte osebe	Poškodovani delavci
FORENZIKA	1	0	1	0	0
DOB	74	0	74	0	4
IG	10	1	9	0	0
CELJE	18	0	18	0	2
KOPER	5	0	5	0	0
NOVA GORICA	1	1	0	0	0
LJUBLJANA	19	1	18	0	1
LJ NOVO MESTO	5	0	5	0	0
MARIBOR	13	0	13	1	1
MURSKA SOBOTA	2	0	2	0	0
PD RADEČE	2	0	2	0	2
SKUPAJ	150	3	147	1	10

V zavodih je bilo skupno obravnavanih 150 primerov uporabe prisilnih sredstev, kar predstavlja 37 primerov več kot lansko leto. Pri uporabi prisilnih sredstev je bilo poškodovanih 10 uslužbencev. V nobenem primeru ni prišlo do hujših poškodb.

Pri zaprtih osebah smo beležili eno lažjo poškodbo pri uporabi prisilnih sredstev.

Glede na zbrane podatke, so bila prisilna sredstva v zavodih poleg odklonitve ukaza, najpogosteje uporabljena pri fizičnih konfliktih med zaprtimi osebami, v primerih preprečitve samopoškodb zaprtih oseb ter v primerih poskusa napada na zaposlene ali druge osebe. Pravosodni policisti pri svojem delu ob različnih kriznih situacijah, kot so verbalni in fizični konflikti, težko samo s pomirjajočim pristopom, komunikacijskimi veščinami ter ukazi dosežejo pomiritev. V največ primerih se uporabi milejša prisilna sredstva telesne sile za razdvajanje zaprtih oseb, občasno pa tudi v kombinaciji z sredstvi za vklepanje.

Stremimo k temu, da pravosodni policisti sporne situacije uspešno obvladujejo predvsem z milejšimi ukrepi in postopki brez uporabe sile. V določenih okoliščinah je potrebna uporaba prisilnih sredstev, če z drugimi pooblastili ni mogoče preprečiti bega, napada, samopoškodbe ali večje materialne škode, z namenom zagotovitve varnosti, reda in discipline v zavodih.

V primerih, ko so podani razlogi, je pomembno tudi, da pravosodni policisti strokovno, hitro in profesionalno izvedejo uporabo prisilnega sredstva. V izogib morebitnim poškodbam ter drugim dejavnikom, ki bi bili posledica nepravilne izvedbe, se je na področju uporabe prisilnih sredstev potrebno nenehno usposabljanje.

Zavodi so poročali o vsaki uporabi prisilnih sredstev. Vsak primer smo analizirali in ocenili njeno ustreznost oziroma upravičenost uporabe. V enem primeru je bila uporaba prisilnih sredstev ocenjena kot neupravičena, v drugem primeru, kjer je prisilna sredstva uporabilo več pravosodnih policistov, je bila s strani enega pravosodnega policista uporaba prisilnih sredstev nepotrebna in nestrokovna, medtem ko je v tretjem primeru bilo ugotovljeno, da so bila prisilna sredstva uporabljena preuranjeno oziroma pred izdajo opozorila o uporabi prisilnih sredstev.

Tabela 67: Razlogi za uporabo prisilnih sredstev

Zavod	Napad na zaposlene ali druge osebe	Odklonitev ukaza	Poskus napada na zaposlene ali druge osebe	Preprečitev konflikta	Preprečitev pobega	Preprečitev samopoškodbe ali samomora	Preprečitev vstopa v zavod	Uničevanje inventarja
FORENZIKA	0	1	0	0	0	0	0	0
DOB	0	34	3	21	3	6	1	6
IG	0	2	2	3	0	3	0	0
CELJE	4	3	3	3	0	2	0	3
KOPER	0	2	0	1	0	1	0	1
NOVA GORICA	0	0	1	0	0	0	0	0
LJUBLJANA	0	3	6	8	0	2	0	0
LJ NOVO MESTO	1	0	0	3	0	1	0	0
MARIBOR	5	1	3	1	0	2	0	1
MURSKA SOBOTA	1	1	0	0	0	0	0	0
PD RADEČE	1	0	0	1	0	0	0	0
SKUPAJ	12	47	17	41	3	17	1	11

Podobno kot lani, so se po zavodih tudi v letu 2024 prisilna sredstva poleg razloga odklonitve ukaza največkrat uporabila iz razloga preprečitve konfliktov med zaprtimi osebami. Lani je bilo teh primerov 37, v letošnjem letu pa se je število teh primerov povečalo na 41 primerov.

Razloge za uporabo prisilnih sredstev razvrščamo v več skupin:

- **Odklonitev ukaza** (2023: 37; 2024: 47 primerov). Z ukazom smejo pravosodni policisti zaprtim osebam dati navodila in zahtevati od njih ravnanja ali opustitev ravnanj, da bi izvršili svoje uradne naloge. Ob odklonitvi oziroma neizvršitvi ukaza smejo pravosodni policisti uporabiti prisilna sredstva. Ob izreku ukaza, v kolikor okoliščine dopuščajo, pravosodni policisti zaprti osebi navedejo tudi razlog, zaradi katerega je potrebna določena storitev ali opustitev ravnanja ter kakšni ukrepi bodo izvedeni ob neupoštevanju ukaza. Pri tem je potrebno poudariti, da gre v teh primerih v večini zgolj za uporabo milejše sile telesa, brez uporabe strokovnih prijemov (potiskanje, prenašanje itd.).
- **Preprečitev konflikta** (2023: 37; 2024: 41 primerov). V teh primerih morajo pravosodni policisti preprečiti ali ustaviti fizični konflikt med zaprtimi osebami. Najpogostejši razlogi za nastanek konfliktov med zaprtimi so: izživiljanje močnejših nad šibkejšimi, zadoževanje, nesprejemanje drugačnosti, zaščitništvo kot oblika zaščite žrtve oziroma maščevanje storilcu za storjeno dejanje nad šibkejšo žrtvijo, boj za vodenje zaporskega podzemlja, pogost vzrok so tudi prostorske in bivanjske razmere v zaporu.
- **Preprečitev samopoškodbe** (2023: 11; 2024: 17 primerov). Gre za ukrep, kjer morajo pravosodni policisti s silo preprečiti, da se zaprte osebe ne poškodujejo, bodisi z odvzemanjem nevarnega predmeta ali s prisilno začasno imobilizacijo z vklepanjem.
- **Preprečevanje napadov in poskusov napadov na zaposlene in druge osebe** (2023: 19; 2024: 29 primerov). V teh primerih pravosodni policisti uporabijo prisilna sredstva za odvrnitev napada ali poskusa napada s strani zaprte osebe ali pa tudi za preprečitev napada na varovano zaprto osebo.
- **Uničevanje inventarja** (2023: 3; 2024: 11 primerov). V večini primerov so zaprte osebe uničevale zavodski inventar v bivalnih prostorih. Da lahko preprečijo nastanek večje materialne škode, morajo v takšnih primerih pravosodni policisti ukrepati takoj.

Po zakonu se prisilna sredstva delijo na milejša in hujša prisilna sredstva.

Milejša prisilna sredstva:

- sredstva za vklepanje in vezanje ter
- milejše oblike telesne sile, kot so: strokovni prijemi, strokovni pritiski in druge oblike telesne sile, kot so prenašanje, potiskanje, odrivanje, razdvajanje in podobno.

Hujša prisilna sredstva:

- hujše oblike telesne sile, kot so strokovni meti in udarci,
- plinski razpršilec,
- palica, kot so: gumijasta palica, palica z ročajem (tonfa) in teleskopska palica,
- službeni pes in strelno orožje.

Pravosodni policisti lahko uporabijo prisilna sredstva zoper zaprto osebo, če drugače ne morejo preprečiti nedovoljenih aktivnosti. Uporabijo pa jih lahko tudi zoper osebe, ki niso zaprte, vendar pod pogoji, ki jih določa Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij. Slednjih primerov je v praksi zelo malo. V letošnjem letu nismo imeli takega primera.

Tabela 68: Vrste uporabljenih prisilnih sredstev

Zavod	Gumijevka	Plinski razpršilec	Strelno-potezna puška - gumi strelivo	Teleskopska palica	Telesna sila - met	Telesna sila - potiskanje ali prenašanje	Telesna sila - pritisk	Telesna sila - strokovni prijem	Telesna sila - udarec	Tonfa - prijem, pritisk ali potiskanje	Vklepanje	SKUPAJ
FORENZIKA	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
DOB	2	0	1	0	5	35	0	54	0	0	40	137
IG	0	0	0	0	0	5	0	5	0	0	2	12
CELJE	0	1	0	1	0	12	0	10	0	0	11	35
KOPER	0	0	0	0	0	2	0	3	0	0	2	7
KP NOVA GORICA	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	3
LJUBLJANA	0	0	0	0	0	11	1	9	1	0	6	28
LJ NOVO MESTO	0	0	0	0	0	1	0	5	0	0	2	8
MARIBOR	0	1	0	0	2	8	0	5	1	1	4	22
MB MURSKA SOBOTA	0	0	0	0	0	1	0	2	0	0	0	3
PD RADEČE	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2
SKUPAJ	2	2	1	1	7	76	1	96	2	1	69	258

Po letu 2021 pri obvladovanju zaprtih oseb prevladuje predvsem uporaba milejših oblik telesne sile. Pred letom 2021 so bila to sredstva za vklepanje in vezenje.

Letos prevladuje uporaba telesne sile - strokovni prijem (96 primerov), sledi telesna sila - potiskanje ali prenašanje (76 primerov) ter na tretjem mestu uporaba sredstev za vklepanje (69 primerov).

Zabeleženih je štirinajst primerov uporabe hujše oblike uporabe prisilnih sredstev. V polovici primerov je bila uporabljena telesna sila - met ter v drugih primerih še plinski razpršilec in palica. V večini dogodkov je bila

uporaba plinskega razpršilca uporabljena v dogodku za preprečitev večjih fizičnih konfliktov med zaprtimi osebami ter odvrnitev napada na zaposlene v zavodu.

V ZPKZ Dob pri Mirni so v času večerje pravosodni policisti zaznali dron, ki se je približeval zavodu. Glede na zakonska pooblastila pravosodnih policistov so le-ti za odvrčanje nevarnosti uporabili tudi gumijasto strelivo. Upravljaec drona je le tega takoj obrnil in dron je zapustil varovano območje.

Letos beležimo večje število napadov na delavce v zavodih. Teh je bilo 26, kar je za 13 več kot v lanskem letu. Od skupnega števila napadov je bilo 11 takih, ki so se končali s posledicami. V enem primeru je šlo za težje poškodbe.

Uspešno preprečenih poskusov napadov na zaposlene je bilo letos 14. Kar je za 4 več kot v lanskem letu. Letos beležimo tudi povečanje števila groženj zoper zaposlene. V letošnjem letu znaša 48 primerov, kar je za 5 primerov več kot v lanskem letu.

Žal vseh dogodkov ni moč preprečiti, saj so izbruhi, nezadovoljstva ali stiske zaprtih oseb večkrat hipni in nepredvidljivi.

Tabela 69: Napadi na delavce zavodov

Zavod	Brez posledic			Bolečine		Sledi poškodbe		Težje poškodbe	Psihične posledice		SKUPAJ
	Grožnja	Napad	Poskus	Napad	Poskus	Napad	Poskus	Napad	Grožnja	Napad	
FORENZIKA	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
DOB	24	7	2	0	0	0	0	1	2	0	36
IG	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2
CELJE	2	2	2	1	1	1	1	0	1	0	11
KOPER	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2
KP NOVA GORICA	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
LJUBLJANA	3	1	2	0	0	1	0	0	1	1	9
LJ NOVO MESTO	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	2
MARIBOR	5	3	2	1	0	1	0	0	4	1	17
MB MURSKA SOBOTA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
PD RADEČE	3	0	0	0	0	1	0	0	2	0	6
SKUPAJ	37	15	12	2	1	5	1	1	11	3	88

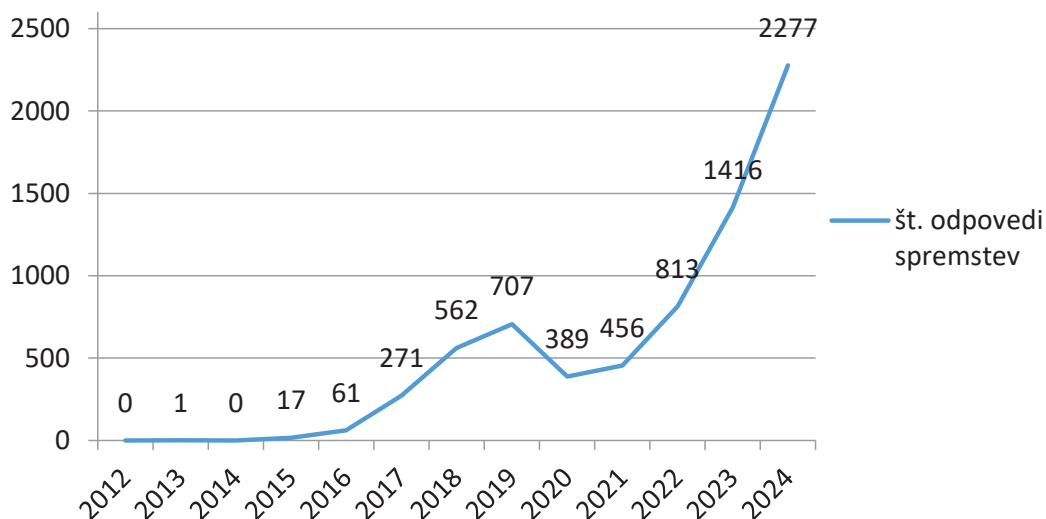
3.12.4 Spremistva izven zavoda

V letošnjem letu smo uspešno realizirali skupno 12.378 spremstev.

Poleg izvedenih spremstev tudi varovanje zaprtih oseb v zdravstvenih ustanovah prispeva k dodatni obremenjenosti in številu nadurnega dela pravosodnih policistov, saj gre v veliki večini za nenačrtovane aktivnosti in je potrebno delo opraviti poleg rednega dela v zavodih. V letošnjem letu beležimo skupno 87 hospitalizacij, pri katerih je bilo potrebno varovanje pravosodnih policistov.

V URSIKS nam zaradi nezadostnega števila pravosodnih policistov, bolniških staležev in drugih odsotnosti, zakonskega zagotavljanja počitkov ter preseženih tedenskih obremenitev pravosodnih policistov še vedno ne uspe izvesti vseh odrejenih spremstev. V letošnjem letu je bilo odpovedanih 2.277 spremstev.

Graf odpovedi spremstev od 2012 do 2024

Zavodi si kljub danim razmeram stalno prizadevajo, da bi bilo odpovedi spremstev čim manj. V zvezi s to problematiko so bili pred časom že sprejeti številni ukrepi. Od leta 2017 spodbujamo tudi uporabo videokonferenčnega sistema.

Tabela 70: Število vseh spremstev zaprtih oseb

Zavod	Na sodišča	V zdravstvene ustanove	Ostalo	SKUPAJ
FORENZIKA	28	71	69	168
DOB	70	1837	1203	3110
DOB SLOV. VAS	8	25	3	36
DOB PUŠČAVA	1	42	1	44
IG	204	264	131	599
CELJE	369	365	477	1211
KOPER	573	461	145	1179
KP NOVA GORICA	141	91	215	447
LJUBLJANA	738	719	1072	2529
LJ NOVO MESTO	189	140	147	476
LJ ODP. ODD. IG	7	30	16	53
MARIBOR	538	668	475	1681
MB MURSKA SOBOTA	173	208	191	572
MB ROGOZA	18	50	56	124
PD RADEČE	24	114	11	149
SKUPAJ	3081	5085	4212	12378

Tabela 71: Število izvedenih obravnav/zaslišanj s pomočjo videokonference

Zavod	Število videokonferenc
LJUBLJANA	884
LJ ODD. NOVO MESTO	27
LJ ODP. ODD. IG	1
DOB	731
DOB SLOV. VAS	2
DOB PUŠČAVA	0
IG	108
MARIBOR	306
MB MURSKA SOBOTA	27
MB ROGOZA	1
FORENZIKA	3
ZPMZKZ CELJE	260
KOPER	58
KP NOVA GORICA	17
PD RADEČE	0
SKUPAJ VSI	2425

Tabela 72: Število dni varovanja v bolnišnicah

Zavod	Trajanje (dni)	Število hospitalizacij z varovanjem PP	Povprečno trajanje (v dnevih)
DOB	346	26	13,31
IG	9	5	1,80
CELJE	313	10	31,30
KOPER	21	5	4,20
KP NOVA GORICA	2	1	2,00
LJUBLJANA	465	18	25,83
MARIBOR	498	18	27,67
MB MURSKA SOBOTA	1	1	1,00
PD RADEČE	16	3	5,33
SKUPAJ	1671	87	112,44

3.12.5 Konflikti med zaprtimi osebami

Pomemben kazalec splošnih varnostnih razmer v zavodih je število konfliktov med zaprtimi osebami. Konflikte skušamo reševati že v začetnih fazah s pogovori, soočenji, z usmerjanjem v strpnost ipd.

Konflikti so posledica nerešenih odnosov pred nastopom kazni in med prestajanjem kazni, velikokrat pa tudi nastanitve in prezasedenosti v skupinskih sobah. Najnevarnejši so konflikti, ki so posledica izsiljevanj in različnih pritiskov. Te je težko odkriti in pravočasno zaznati, največkrat se jih odkrije šele ob ugotavljanju posledic ob posameznih poškodbah, ko oškodovane osebe vztrajajo, da so se poškodovale »pri padcu s postelje«. Z usposabljanjem osebja dajemo temu področju večji poudarek v okviru odkrivanja nasilja, ki je očem osebja skrito. V zavodih preprečujemo konflikte na različne načine, tudi s primerno nastanitvijo, ločevanjem sprtih oseb in omejitvijo gibanja določenim osebam. V odkritih in dokazljivih primerih so v zavodih izrekli tudi disciplinske ukrepe, oziroma predlagali premestitve v drug zavod.

Težave, s katerimi so se v letu 2024 pravosodni policisti srečevali, so bile sledeče:

- zagotavljanje stalne fizične prisotnosti med zaprtimi osebami, predvsem na oddelkih in pri bivanju na svežem zraku, zaradi kadrovskih težav v oddelku za varnost,
- nepoznavanje jezika zaprtih oseb, saj veliko zaprtih oseb prihaja iz najrazličnejših držav po svetu.

Tako kot v letu 2022 je tudi v letošnjem letu zaznati porast števila konfliktov med zaprtimi osebami. V letu 2023 je bilo 313 konfliktov in 663 udeleženih oseb, v letošnjem letu 394 konfliktov in 831 udeleženih oseb. Pravosodni policisti so vsem poškodovanim nudili prvo pomoč, glede na poškodbe zaprtih oseb so poskrbeli tudi za zagotovitev strokovne medicinske oskrbe s strani medicinskega osebja.

V vseh primerih, ko je bil podan sum storitve kaznivega dejanja ali pa so to zahtevali tisti, ki so bili v konfliktih oškodovani, smo obvestili policijo – skupaj v 6 primerih.

Ocenjujemo, da je večina vzrokov za tovrstne konflikte predvsem trenutna struktura in število zaprtih oseb, kjer prenapolnjeni bivalni prostori vplivajo na slabo razporejenost. Eden od razlogov za povečanje konfliktov med zaporniki je tudi v porastu uživanja sintetičnih drog. Zabeležili smo primere nasilja, ki so bili povezani z izsiljevanjem, največkrat zaradi trgovine z drogo ali zaradi dolžniško-upniških razmerij.

Tabela 73: Konflikti med zaprtimi osebami

Zavod	Število konfliktov	Število udeleženih oseb	Število poškodovanih	Obveščena policija
FORENZIKA	4	8	0	0
DOB	170	349	38	1
IG	9	20	0	0
CELJE	44	87	0	0
KOPER	49	101	0	1
KP NOVA GORICA	7	15	1	0
LJUBLJANA	52	114	3	3
LJ NOVO MESTO	6	12	0	0
LJ ODP. ODD. IG	1	2	0	0
MARIBOR	35	89	6	0
MB MURSKA SOBOTA	7	14	2	1
PD RADEČE	10	20	0	0
SKUPAJ	394	831	50	6

Eden od najpomembnejših načinov reševanja konfliktov bi bila nastanitev v pretežno enoposteljnih sobah, kot je to pričakovan standard v državah EU.

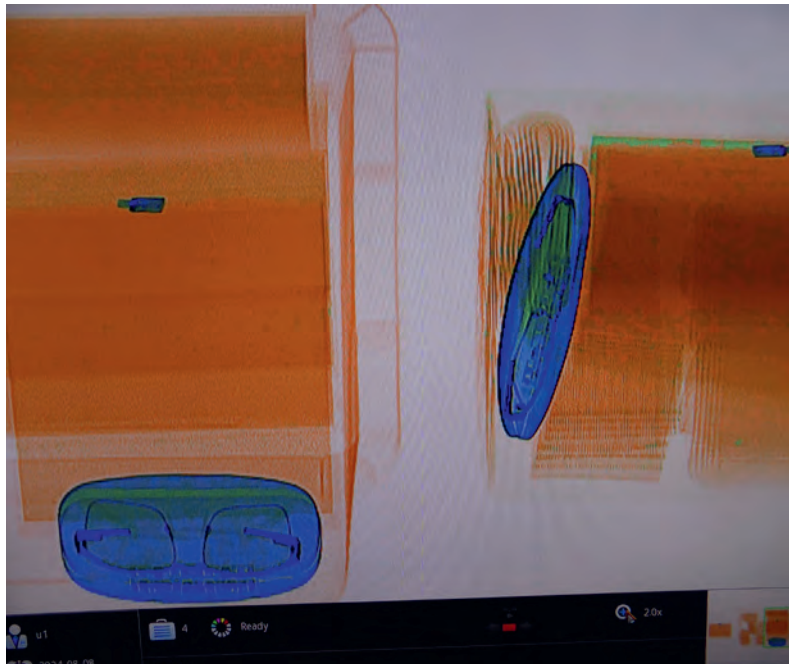
3.12.6 Nadzor paketov in pisemskih pošilk

Pregled pisemske pošiljke se lahko opravi izključno na podlagi suma ter pisne odredbe direktorja zavoda ali druge osebe, ki jo pooblasti. Pri pregledu pisemskih pošilk se največkrat najdejo sim kartice za mobilne telefone, večja količina denarja, kot je dovoljena po hišnem redu zavoda in na podlagi dobrih zaznav najdbe več nedovoljenih stvari, kot so prepojeni lističi z drogo.

Trenutno v zavodu največjo težavo predstavljajo sintetični kanabinoidi, ki se pojavljajo v obliki lističev, prepojenih s psihoaktivno snovjo. V zavod lahko taki lističi pridejo tudi v obliki dokumentov, časopisov in podobno. Posebna težava je, ker omenjene snovi niso na seznamu prepovedanih snovi, povzročajo pa močno

omamljenost. Za te nove sintetične snovi, za katere testi (urinski ali preliminarni) še ne obstajajo, predstavlja težavo dokazovanje in posledično sankcioniranje kršitve.

Za pregled pošilk, ki niso pisemske (paketi), je dano pooblastilo za pregled s predpisi in se mora izvesti vedno. Zaprte osebe prejemajo pakete ob obiskih ali po pošti. Velikost paketa je določena in omogoča pregled s pomočjo rentgenske naprave. Paketi se pred vročitvijo zaprtim osebam pregledajo z rentgensko napravo in tudi fizično z namenom preprečitve vnosa prepovedanih predmetov ter snovi. V paketih so največkrat najdeni prepovedani predmeti, kot so USB modemi za brezžično povezovanje na splet, mini mobilni telefoni in razne prepovedane substance.

Rentgenska slika najdbe USB modema v platnici knjige

Število paketov, ki so jih prejele zaprte osebe, se je v primerjavi s prejšnjim letom povečalo. V lanskem letu je bilo prejetih 12.934 paketov, v letošnjem je bilo teh 13.150.

Eden od načinov preprečevanja vnosa prepovedanih snovi je tudi pregled pisemskih pošilk. V tem letu je bilo z odredbo odprtih 6.183 pisemskih pošilk.

3.12.7 Obiski in telefonski pogovori

Obiski zaprtih oseb v vseh zavodih so potekali v skladu s predpisi in z individualnimi varnostnimi zahtevami. Pri izvajanju obiskov za zaprte osebe se večina zavodov sooča s prostorsko omejenostjo tako znotraj zavoda, kot je porazdelitev obiskov tekom dneva, glede na vrsto in režim obiska ter številčnost, kot zunaj zavoda, predvsem v slabem vremenu, ko zunaj ni na voljo nadstreškov ali posebnih namenskih prostorov za izvedbo.

Pomembna oblika komunikacije obsojencev s svojci so bili telefonski pogovori. Zakon omogoča obsojencem prosto telefoniranje, prav tako pa daje direktorju tudi možnost, da obsojencu z odločbo le-to prepove za čas enega meseca (možnost podaljševanja po en mesec, dokler obstajajo razlogi), če bi telefonski klici lahko ogrozili varnost v zavodu ali varnost oseb ali premoženja zunaj zavoda.

3.12.8 Vnos nedovoljenih drog

Zaprte osebe drogo v zavod vnašajo na različne načine. Pogost način skrivanja je na telesu ali v oblačilih (npr. všito v robove), metanje preko ograje, vnos s paketi in pismi ter v tovarniško pakiranih živilih. Domnevamo, da zaprte osebe drogo največkrat skrivajo v telesu, kar povzroča dodatne težave pri odkrivanju, saj poseg v človeško telo ni dovoljen.

Na podlagi suma, da zaprta oseba skriva prepovedane snovi pri sebi, je bilo opravljenih skupno 1.879 osebnih pregledov.

Temeljitejši nadzor ob vstopu v zavod, redni pregledi prostorov in oseb ter odkrivanje drog s šolanimi psi silijo zaprte osebe v vse večjo iznajdljivost pri iskanju načinov vnašanja droge v zavod, zato smo pozorni tudi na to, da ne bi zaprte osebe poskušale zlorabiti osebja. V kolikor se pojavi indic oziroma sum, v preiskavi tovrstnih dogodkov sodelujemo s policijo.

Tabela 74: Število najdb drog in opojnih snovi po vrstah

Zavod	Sum na prepovedane substance									Alkohol				Tablete				Skupaj
	Afgana	Ekstazi	Hašiš	Heroin	Kanabis	Kokain	Spice	Steroidi	Skupaj	Vino	Zvarjena pijača	Žgana pijača	Skupaj	Buprenorfin	Tablete razne	Tablete zdrobljene	Skupaj	
DOB	1	0	0	0	4	0	45	0	50	0	1	0	1	1	49	3	53	104
IG	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	3	1	4	5
CELJE	1	0	0	0	8	2	17	0	28	0	3	0	3	0	14	1	15	46
KOPER	0	0	5	1	2	2	0	0	10	0	0	0	0	0	16	0	16	26
KP NOVA GORICA	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	1	0	3	0	3	5
LJUBLJANA	0	0	1	1	19	4	10	1	36	0	0	1	1	0	12	3	15	52
LJ NOVO MESTO	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	3	3
MARIBOR	0	1	1	1	3	0	9	2	17	1	2	0	3	1	7	0	8	28
MB MURSKA SOBOTA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1
MB ROGOZA	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	2
PD RADEČE	0	0	0	0	3	0	0	0	3	0	0	0	0	0	1	0	1	4
SKUPAJ	2	1	7	3	39	9	83	3	147	1	7	1	9	2	110	8	120	276

Po številu najdb prevladujejo najdbe prepovedanih substanc. V letošnjem letu je bilo 147 primerov tovrstnih najdb, lansko leto 115. Količinsko so bile najdbe manjše. Sledijo najdbe tablet. V večini primerov gre za predpisano terapijo zaprtih oseb, ki je kljub nadzorovanemu deljenju terapije ne zaužijejo. Zaprte osebe nato nezaužito terapijo skrijejo z namenom preprodaje v zavodu. V devetih primerih smo našli alkoholne pijače.

Tabela 75: Število najdb pripomočkov za uživanje drog in opojnih substanc

	Pribor za uživanje	Skupaj
DOB	2	2
IG	1	1
CELJE	1	1
KOPER	1	1
KP NOVA GORICA	0	0
LJUBLJANA	1	1
LJ NOVO MESTO	0	0
MARIBOR	1	1
MB MURSKA SOBOTA	1	1
MB ROGOZA	0	0
PD RADEČE	1	1
SKUPAJ	9	9

Tabela 76: Količina najdenih drog in opojnih snovi po količinah

Zavod	Alkohol			Prepovedane substance								Tablete		
	l			g								g	g	kos
	Vino	Zvarjena pijača	Žgana pijača	Afgana	Ekstazi	Hašiš	Heroin	Kanabis	Kokain	Spice	Steroidi	Buprenorfin	Tablete zdrobljene	Tablete razne
DOB	0	100	0	12,07	0	0	0	52,25	0	267,86	0	5	1,92	730
IG	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0	1,8	41
CELJE	0	8,5	0	0,5	0	0	0	18,9	1,2	58,1	0	0	0	171
KOPER	0	0	0	0	0	55	0	0,2	0,8	0	0	0	0	176,3
KP NOVA GORICA	0	2,5	0	0	0	0	0	0	7	0	0	0	0	106
LJUBLJANA	0	0	1,3	0	0	7,8	3,6	288,81	38,39	127,62	3	0	20,58	391
LJ NOVO MESTO	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	78
MARIBOR	1	11,5	0	0	1,3	1,2	0,4	8,5	0	24,3	6	1	0	79,5
MB MURSKA SOBOTA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
MB ROGOZA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	10,5
PD RADEČE	0	0	0	0	0	0	0	6,06	0	0	0	0	0	10
Skupaj	1	122,5	1,3	12,57	1,3	64	4	374,72	47,39	487,88	9	6	24,3	1798,3

Tudi letos je na prvem mestu po številu najdb najdba sintetične droge spice. Teh primerov je bilo v letošnjem letu 83, v količini 487,77 g. V lanskem letu je bilo tovrstnih najdb 57, v količini 906,20 g. Na drugem mestu je, tako kot v lanskem letu, po količini največja najdba kanabisa, v letošnjem letu v količini 374,72 g, v lanskem letu 97,23 g. Na tretjem mestu je najdba hašiša v količini 64,0 g.

V ZPKZ Dob so v prostorih delavnic v dveh plastičnih posodah našli 100 litrov pripravljenega domačega alkohola »mušice«, ki so ga nato tudi uničili.

Največjo količino hašiša 44,90 g so našli ob pregledu paketa v zavodu Koper. Pravosodni policisti so med pregledom opazili, da plastična embalaža paradižnikove mezge ni tovarniško zaprta in da je bila prirejena. Po natančnem pregledu so v njej našli šest PVC zavitkov, ki so vsebovali hašiš.

Vnos prepovednih stvari z dronom

Zasežen vnos prepovedane stvari z dronom

Ena večjih najdb je bila tudi najdba prepovedanih substanc v ZPKZ Ljubljana, kjer so pravosodni policisti preko videonadzora zaznali, da poskuša obiskovalka predati priporniku dva zavoja, ki jih je skrivala v predelu dekolteja. V zavojih je bilo skupno 33,48 g kanabisa ter 21,38 g kokaina.

Največjo posamično najdbo »spica« so prav tako našli v ZPKZ Ljubljana, in sicer med pregledom osebnih stvari pripornika, ki je v štirih embalažah kreme skrival skupno 59,43 g te prepovedane substance.

Najdba prepovedanih substanc

Zasežene prepovedane substance

*Zasežene prepovedane substance
- papir prepojen s sintetičnim kana-
binoidom - spice*

Tabela 77: Lokacije, kjer so bile najdene droge in opojne snovi

Zavod	Alkohol		Prepovedane substance							Tablete				SKUPAJ
	V zavodu	Skupaj	Izven zavoda	V zavodu	Vstop v zavod	Skupaj	Izven zavoda	V zavodu	Skupaj	Izven zavoda	V zavodu	Vstop v zavod	Skupaj	
DOB	1	1	0	48	2	50	2	0	2	0	51	2	53	106
IG	0	0	0	1	0	1	0	1	1	0	2	2	4	6
CELJE	3	3	1	25	2	28	1	0	1	0	13	2	15	47
KOPER	0	0	0	6	4	10	0	1	1	0	15	1	16	27
KP NOVA GORICA	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	2	1	3	5
LJUBLJANA	1	1	3	17	16	36	1	0	1	0	12	3	15	53
LJ NOVO MESTO	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	3	3
MARIBOR	3	3	0	15	2	17	1	0	1	0	7	1	8	29
MB MURSKA SOBOTA	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	1	2
MB ROGOZA	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1	2
PD RADEČE	0	0	0	2	1	3	1	0	1	1	0	0	1	5
Skupaj	9	9	4	114	29	147	7	2	9	1	106	13	120	285

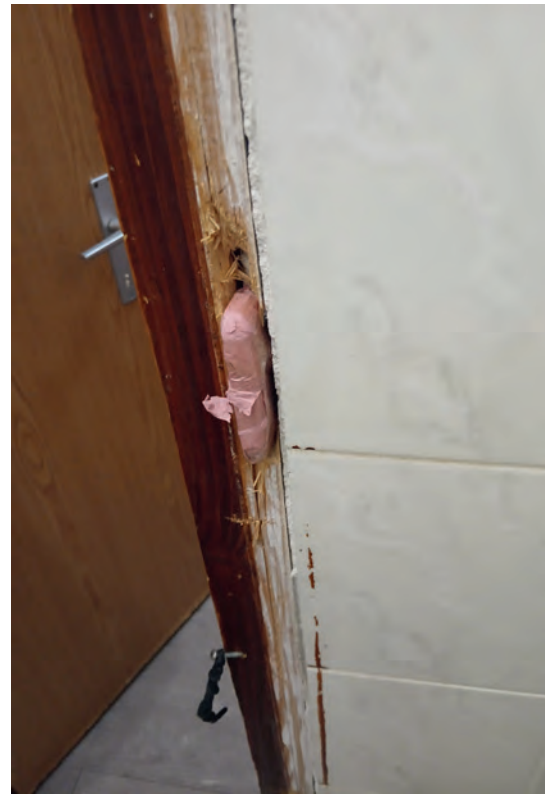
3.12.9 Preiskave bivalnih prostorov

Med rednim nadziranjem bivalnih prostorov pravosodni policisti izvajajo obhode, varnostne in osebne preglede, pa tudi preiskave prostorov in prtljage. Namen preiskav je odkriti in odvzeti prepovedane predmete in snovi, ki so jih zaprte osebe pretihotapile v zavod ali jih v zavodu izdelale.

Tabela 78: Število opravljenih preiskav bivalnih prostorov

Zavod	Število
DOB	107
IG	4
CELJE	31
KOPER	25
KP NOVA GORICA	9
LJUBLJANA	53
LJ NOVO MESTO	20
MARIBOR	37
MB MURSKA SOBOTA	17
MB ROGOZA	9
PD RADEČE	14
SKUPAJ VSI	326

Zavodi so v letošnjem letu opravili 326 preiskav bivalnih in skupnih prostorov.

Skrivališče GSM aparata v podboju vrat

Prيرهeno skrivališče za GSM aparate

Najdena skica načrta pobega iz enega izmed zavodov

Najdba predelanega pisala za snemanje zvoka

Skrivališče USB modema v kremi za roke

Tabela 79: Število prepovedanih predmetov pri opravljenih preiskavah

Zavod	Komunikacijska sredstva					Predmet za izvedbo pobeга				Predmeti za napad ali obrambo							Zabavna elektronika		Drugo			Skupaj
	Mobilni telefon	Razni predmeti za komunikacijo	Sim kartica	USB za komunikacijo	Skupaj	Razni predmeti	Ključki za lisice	Žaga	Skupaj	Drog, palica	Nož, bodalo	Predelani predmeti za napad	Razni predmeti	Strelivo	Strelno orožje	Skupaj	Snemalnik zvoka ali slike	Skupaj	Polnilec	Priljena elektronika za polnjenje	Skupaj	Skupaj
DOB	19	4	40	35	98	5	1	0	6	2	14	4	2	0	0	22	5	5	1	0	1	132
IG	1	0	2	2	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
CELJE	5	5	21	38	69	0	0	1	1	0	0	8	1	0	0	9	0	0	0	0	0	79
KOPER	9	6	9	11	35	0	0	0	0	0	0	1	6	33	1	41	1	1	6	3	9	86
KP NOVA GORICA	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	3
LJUBLJANA	54	33	46	83	216	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	4	4	4	10	2	12	236
LJ NOVO MESTO	1	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	3
MARIBOR	55	8	10	3	76	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	3	2	2	34	1	35	116
MB MURSKA SOBOTA	7	2	10	7	26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	27
MB ROGOZA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PD RADEČE	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	3
Skupaj	153	59	138	179	529	5	1	2	8	4	16	16	10	33	1	80	13	13	54	60	60	690

V letošnjem letu je bilo skupno najdenih 690 prepovedanih predmetov, od tega 153 mobilnih telefonov (v lanskem letu 124), 138 SIM kartic (2024: 120) in 179 USB ključkov za komunikacijo preko interneta (v lanskem letu 104).

Odkrili smo 80 predmetov oziroma orodij, ki bi lahko služili za napad in obrambo. V letošnjem letu beležimo tudi najdbo 8 pripomočkov, ki bi lahko služili za pobeg (v lanskem letu 3).

V ZPKZ Ljubljana so imeli zanimiv primer dostave prepovedanih predmetov s pomočjo drona. Pravosodni policisti so namero opazili in dron uspeli zadržati. Našli so trinajst SIM kartic, dva polnilna kabla, dvojne žične slušalke, tri USB modeme 4G LTE in mobilni modem.

Skrivališče USB modema v namazu

Skrivališče prirejenega strojčka za tetoviranje

V zavodu Koper so med postopkom sprejema novosprejetega pripornika v potovalni torbi našli pištolo, t. i. plašilko ter 33 nabojev. Pravosodni policisti so navedeno zasegli in predali policiji, ki se je v zvezi s tem oglasila v zavodu.

3.12.10 Preizkusi alkoholiziranosti

Preizkus alkoholiziranosti je klasična oblika nadzora, ki jo izvajamo na podlagi zakona. Preizkus alkoholiziranosti je lahko napovedan ali nenapovedan. Preizkus se izvede:

- na podlagi dogovora iz strokovne obravnave zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja alkohola ali
- na podlagi indicev, da zaprta oseba kaže vidne znake alkoholiziranosti.

Zaprte osebe s težavami z alkoholom so najprej vključene v proces motivacije za obravnavo odvisnosti. Osebe, ki izrazijo pripravljenost za vključitev v obravnavo odvisnosti, so vključene v skupinsko ali individualno edukacijsko obravnavo odvisnosti.

Tiste osebe, kjer je izražena večja stopnja težav z alkoholom in ki imajo daljšo kazen zapora, se vključi tudi v intenzivno obliko obravnave odvisnosti, ki je usmerjena v vzdrževanje abstinence in v pripravo na življenje po prestani kazni. Abstinenca oseb, ki so sklenile dogovor o vključitvi v obravnavo odvisnosti, se preverja z nenapovedanimi alkotesti.

Tabela 80: Število opravljenih preizkusov alkoholiziranosti

Zavod	Število opravljenih preizkusov	Negativni	Pozitivni
LJUBLJANA	1	1	0
DOB	91	88	3
DOB SLOV. VAS	52	50	2
DOB PUŠČAVA	40	38	2
IG	17	17	0
CELJE	37	37	0
KOPER	27	26	1
KP NOVA GORICA	6	6	0
LJ NOVO MESTO	13	10	3
LJ ODP. ODD. IG	48	46	2
MARIBOR	11	7	4
MB MUSKA SOBOTA	14	11	3
MB ROGOZA	72	63	9
PD RADEČE	55	55	0
SKUPAJ	484	455	29

Opravljenih je bilo skupno 484 preizkusov, od tega je bilo 29 pozitivnih, medtem ko je bilo lani od 624 preizkusov 24 pozitivnih.

3.12.11 Odstranitev v posebni prostor po 236. členu ZIKS-1

Odstranitve v posebni prostor so namenjene izločitvi osebe iz bivalnega prostora za krajši čas, kadar je potrebno zagotoviti red in mir, preprečiti pobeg ali ustaviti oziroma vsaj omiliti destruktivno ali celo samoagresivno vedenje osebe. Bivanje v posebnem prostoru je omejeno na največ dvanajst ur. Če se pred iztekom tega časa ugotovi, da je še vedno podan kateri od zakonskih razlogov za namestitev v posebni prostor, se lahko namestitev podaljša za čas, dokler za to obstajajo razlogi, vendar s posamezno odločbo ne več kot 12 ur. Namestitev v posebnem prostoru ne sme trajati skupno več kot 72 ur neprekinjeno.

Tabela 81: Število namestitev v posebni prostor po 236. členu zakona

Zavod	Skupaj št. namestitev
LJUBLJANA	8
DOB	98
IG	8
CELJE	14
KOPER	11
LJ NOVO MESTO	4
MARIBOR	11
MB MUSKA SOBOTA	4
PD RADEČE	3
SKUPAJ	161

V tem letu je bil ukrep odstranitve v posebni prostor uporabljen v 161 primerih, kar je po številu ogromno povečanje glede na lanske 81 primerov. V večini primerov je bil razlog odstranitve, da je oseba ogrožala sebe, da je huje ogrožala druge pri delu, počitku ali razvedrilu ter, da je oseba ogrožala druge. Velikokrat se je zgodilo, da je bilo za odstranitev podanih več razlogov hkrati, saj je na primer oseba, ki je bila destruktivna v vedenju, hkrati motila ostale osebe pri počitku. Med bivanjem v posebnem prostoru so bile osebe v večini primerov nadzorovane z video napravami, kar omogoča hiter odziv in zagotovitev varnosti izločeni osebi. V 25 primerih je bilo potrebno namestitev v posebnem prostoru podaljšati, saj 12 ur ni bilo dovolj, da bi se oseba umirila oziroma, da bi se ji izboljšalo psihofizično stanje.

3.12.12 Nudenje prve pomoči s strani pravosodnih policistov

Ena od nalog pravosodnih policistov je tudi nudenje zdravstvene prve pomoči v primeru poškodb ali bolezni zaprtih oseb, za kar se posebej usposobijo v začetnem in obnavljajo znanja v nadaljevalnem usposabljanju. Posebnost dajanja prve pomoči pravosodnih policistov je, da morajo poleg zdravstvenih vidikov upoštevati tudi varnostne, ki včasih omejujejo ali otežijo možnosti dajanja prve pomoči. To je predvsem v primerih nasilnega vedenja, ko morajo zaradi izogibanja nevarnosti okužbe z nalezljivimi boleznimi ravnati še posebej previdno.

V tem letu so pravosodni policisti nudili prvo pomoč v 357 primerih.

3.12.13 Usposabljanje pravosodnih policistov

Na področju izobraževanja zaposlenih smo v letu 2024 uresničili zastavljene cilje. V skladu z Načrtom za izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev in pravosodnih policistov v letu 2024 smo v začetku februarja končali s centralnim usposabljanjem generacije pravosodnih policistov kandidatov (12 udeležencev). V mesecu novembru se je začelo centralno usposabljanje za novo generacijo s predvidenim zaključkom v začetku aprila 2025 (8 udeležencev). V letu 2024 je uspešno zaključilo centralno usposabljanje in priseglo 15 novosprejetih pravosodnih policistov.

Za potrebe centralnega usposabljanja novosprejetih pravosodnih policistov (namestitev in prehrana, zunanji predavatelji) in za potrebe rednega usposabljanja pravosodnih policistov v letu 2024 so bila izvedena javna naročila, in sicer:

- Usposabljanje novosprejetih PP, namestitev in prehrana, januar-februar 2024 (12 udeležencev),
- Usposabljanje novosprejetih, Penologija in kriminalistika (12 udeležencev),
- Usposabljanje PPSA (4 udeleženci),
- Redno usposabljanje PP, varna vožnja (23 udeležencev),
- Redno usposabljanje PP, vpad v prostor, namestitev in prehrana (15 udeležencev),
- Redno usposabljanje PP, Rizična spremljanja, namestitev in prehrana, Gotenica (15 udeležencev),

- Usposabljanje vodij oddelkov za varnost, Požarna varnost in namestitvev in prehrana (12 udeležencev),
- Usposabljanje Poverjeniki civilne zaščite (14 udeležencev),
- Usposabljanje nov sprejetih PP, namestitvev in prehrana, november (8 udeležencev),
- Usposabljanje PPSA (2 udeležencev),
- Redno usposabljanje PP inštruktorji streljanja (10 udeležencev),
- Usposabljanje novosprejetih PP, Komunikacija in socialne veščine (I. stopnja) (8 udeležencev).

Skupaj se je v letu 2024 usposabljanj udeležilo 115 pravosodnih policistov (od tega centralno usposabljanje 20 in redno usposabljanje 95). Za potrebe vseh usposabljanj so bila porabljena proračunska sredstva v višini 32.850,00 evrov.

3.12.14 Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja

Pomemben vidik varovanja predstavljajo arhitekturne in tehnične omejitve zavodov. Zavodi se večinoma nahajajo v starih in nefunkcionalnih zgradbah. Te so bile prvotno zgrajene za druge namene, zato sodobnih zahtev varovanja ne izpolnjujejo. V zavodih se morajo zato posluževati dodatnih varovalnih ukrepov, ki za pravosodne policiste predstavljajo dodatno obremenitev.

Pomanjkljivost starih zgradb je predvsem v tem, da ne omogočajo nastanitev v manjših in enoposteljnih sobah, zato tudi ni možen nadzor z manjšim številom pravosodnih policistov. Dodatna slabost so zidovi, ponekod tudi slabe rešetke. Ker so zidovi iz materialov slabše kakovosti, omogočajo kopanje lukenj. Težavo predstavljajo nizke varovalne ograje, katerih višina močno odstopa od evropske prakse in standardov (6 do 7 metrov visoka betonska ograja, z dodano 5 do 6 metrov visoko notranjo žično ograjo).

Glede na izkazane potrebe zavodov in prevzgojnega doma so bila izvedena javna naročila za dobavo posebne opreme, in sicer:

- Dobava plinski razpršilci, 500 kosov in nevtralizatorji 70 kosov,
- Dobava in montaža 8x varnostna vrata, Prevzgojni dom Radeče,
- Dobava Oprema za streljanje – tarče, čistila (spreji, krpe), čepki, nalepke, podkape,
- Dobava Posebna oprema – svetilke, velike, 6 kosov; intervencijska oblačila, 8 kompletov in plinski razpršilec, veliki, 10 kosov,
- Dobava Posebna oprema – neprebojni jopiči, 14 kosov in prevleke za neprebojni jopič, 16 kosov,
- Dobava Posebna oprema – lisice, 50 kosov in protivbodne rokavice, 100 parov,
- Dobava Varnostni tokovi za Beretta 92FS, 177 kosov,
- Dobava Pasovi za puške (slinga), 45 kosov,
- Dobava Demo kovček,
- Dobava Tehnični kartoni za orožje, 635 kosov,
- Dobava Omarica za shranjevanje orožje, ZPKZ Koper,
- Izdelava projektne dokumentacije za videonadzor v ZPKZ Ig,
- Nadgradnja videonadzornega sistema ZPKZ Dob – III. oddelek,
- Dobava Ventilator, skladišče oborožitve ZPKZ Dob,
- Dobava videonadzorna oprema, ZPMZKZ Celje,
- Dobava videonadzorna oprema v ZPKZ Ljubljana in ZPKZ Koper,
- Dobava in montaža 3X detektorska vrata ZPKZ Dob, ZPKZ Ljubljana, ZPKZ Maribor in dobava 6x ročni detektor in 7x mobifinder.

V letu 2024 smo za vse zgoraj navedeno porabili 206.937,65 evrov.

V letu 2024 smo na podlagi Pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o nošenju, hrambi in vzdrževanju orožja, o vrstah in nošenju uniforme pravosodnih policistov in njihovih položajnih oznakah ter o uporabi, označitvi in opremi vozil izvedli dodelitev delov uniforme pravosodnim policistom na podlagi

normativov prve dodelitve za novosprejete pravosodne policiste in sistema individualnih potreb za vse ostale pravosodne policiste. Vsem novosprejetim pravosodnim policistom smo zagotovili celotno uniformo, sprotno smo zamenjavali izrabljene in poškodovane dele uniform ter izplačevali denarno nadomestilo za nakup ženskih svečanih čevljev in hlačnih nogavic. Prehod na popolno nošenje novih delovnih uniforme bo postopen, tako da starih delovnih uniform ne bomo zavrgli, ampak jih bomo uporabljali za delo v zavodu do iztrošenosti oziroma do preteka roka uporabe. Novi deli uniforme sledijo zahtevam izvajalcev oziroma uporabnikov uniform in bodo še naprej zagotavljali urejen videz pravosodnih policistov, hkrati pa bodo omogočali izvajanje varnostnih postopkov tudi v težjih okoliščinah.

V letu 2024 je v Oddelku Novo mesto potekala in še poteka obnova in rekonstrukcija celotne zgradbe sodišča in zaporov. Samo delo v zavodu je bilo zaradi del močno oteženo. Za zagotavljanje varnosti je bila potrebna velika angažiranost vseh zaposlenih v zavodu.

3.12.15 Požarna varnost

V letošnjem letu v zavodih beležimo 6 požarov.

Zavod Dob je beležil dva namerna požiga v sobah s strani obsojencev, kar je posledično ogrozilo varnost, red in disciplino v varovanih objektih in pri zaprtih osebah. V zavodu se nadaljuje z nadgradnjo in dodatnimi izboljšavami sistemov tehničnega varovanja, nadaljuje pa se tudi z adaptacijo zastarele infrastrukture.

Usposabljanje vodij oddelkov za varnost v Gotenici

Usposabljanje vodij oddelkov za varnost v Gotenici

V zavodu Koper je bil pravočasno odkrit manjši požar v bivalnem prostoru, kjer je zaprta oseba zaspala s prižganim cigaretom. Tovrstne situacije kažejo na to, da je potrebno vedno ravnati pazljivo in izvajati preventivne ukrepe z namenom preprečitve nastanka požara.

V zavodu Maribor so imeli en požarni dogodek, kjer je pripornik zanel požar v sobi. Začetni požar so pogasili pravosodni policisti, pripadniki Gasilske brigade Maribor pa so pregledali prostor in prezračili hodnik.

V zavodu Ljubljana je pripornik zanel požar v sobi. Ob intervenciji pravosodnih policistov je napadel pravosodnega policista, zaradi česar so bila uporabljena tudi prisilna sredstva in namestitve v posebni prostor. Pravosodni policisti so z uporabo gasilnih aparatov požar uspeli pogasiti še pred prihodom gasilske brigade.

V zavodu Ig je obsojenka v bivalnem prostoru zažgala prevleko od postelje in del lesenega roba postelje.

Tovrstni primeri kažejo na to, da je potrebno vedno ravnati pazljivo in izvajati preventivne ukrepe z namenom preprečitve nastanka požara. Tu je potrebno poudariti, da je potrebno o tem vedno opozarjati in seznanjati tudi zunanje izvajalce del, ki izvajajo različna vzdrževalna dela v objektu. Preventivno ravnanje v obliki odmika vseh potencialno vnetljivih/gorljivih predmetov od potencialnih virov vžiga zmanjša verjetnost za vžig in posledično nastanek požara.

Stalna pripravljenost in mirno ravnanje v izrednih razmerah privedeta do krajšega odzivnega časa ter posledično hitrejšega umika vseh ogroženih oseb iz objekta na varno. Z vidika požarne varnosti so bili v letošnjem letu v zavodih izvedeni naslednji obdobji pregledi: pregled in servis gasilnikov, pregled hidrantnega omrežja, pregled strojev in električne meritve ter vaja evakuacije. Tekom celega leta se izvajajo usposabljanja in preizkusi znanja iz varstva pred požarom za vse zaposlene ter usposabljanja za začetno gašenje požarov za vse pravosodne policiste, za katere se vodi tudi ustrezna evidenca.

Posledice požara v sobi zaprte osebe

3.13 ZAGOTAVLJANJE IN OMOGOČANJE DELA ZAPRTIM OSEBAM

Zaprtim osebam smo zagotavljali pravico do dela v javnem gospodarskem zavodu (JGZ), v hišnih delih, v podjetju, ki deluje v območju zavoda Dob, nekaterim pa tudi zunaj zavodov. Zaprte osebe so bile razporejene na delo v skladu s sistemizacijo delovnih mest. Vsem zaprtim osebam, ki so želele delati, dela ni bilo mogoče zagotoviti. V primerjavi s prejšnjim letom je bilo zaposlenih 54 oseb manj. Delež zaposlenih zaprtih oseb je bil 36,81 %, kar je manj kot prejšnje leto (37,39 %).

3.13.1. Razporeditev zaprtih oseb na delo

Tabela 82: Razporeditev zaprtih oseb na delo na dan 1.1.

Razporeditev na delo na dan 1. 1.	Obsojenci		Zapor ob koncu tedna		Priporniki		Nadomestni zapor		Mladoletniki		Skupaj		Skupaj vsi
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
V JGZ	71	8	0	0	6	1	0	0	14	0	91	9	100
Podjetje v zavodu	119	0	0	0	0	0	0	0	0	0	119	0	119
Na hišnih delih	210	16	0	0	22	0	0	0	0	1	232	17	249
Zunaj zavoda	17	4	0	0	0	0	0	0	0	0	17	4	21
12. člen – izobraževanje	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17	0	17
12. člen - delo	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Delovna terapija	19	0	16	2	0	0	0	0	0	0	35	2	37
Redno izobraževanje	48	0	0	0	15	0	1	0	0	0	64	0	64
SKUPAJ	502	28	16	2	43	1	1	0	14	1	576	32	608
Dela ni bilo moč zagotoviti	366	24	0	0	573	26	8	0	0	0	947	50	997
Delo odklonili	18	0	0	0	5	0	0	0	0	0	23	0	23
Za delo nezmožni	9	6	0	0	5	0	3	0	0	0	17	6	23
Upokojenci	21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21	0	21
SKUPAJ	414	30	0	0	583	26	11	0	0	0	1008	56	1064

Tabela 83: Razporeditev zaprtih oseb na delo – na novo sprejeti

	Obsojenci		Zapor ob koncu tedna		Priporniki		Nadomestni zapor		Mladoletniki		Skupaj		Skupaj vsi
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
V JGZ	124	2	0	0	11	1	5	0	9	0	149	3	152
Podjetje v zavodu	104	0	0	0	0	0	2	0	0	0	106	0	106
Na hišnih delih	227	6	0	0	69	1	3	0	2	0	301	7	308
Zunaj zavoda	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	4
12. člen – izobraževanje	18	0	0	0	0	0	1	0	0	0	19	0	19
12. člen - delo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Delovna terapija	10	0	19	3	0	0	0	0	0	0	29	3	32
Redno izobraževanje	37	0	0	0	56	0	2	0	0	0	95	0	95
SKUPAJ	524	8	19	3	136	2	13	0	11	0	703	13	716
Dela ni bilo moč zagotoviti	366	52	1	0	573	58	61	8	1	0	1002	118	1120
Delo odklonili	9	0	0	0	14	0	7	0	0	0	30	0	30
Za delo nezmožni	17	2	0	0	9	0	9	0	0	0	35	2	37
Upokojenci	15	0	0	0	6	0	1	0	0	0	22	0	22
SKUPAJ	407	54	1	0	602	58	78	8	1	0	1089	120	1209

Opomba: V število novo sprejetih so vključeni tudi tisti, ki so že bili na prestajanju kazni in jim je bila izrečena nova enotna kazen, zaradi česar se več oseb v statističnem prikazu ponovi dvakrat ali večkrat.

Zaprte osebe pred nastopom dela napotimo na zdravniški pregled na dispanzer za medicino dela, prav tako opravijo test iz Zakona o varnosti in zdravja pri delu, ki ga opravlja zunanje podjetje. Postopek in izvajanje potekata kontinuirano. Za pripornike velja podoben postopek pri razporejanju na delo, po predhodno pridobljenem dovoljenju sodišča za delo. Prevladujoči razlogi, zaradi katerih nekaterim obsojencem ni bilo mogoče zagotoviti dela, so bili: pomanjkanje dela, pomanjkanje delovnih izkušenj ter navad, obsojenci so želeli biti razporejeni na delovno mesto, za katero po strokovni oceni niso bili primerni, drugje pa niso želeli delati; veliko je bilo primerov z različnimi zdravstvenimi omejitvami in posledično težjo zaposljivostjo ter obsojencev s kratkimi kaznimi, ki se jih težje vključuje v kompleksnejše oblike dela.

3.13.2. Plačilo za delo

Tabela 84: Najvišje in najnižje plačilo za delo zaprtih oseb v rednem delovnem času

Zavod	JGZ		Hišna dela		Delo zunaj zavoda	
	Najnižje	Najvišje	Najnižje	Najvišje	Najnižje	Najvišje
Dob	95,68	163,68	76,15	219,65	110,08	416,8
Maribor	78,3	111,36	71,34	121,8	/	/
Ljubljana	71,34	90,48	106,14	130,5	/	/
Celje	2,25	11,04	11,04	99,12	28,08	89,04
Koper	63,27	114,24	63,84	115,92	/	/
Ig	51,86	144,51	115,68	220,59	136,08	276,27
Nova Gorica	45,6	91,2	94,4	94,4	78,12	91,14
OO Ig	71,34	106,14	97,44	100,92	104,4	125,28
Novo mesto	/	/	97,44	120,06	/	/
Murska Sobota	/	/	74,82	121,8	/	/
Rogoza	78,3	109,62	74,82	121,8	92,22	125,28
PD Radeče	84,2	99,51	/	/	/	/

Višina plačila za delo zaprtih oseb je določena po Pravilniku o plačilu za delo obsojencev. Plačilo je sestavljeno iz osnove, ocene delovne uspešnosti in dodatkov ter je v veliki meri odvisno tudi od rezultatov dela. Zakon določa tudi izplačilo posebne denarne nagrade za prizadevanje obsojencev, zaposlenih pri fizičnih ali pravnih osebah, ki v zneskih, prikazanih v zgornji tabeli, ni upoštevana.

Tabela 85: Delo obsojencev v podaljšanem delovnem času

Zavod	Število obsojencev	Število nadur
Dob	285	18342
Maribor	67	2143
Ljubljana	25	1136
Celje	20	809
Koper	27	1210
Ig	13	309,5
Nova Gorica	6	259
OO Ig	2	71
Novo mesto	/	/
Murska Sobota	11	881
Rogoza	10	607
Radeče	0	0
SKUPAJ	466	25768

Obseg dela v podaljšanem delovnem času se je glede na prejšnje leto povečal za 6,05 %, ob tem se je delež zaprtih oseb, ki so opravljali nadure povečal za 7,62 %.

3.13.3. Invalidsko zavarovanje

Tabela 86: Število invalidsko zavarovanih oseb

Zavod	Število invalidsko zavarovanih			
	Obsojenci	Nadomestni zapor	Mladolletniki	SKUPAJ
Dob	1207	0	0	1207
Slovenska vas	136	0	0	136
Puščava	34	0	0	34
Ljubljana	198	17	0	215
OO Ig	64	43	0	107
Novo mesto	71	5	0	76
Celje	212	6	3	221
Koper	148	0	0	148
Nova Gorica	48	3	0	51
Maribor	149	0	0	149
Rogoza	81	2	0	83
Murska Sobota	9	0	0	9
IG	114	1	0	115
PD Radeče	0	0	26	26

Na področju invalidskega zavarovanja zaprtih oseb v zavodih ni bilo zaznane problematike.

3.13.4. Varstvo in zdravje pri delu

Ustrezno varstvo in zdravje pri delu so zavodi zagotavljali s spremljanjem in z nadzorom izvajanja predpisov, ki pogojujejo varno delo, z uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost ter z usposabljanjem zaprtih oseb in delavcev zavoda za varno ter zdravo delo. Pred razporeditvijo na delo so zaprte osebe opravile zdravniški pregled in preizkus znanja s področja varstva pri delu.

Posebno pozornost so zavodi namenjali tudi tehničnemu varstvu pri delu, varnemu delovnemu okolju in sredstvom za delo. Tehnično varstvo so izvajali z vizualnimi pregledi in preizkusi delovne opreme, odpravljali pomanjkljivosti, izločali iz uporabe dotrajano opremo ter redno nadzirali uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost. Ocenjujemo, da je bilo v tem letu izvajanje varstva in zdravja pri delu na ustrezni ravni, kljub občasnemu neupoštevanju predpisov o uporabi zaščitnih sredstev.

3.13.5. Nezgode pri delu zaprtih oseb

V tem letu se je zgodilo 13 nesreč in poškodb pri delu, kjer so bile udeležene zaprte osebe. Vloženih je bilo 7 odškodninskih zahtevkov. Zavodi kontinuirano posvečajo veliko pozornosti preventivnim ukrepom, to je izobraževanju za varno delo in nadzoru pri izvajanju dela.

3.13.6. Hišna dela

Za izvajanje hišnih del je bilo v letu 2024 razporejenih 557 zaprtih oseb. Zavodi so na delo razporejali večinoma obsojence, v manjšem številu tudi pripornike in mladoletnike. Med hišna dela, ki so določena v sistemizaciji delovnih mest obsojencev, sodijo dela v kuhinji, pekarni, razdeljevalnici hrane, pomivalnici, zavodski pralnici in

likalnici. Nekateri zavodi so v okviru hišnih del zaprte osebe razporejali tudi na delo hišnika, na vzdrževalna dela v zavodu, na čiščenje okolice zavoda, na vrtna in druga podobna dela.

Še vedno se zavodi srečujejo s problemom strokovne usposobljenosti zaprtih oseb za hišna dela. To še zlasti velja za dela, povezana s pripravo hrane, za katera je potrebna ustrezna strokovna izobrazba in sanitarno-higienska ustreznost. Po drugi strani so hišna dela povezana tudi z redom in disciplino ter varnostjo v zavodu.

3.13.7. Javni gospodarski zavod

V letu 2024 je bilo v javnem gospodarskem zavodu zaposlenih 252 zaprtih oseb. Na posameznih lokacijah so se občasno srečevali s pomanjkanjem zaprtih oseb na delu. Z vodstvi zavodov so bili opravljeni pogovori v okviru izboljšanja zaposlovanja zaprtih oseb. Ustvarjeni so bili prihodki v višini 1.800.000,00 EUR, presežek prihodkov nad odhodki pa je bil okvirno 5.000,00 EUR.

3.14 PRAVICA DO VEROIZPOVEDI

Področje koordinacije duhovne oskrbe je v sistemu izvrševanja kazenskih sankcij umeščeno z namenom zagotavljanja osnovne človekove pravice svobode veroizpovedi². S tem razlogom je bil koordinator za duhovno oskrbo navzoč na posameznih lokacijah zavodov in usklajeval izkazan interes za duhovno oskrbo zaprtih oseb. Glede na zaznane in prejete potrebe je bila vzpostavljena povezanost z verskimi skupnostmi, ki so izvajale duhovno oskrbo.

Katoliško Cerkev je pri izvajanju duhovne oskrbe zastopal Zaporniški vikariat. Usklajeno je teklo sodelovanje na različnih ravneh, preko programov, ki se izvajajo znotraj Zaporniškega vikariata Katoliške Cerkve:

- Mesečno so bila bogoslužja na vseh dogovorjenih lokacijah. V okviru večjih katoliških praznikov, velike noči in božiča, so se še posebej izvajale zakramentalne priprave in praznične svete maše v vseh zavodih, kjer je bil izkazan interes.
- Glede na potrebe posameznih zavodov po oskrbi z oblačili in obutvijo za zaprte osebe je bila vzpostavljena povezava s Slovensko Karitas ter drugimi škofijskimi oz. župnijskimi Karitas, in na ta način opravljena oskrba posameznih lokacij.
- V Katoliški Cerkvi je bil v Sloveniji izpeljan mednarodni Teden zaporov, ki je potekal od 17. do 23. novembra 2024 pod naslovom »Jezus se je ozrl vanj in ga vzljubil« (Mr 10, 21). Župnijska katoliška občestva, skupnosti in zavode za prestajanje kazni zopora je k povezanosti, dejavnostim in molitvi vabil poseben plakat, ki so ga prejeli v več izvodih. Teden zaporov je bil tudi medijsko podprt. Ob zaključku tedna je v ZPKZ Ljubljana, Oddelek Novo mesto sveto mašo daroval predsednik Slovenske škofovske konference in novomeški škof msgr. dr. Andrej Saje.
- Slovenski katoliški skavti in skavtinje so v nekatere zavode v predbožičnem času prinesli »Betlehemsko luč miru«.

Islamska skupnost v Republiki Sloveniji je bila obveščena o interesu glede duhovne oskrbe na posameznih lokacijah. Zavodi za prestajanje kazni zopora so v času priprave v mesecu ramazanu in praznovanju bajrama dobili časovni razpored molitve in ga posredovali osebam, ki so izrazile interes. Posameznikom so v tem času na njihovo željo omogočili tudi prehrano v skladu z njihovimi verskimi zahtevami. Prav tako je bil omogočen časovni razpored molitve tudi v drugih mesecih, kjer je bil izražen interes.

² 18. člen, Splošna deklaracija o človekovih pravicah, Generalna skupščina Združenih narodov, 10. decembra 1948 z resolucijo št. 217 A (III): »Vsakdo ima pravico do svobode misli, vesti in veroizpovedi; ta pravica vključuje svobodo spreminjati prepričanje ali vero, kakor tudi njuno svobodno, javno ali zasebno izražanje, bodisi posamezno ali v skupnosti z drugimi, s poučevanjem, z izpolnjevanjem verskih dolžnosti, z bogo-slужjem in opravljanjem obredov.«

V okviru Srbske pravoslavne Cerkve je vzpostavljena redna navzočnost paroha v ZPKZ Ljubljana, ZPKZ Ljubljana – Oddelek Novo mesto, ZPKZ Dob pri Mirni, ZPKZ Koper, ZPMZKZ Celje, ZPKZ Ig in ZPKZ Maribor.

Predstavnik Evangeličanske Cerkve augsburške veroizpovedi v Republiki Sloveniji je obiskoval ZPKZ Dob pri Mirni.

Predstavniki verske skupnosti Jehovovih prič so v nekatere zavode redno dostavljali svoja časopisa in opravljali razgovore z zainteresiranimi obsojenci.

Predstavnik judovske skupnosti; rabin iz Trsta (v Sloveniji ni rabina), se je odzval na prošnjo pripornika v ZPKZ Ljubljana in ga obiskal.

Zaprtim osebam so bili na voljo izvodi Svetega pisma (tudi v tujih jezikih), Korana in druge verske literature ter periodike.

Vsem osebam v zaporu se je ob njihovi izraženi želji in v okviru možnosti posameznega zavoda organizirala ter pripravila hrana v skladu z njihovimi verskimi zahtevami.

Koordinator za duhovno oskrbo ni zaznaval kršitev glede zagotavljanja pravice do duhovne oskrbe.

4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU

4.1 ODNOSI Z JAVNOSTMI

Na področju odnosov z javnostmi so v letu 2024 v sodelovanju z zavodi za prestajanje kazni zapora in prevzgojnem domom potekale aktivnosti, s pomočjo katerih je bilo javnosti predstavljeno dogajanje in delo v slovenskem zaporskem sistemu.

Generalni urad je v tem letu medijem skladno z Zakonom o medijih posredoval informacije v obliki odgovorov na novinarska vprašanja, sporočil za javnost in različnih izjav za medije.

Odzivali smo se na prošnje nacionalnih in lokalnih medijev. Medijem so bila izdana dovoljenja za obiske v zavodih za prestajanje kazni zapora in v prevzgojnem domu, pogovore in reportaže. Omogočili smo intervjuje z zaposlenimi v zavodih in na Generalnem uradu, snemanje in fotografiranje prostorov v zavodih ter spremljanje različnih dogodkov.

Spremljali smo poročanje o delovanju Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij v medijih in uveljavljali pravičo do odgovora oziroma popravka.

Pravosodni policisti na Festivalu ambasadorjev varnosti v Šolskem centru Ljubljana

Srečanje generalnega direktorja z ministrico

Obisk ministrice v ZPKZ Ig

Obisk delegacije Odbora DZ za pravosodje v ZPKZ Dob pri Mirni

O vseh pomembnejših dogodkih smo redno obveščali javnost preko spletne strani uprave in s pomočjo izbranega družbenega omrežja, ki je namenjeno predvsem promociji poklicev v zaporskem sistemu. Pri organizaciji dogodkov smo poleg obveščanja javnosti zasledovali cilj, da se pogosteje predstavlja pozitivne projekte in dogodke v slovenskih zaporih in v prevzgojnem domu, s čimer poskušamo vplivati na stereotipne predstave o zaporih v javnosti. Projekti, ki osvetljujejo tovrstne pozitivne vsebine, so bili v letu 2024 predstavljeni v več medijih. Nadaljevalo se je intenzivno sodelovanje z eno od komercialnih televizij, na podlagi katerega je nastalo več daljših prispevkov, v katerih so bili osvetljeni različni vidiki dela zaposlenih v zaporih in obravnave zaprtih oseb. Celostno je bilo predstavljeno življenje v zavodih za prestajanje kazni zavora in v prevzgojnem domu, tudi z drugih, javnosti manj poznanih zornih kotov. V sklopu sodelovanja je bilo v prispevkih podano ključno sporočilo, da je vsak premik na bolje za posameznika v zaporu, hkrati pomemben premik na bolje za

Predstavniki PD Radeče na dobrodelnem dogodku Z levčkom v poletje v organizaciji Vrtca Radeče

Načrtovanje generalnega direktorja ob dnevu uprave

Prejemniki priznanj za leto 2024 ob dnevu uprave

celotno družbo, ko se vrata zapora znova odprejo. Z intenzivno vključenostjo uprave pri pripravi prispevkov smo nadaljevali z ozaveščanjem slovenske javnosti o poslanstvu zaporov. Tekom leta se je zvrstilo več dogodkov, o katerih smo obveščali širšo javnost:

Na Generalnem uradu je potekalo več svečanih priseg in podelitev uradnih izkaznic novosprejetim pravosodnim policistom, ki so uspešno zaključili usposabljanje in opravili zaključni preizkus znanja. O vsakem dogodku smo obveščali javnost, tudi z namenom krepitev promocije poklica pravosodni policist. V tem oziru smo se udeleževali dogodkov, na katerih smo predstavljali poklic ter nagovarjali kandidate za zaposlitev v zaporskem sistemu. Na zaposlitvenih in kariernih dogodkih smo obiskovalcem pokazali različne vidike dela pravosodnih policistov in drugih poklicev, ki opravljajo neposredno delo z zaprtimi osebami.

Ministrica za pravosodje Andreja Katič in minister za finance Klemen Boštjančič sta v mesecu marcu obiskala Zavod za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni ter se srečala z generalnim direktorjem mag. Bojanom Majcnom, direktorjem zavoda Zoranom Remicem in predsednikom Sindikata državnih organov Frančiškom Verkom. Ministra sta si z namenom seznanitve z razmerami v zaporskem sistemu ogledala zaprti del zavoda. Po ogledu so si sogovorniki izmenjali vtise ob videnem in razširili pogovore o težavah, ki pestijo slovenske zapore ter možnih rešitvah.

Ministrica Katič je skupaj z generalnim direktorjem mag. Majcnom 9. aprila 2024, na dan Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij, na Brdu pri Kranju, podelila priznanja sodelavcem na področju izvrševanja kazenskih sankcij za leto 2024: pohvale za uspešno in dolgoletno delo, pohvale za vidnejše dosežke ter pohvale za uspešno sodelovanje zunanjim organizacijam in sodelavcem. Podeljena sta bila tudi dva znaka uprave. Ministrica in generalni direktor sta podelila priznanja 43 sodelavcem iz vseh lokacij zavodov in Generalnega urada ter zunanjim sodelavcem, s katerimi uprava na različnih strokovnih področjih zelo uspešno sodeluje.

V Zavodu za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje smo na dogodku, ki so ga skupaj pripravili zaposleni in zaprte osebe, v mesecu aprilu obeležili 60-letnico mladoletniškega zapora. Sedanji ZPMZKZ Celje je bil leta 1964 namreč pre-

Pravosodni policisti na kariernem sejmju MojeDelo.com v ljubljanskem Cankarjevem domu

Predstavniki URSIKS na kariernem sejmju MojeDelo.com v ljubljanskem Cankarjevem domu

Pravosodni policisti na Kariernem sejmju MojeDelo.com v Mariboru

*Obisk ministrice v PD Radeče
ob dnevu odprtih vrat*

*Pozdravni nagovor direktorice PD Radeče
ob dnevu odprtih vrat*

seljen iz takratnega Kazensko poboljševalnega doma Maribor, kot poseben oddelek Vzgojno poboljševalnega doma Radeče. Ob 60-letnici smo v zavodu pripravili program, s katerim smo goste popeljali v zgodovinske okvirje mladoletniškega zapora v Celju. Predstavljen je bil današnji utrip zavoda, ki kot edini v Sloveniji med drugim izvršuje tudi kazen mladoletniškega zapora za starejše mladoletnike. Predstavljena so bila zgodovinska izhodišča o obdobju v okviru obletnice pa tudi o času in zgodovini Starega piskra pred tem. Dogodek je bil obogaten z razstavo starih fotografij in izdelkov zaprtih oseb.

V Prevzgojnem domu Radeče je v mesecu septembru potekal dan odprtih vrat. Mladoletniki na prestajanju vzgojnega ukrepa so, skupaj z zaposlenimi, na dogodku predstavili, kako poteka življenje v zavodu. Pripravili smo kratek kulturni program ter na ogled postavili stojnice z izdelki, ki so nastali v delavnicah v okviru delovnega usposabljanja mladoletnikov in preživetja njihovega prostega časa. V izjavi za javnost pred dogodkom je ministrica Katič, skupaj z generalnim direktorjem mag. Majcnom, predstavila aktualne teme, vezane na izzive, s katerimi se zaradi prezasedenosti in kadrovskega primanjkljaja srečuje zaporski sistem. Spregovorila je o sprejeti noveli Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (ZIKS-1I) in glavnih ukrepih, ki jih ta prinaša ter o predlogu za spremembo Kazenskega zakonika (KZ-1), ki zadeva mladoletnike in o pripravi novega Zakona o obravnavanju mladoletnih storilcev kaznivih dejanj. Direktorica Erpič je v izjavi za medije predstavila nekatere glavne poudarke o delovanju prevzgojnega doma in obravnavi mladoletnikov.

V mesecu novembru so na Fakulteti za varnostne vede potekali 8. dnevi nacionalne varnosti. Dogodek obravnava različne varnostne teme, zato se ga aktivno udeležujemo tudi v okviru uprave. Na uvodnem dnevu dogodka je med drugim potekala podelitev priznanj na področju nacionalne varnosti, ki so posvečena različnim poklicem. Podeljeno je bilo tudi priznanje za pravosodnega policista leta, ki ga je prejel sodelavec Stanislav Verstovšek iz celjskega zapora.

Istega meseca smo v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni gostili delegacijo Odbora Državnega zbora za pravosodje. Vodjo delegacije in predsednico odbora mag. Leno Grgurevič so spremljali poslanci – člani odbora ter strokovni sodelavci. Direktor zapora Remic je predstavil kadrovske razmere v zavodu in poslancem nanizal nekatere podatke. Po uvodnem pogovoru so si člani odbora ogledali muzejsko zbirko in prostore v zaprtem delu zavoda. Ogledali so si tudi prostore za prostočasne aktivnosti zaprtih, knjižnico, kuhinjo in posebej varovan oddelek.

Konec leta smo izvedli predstavitev novogradnje Zavoda za prestajanje kazni zapora Ljubljana v Dobrunjah, ki so se je udeležili generalni direktor mag. Majcen, namestnik Denis Perše ter projektant, arhitekt Davorin

Počivašek. Predstavitev je bila namenjena članom sveta četrtne skupnosti, v pogovoru pa je bilo izpostavljeno poslanstvo zapora in sodelovanje z lokalno skupnostjo.

V povezavi z novogradnjo zapora smo se v sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje, ki vodi projekt, odzivali tudi na prošnje medijev za prikaz napredka v gradnji in druge prošnje, povezane z razmerami v obstoječem ljubljanskem zaporu in izgradnjo novega objekta.

Leto smo zaključili z dobrodelno noto: ministrica Katič je skupaj z generalnim direktorjem mag. Majcnom Zavodu Varna pot podarila komplekte unikatnih lesenih kock, ki so jih izdelale zaprte osebe. Kocke Dobra roka je v imenu zavoda sprejel predsednik Robert Štaba. V URSIKS smo v okviru preventivno-izobraževalnih aktivnosti na področju prometne varnosti, ki jih izvaja zavod, prepoznali možnost sodelovanja in na tak simboličen način poskušali povezati naše poti in poslanstvo. V prazničnem decembrskem času smo unikatne izdelke iz slovenskega lesa, ki so nastajali v več zaporih, v preteklosti že podarili otrokom, ki so se zdravili v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana in Univerzitetnem rehabilitacijskem inštitutu Soča, Zvezi Sonček, Zvezi prijateljev mladine Ljubljana Moste-Polje in Unicefu Slovenija, letos se je tem organizacijam pridružil tudi Zavod Varna pot.

Na spletnem mestu uprave objavljamo vsebino »Zaporska statistika«, ki se tedensko posodablja z aktualnimi podatki, s čimer se zagotavlja javna dostopnost vseh pomembnejših ažurnih statističnih podatkov slovenskega zaporskega sistema.

Izdali smo letno poročilo o delu uprave za preteklo leto, ki je bilo v fizični obliki predstavljeno strokovni javnosti, širši javnosti pa je dostopno v elektronski obliki na spletni strani uprave.

Na spletni strani redno objavljamo tudi sporočila za javnost o aktivnostih za zaprte osebe v organizaciji zavodov za prestajanje kazni zapora in prevzgojnega doma.

Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij je v letu 2024 izvajala sporazume o sodelovanju s fakultetami. V zavodih smo v tem letu omogočili izvedbo raziskav, odgovorili študentom na vprašanja za potrebe zaključnih del ter omogočali študijske obiske v zavodih.

Obisk ministrice in državnega sekretarja v ZPKZ Ljubljana

Obisk ministrice ob prenovi v ZPKZ Ljubljana, Oddelek Novo mesto

4.2 SODELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU

V letu 2024 smo se aktivno vključevali v različna mednarodna področja izvrševanja kazenskih sankcij. Sodelovali smo v več mednarodnih projektih, raziskavah in študijah, z mednarodnimi organizacijami in z zaporskimi upravami iz tujine. Izdelali smo SPACE (angl. Council of Europe Annual Penal Statistics) in ESTAT-UN-CTS (angl. United Nations Survey on Crime Trends and the Operations of Criminal Justice Systems) statistiko za leto 2024 in se s podatki vključevali v druge mednarodne statistike, ki obsegajo podatke o zaprtih osebah. Z Ministrstvom za pravosodje in drugimi institucijami smo sodelovali pri pripravi strokovnih gradiv za potrebe mednarodnega sodelovanja z zaporskega področja.

4.2.1. Svet Evrope

V okviru Sveta Evrope je ena od pomembnejših nalog primerjava sprejetih standardov z obstoječo prakso in zakonodajo ter priprava predlogov sprememb. Sodelovanje na mednarodnih konferencah nam omogoča neposreden stik z aktualno problematiko, primerjavo in načrtovanje sprememb ter izboljšav.

V letu 2024 je Slovenijo v skladu z napovedmi obiskal Evropski odbor za preprečevanje mučenja in nehumanega ter ponižujočega ravnanja ali kaznovanja (CPT). Tokratni že 6. periodični obisk Odbora v Sloveniji je potekal od 8. do 17. oktobra 2024, pri čemer se je delegacija med drugim srečala z vodstvi Ministrstva za pravosodje in Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij, ob tem pa v dveh zavodih (ZPKZ Ljubljana in ZPKZ Koper) preverila ravnanje z osebami ter pogoje pridržanja. Ob zaključku obiska je bilo sodelovanje nacionalnih organov in zaposlenih v obiskanih zavodih ocenjeno kot odlično. Končno poročilo o obisku se pripravlja v prvi polovici leta 2025, slovenski organi pa so zaprošeni v roku 6 mesecev podati odziv na poročilo. Odbor je ob tem pozdravil dejstvo, da so slovenski organi leta 2023 soglašali s postopkom samodejne objave prihodnjih poročil obiskov Odbora in s tem povezanih odgovorov Vlade RS na spletni strani CPT.

Predstavnik Generalnega urada, zadolžen za mednarodno sodelovanje, se je v imenu generalnega direktorja udeležil 29. konference direktorjev zaporskih in probacijskih uprav, ki je potekala od 24. do 25. junija 2024 v bolgarski prestolnici Sofiji.

Ob tem smo v letu 2024 v okviru sodelovanja s Svetom Evrope imeli še nekaj drugih aktivnosti. Od 17. do 18. junija 2024 sta predstavnike Generalnega urada in ZPKZ Ig obiskala dva strokovnjaka skupine Pompidou Sveta Evrope. V okviru iste skupine sta se predstavnici Generalnega urada in ZPKZ Maribor udeležili konference na temo odvzema prostosti osebam z motnjami zaradi uživanja prepovedanih snovi v sklopu 4. študijskega obiska skupine držav JV Evrope v okviru skupine Pompidou Sveta Evrope (PRISEE), ki je potekala od 23. do 27. septembra 2024 v Strasbourgu, Francija.

Obisk delegacije Odbora CPT v Sloveniji

4.2.2. Druge mednarodne organizacije

Evropska organizacija zaporskih služb (EuroPris)

Predstavnik Generalnega urada, zadolžen za mednarodno sodelovanje, se je v imenu generalnega direktorja udeležil letne skupščine organizacije EuroPris (angl. The European Organisation of Prison and Correctional Services), ki je potekala 26. junija 2024 v Sofiji (Bolgarija). Prav tako se je predstavnik Generalnega urada 3. septembra 2024 (na daljavo) udeležil letnega srečanja oficirjev EuroPris.

V okviru združenja smo aktivno vključeni tudi v Knowledge Management System (KMS), aktivnost izmenjave informacij med članicami, v okviru katere nastaja baza mednarodnih primerjav na posameznih interesnih področjih dela s področja zaporske problematike.

Tekom leta je v okviru EuroPris-a potekalo več strokovnih srečanj in izmenjav. Dve predstavnici Generalnega urada sta se ločeno, oktobra in decembra, udeležili strokovnega srečanja (na daljavo) ter EPTA usposabljanja (Nizozemska), vsaka iz svojega delovnega področja. Ob tem sta se dva predstavnika URSIKS od 08. 12. do 13. 12. 2024 udeležila mednarodne izmenjave zaporskih delavcev (angl. Staff Exchange Programme) v Estoniji, prve tovrstne izmenjave pod okriljem EuroPris, ki je poleg Slovenije gostila še predstavnike Češke, Grčije, Luksemburga in Nemčije.

Letno srečanje direktorjev zaporskih uprav pod okriljem organizacije EuroPris v Sofiji

Mednarodno neformalno združenje generalnih direktorjev zaporskih uprav Srednje Evrope (MECR)

Dva predstavnika Generalnega urada sta se od 17. do 18. oktobra 2024 v Budimpešti in Čengerju (Madžarska) udeležila 20. srečanja MECR (angl. Middle Europe Corrections Roundtable). Med zaporskimi upravami, vključenimi v združenje, tudi sicer med letom potekajo pisne izmenjave znanj in izkušenj na področju varnosti in strokovne obravnave zaprtih oseb, informacij o zakonodaji s področja izvrševanja kazenskih sankcij ter razumevanja globalnih trendov zaporskih sistemov.

Pridružitve URSIKS mednarodnemu dnevu Nelsona Mandele

Letno srečanje generalnih direktorjev v okviru MECR v Budimpešti

Organizacija združenih narodov (OZN)

V letu 2024 smo se vključili v pripravo informacij o uresničevanju prednostnih priporočil Odbora ZN proti mučenju (CAT) s področja zaporskega sistema, ki so bile sprejete lansko leto po obravnavi Četrtega periodičnega poročila Republike Slovenije o izvajanju določil Konvencije proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju.

Dne 18. julija 2024 smo se pridružili pozivu OZN in obeležili Mednarodni dan Nelsona Mandele. Ob tem smo se ponovno spomnili, da so Združeni narodi v počastitev izjemne osebnosti in njegove zapuščine Standardna minimalna pravila za ravnanje z zaporniki poimenovali v Pravila Nelsona Mandele.

4.2.3. Projekti

V okviru mednarodnih projektov, financiranih s strani Evropske unije (EU) in Norveškega finančnega mehanizma (NFM), smo v letu 2024 sodelovali z raziskovalnimi in zaključnimi poročili ter posredovanjem informacij s področja zaporske problematike.

V okviru projektnih aktivnosti zaseda pomembno mesto Evropska kohezijska politika (v nadaljevanju: EKP), ki je glavna naložbena politika Evropske unije (v nadaljevanju: EU). V obdobju hitrih sprememb, ki jih narekuje zelena in digitalna preobnova, so za Slovenijo ključnega pomena ukrepi v smeri večje odpornosti gospodarstva in družbe, izkoriščanja novih priložnosti ter pospešitve prehoda v visoko produktivno, nizkoogljično in krožno gospodarstvo, s končnim ciljem kakovostnega življenja za vse. V Upravi smo v letu 2024 z namenom zasledovanja aktivnosti iz cilja politike 4 Bolj socialna in vključujoča Evropa za izvajanje evropskega stebr socialnih pravic, v sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje, nadaljevali s pripravljalnimi aktivnostmi

Srečanje vodstva URSIKS s slovenskimi in hrvaškimi partnerji v okviru projekta Krepitev osebne odgovornosti za trajnost v družbi (Erasmus+)

Srečanje vodstva ZPKZ Dob pri Mirni s slovenskimi in hrvaškimi partnerji v okviru projekta Krepitev osebne odgovornosti za trajnost v družbi (Erasmus+)

za načrtovanje in izvajanje operacij, predhodno potrjenih v okviru Programa evropske kohezijske politike (PEKP) 2021–2027. Tako smo pridobili spremenjeno odločitev o podpori na prvi operaciji s kratkim nazivom Izvajanje izobraževanj za zaprte osebe. Z namenom intenzivnejšega zasledovanja projektnih aktivnosti je bil ustanovljen tudi Sektor za izvajanje projektov (SIP), katerega naloge so izvajanje in načrtovanje operacij, potrjenih v okviru PEKP 2021–2027. Na podlagi okrepljene dinamike aktivnosti so se v zaključku leta 2024 že izvedle prve predvidene aktivnosti na prvi operaciji. V izobraževanja, ki jih sestavljajo srednješolska izobraževanja, nacionalne poklicne kvalifikacije in različni drugi tečaji, kot so tečaji tujih jezikov in digitalnega opismenjevanja, se je v letu 2024 vključilo 33 zaprtih oseb. V zaključku leta 2024 smo pridobili tudi odločitev o podpori za izvajanje druge operacije z nazivom Razvoj kompetenc zaprtih oseb. Skladno z odločitvijo se je nadaljevalo z vzpostavitvenimi aktivnostmi sistema in pripravo dokumentacije, potrebne za izvajanje operacije. S pomočjo teh aktivnosti bodo zaprte osebe razvijale kompetence, kar jim bo olajšalo vključevanje v družbo po prestani zaporni kazni, vodilo v boljšo resocializacijo in humanizacijo ranljivih oseb. V letu 2025 je predvidena dodatna krepitev kohezijskih aktivnosti na področju dveh novih operacij.

Tekom leta se je nadaljeval Erasmus+ KA2 projekt »Krepitev osebne odgovornosti v zaporniškem sistemu za trajnost v družbi«, s krajšim imenom »FirstINthenOUT«, ki je namenjen spodbujanju trajnostnih praks pri delu in poučevanju zaprtih oseb v zaporskem sistemu. Projekt, ki ga sofinancira Evropska unija v okviru programa Erasmus+, izvajata Javni zavod Cene Štupar – Center za izobraževanje Ljubljana in Center za izobrazbo (CZI) Uprave za zaporski sistem in probacijo Republike Hrvaške, kot pridruženi partner pa sodeluje tudi Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij (URSIKS). Z namenom spoznavanja primerov dobrih praks trajnosti v zaporskem okolju in razvoja izobraževalnega programa za zaposlene v zaporih, ki bo spodbujal trajnostne prakse in odgovorno ravnanje z viri, je bilo tekom leta organiziranih več srečanj v Sloveniji in na Hrvaškem. Tako so člani projekta 16. januarja 2024 obiskali Generalni urad, 18. januarja 2024 ZPKZ Dob pri Mirni ter 18. junija 2024 ZPKZ Ljubljana.

Predstavnika Generalnega urada sta se udeležila tudi več srečanj s področja preprečevanja radikalizacije, tako v nacionalnem kot tudi mednarodnem okolju, ki so potekala na različnih nivojih in pod okriljem različnih organizacij (MDS PTR in PRERAD, RAN, Svet Evrope).

4.2.4. Obiski in konference

Obiski in konference v tujini

V času od 21. do 22. marca 2024 se je sodelavka Generalnega urada udeležila tehničnega sestanka EMCDDA/EUDA, ki je potekal v Lizboni (Portugalska).

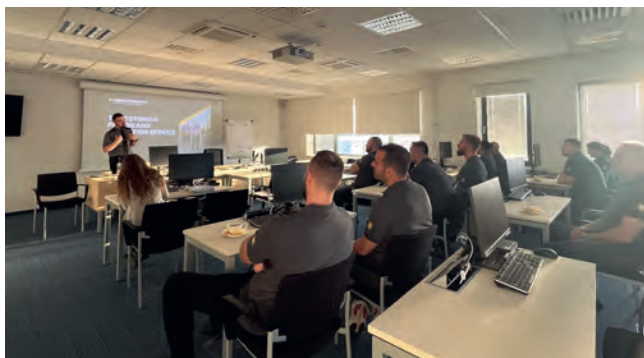
V letu 2024 smo okrepili tudi bilateralno sodelovanje s sosednjo hrvaško Upravo za zaporski sistem in probacijo Ministrstva za pravosodje. V okviru tega so se predstavniki Generalnega urada in ZPKZ lg dne 23. maja udeležili strokovne ekskurzije v Zagreb, kjer so se srečali z vodstvom zaporske uprave in predstavniki Oddelka za psihološko podporo zaposlenim v zaporskem sistemu in probaciji. Ob podobnem strokovnem srečanju so

Študijski obisk predstavnikov URSIKS na Hrvaškem

Strokovni obisk predstavnikov avstrijskega zapora Graz-Karlau v ZPKZ Dob pri Mirni

Program izmenjave v Estoniji v okviru EuroPris

Usposabljanje na temo poklicnega stresa na Nizozemskem pod okriljem EuroPris/EPTA

se predstavniki Generalnega urada, ZPKZ Ljubljana in ZPKZ Dob pri Mirni 7. junija udeležili strokovne ekskurzije v ZPKZ Požega in поближе spoznali tehnične sisteme v okviru hrvaškega zaporskega sistema.

Od 24. do 25. junija 2024 se je sodelavka ZPKZ Maribor, Odprti oddelek Rogoza udeležila strokovnega oglada Sano inštituta Agrar v Budimpešti (Madžarska).

Sodelavka ZPKZ Koper se je od 29. do 31. novembra 2024 udeležila strokovne konference WiUA na temo žensk v uniformiranih poklicih, ki je potekala v Tirani (Albanija).

V času od 2. do 3. decembra 2024 se je sodelavka Generalnega urada udeležila seminarja (na daljavo) pod okriljem ERA (angl. Academy of European Law) na temo novejših sodnih praks Evropskega sodišča za človekove pravice (ESČP) s področja kazenskega prava s poudarkom na razmerah v priporu in zaporu.

Mednarodni obisk predstavnikov avstrijskega zaporskega sistema v ZPKZ Maribor in ZPMZKZ Celje

6. decembra 2024 so predstavniki referata za forenziko ZPKZ Maribor obiskali Oddelek forenzične psihiatrije v okviru Psihiatrične bolnišnice LKH Graz II, odgovorno za področje zvezne dežele Štajerska (Avstrija).

Obiski iz tujine

V ZPKZ Dob pri Mirni so 24. maja 2024 gostili predstavnike avstrijskega zapora Graz-Karlau.

V ZPMZKZ Celje in ZPKZ Maribor so v času od 1. do 2. oktobra 2024 gostili predstavnike avstrijske zaporske akademije ter zaporov Krems-Stein, Graz-Karlau in Sonnenberg.

Študenti socialnega dela iz Avans University of Applied Studies Breda na Nizozemskem so 6. novembra 2024 obiskali Prezvgojni dom Radeče.

Skrb za tuje državljane med zaprtimi osebami

Zaprtim osebam so na tedenski ravni bile na voljo aktualne novice v angleškem jeziku. Prav tako smo sodelovali z diplomatsko-konzularnimi predstavništvi različnih držav in s tujimi organizacijami, ki so se na nas obračala z vprašanji in željo po obisku zaprtih oseb.

Za zaprte osebe so na spletni strani pripravljene tudi kratke osnovne informacije za pripornike in obsojence v slovenskem ter 23 tujih jezikih.

4.3 SODELOVANJE Z NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI

Nevladne organizacije, ki izvajajo programe na raznolikih področjih, ponujajo svoje storitve in aktivnosti tudi zaprtim osebam, kar je zelo dragoceno. Zunanji sodelavci prispevajo k dopolnjevanju sicer dostopne zavodske obravnave zaprtih, pa tudi k premagovanju vsakdanjih stisk ter pri urejanju življenja po prestani kazni.

V zavodu Dob so med drugim sodelovali z Anonimnimi alkoholiki, z Društvom za nenasilno komunikacijo, Združenjem za razvijanje nenasilnih odnosov ZRNO Maribor, Skupnostjo Narcotics Anonymous, Karitasom in Rdečim križem.

V zavodu Celje so sodelovali z Društvom Projekt človek, Društvom Al-Anon, Društvom Srečanje, Društvom Vozim, Društvom za nenasilno komunikacijo ter Društvom paraplegikov Jugozahodne Štajerske. Pri zagotavljanju materialne pomoči (oblačila in obutev) za zaprte osebe so sodelovali z organizacijama Karitas in Rdeči Križ. Tudi v letošnjem letu Inštitut VIR Celje v zavodu ni izvajal obravnave. Obsojenci, ki imajo težave zaradi zlorabe nedovoljenih substanc ali alkohola in koristijo zunajzavodske ugodnosti, so občasno hodili na obravnavo zunaj zavoda, na sedežu organizacije Inštituta VIR Celje.

V zavodu Koper so redno sodelovali z Društvom Projekt človek Piran in z društvom Pelikan – Karitas. V Oddelku Nova Gorica so nadaljevali s sodelovanjem z Društvom Projekt človek, Društvom Izberi pravo pot, Društvom Šent, Društvom za nenasilno komunikacijo in Zvezo društev zdravljenih alkoholikov.

V zavodu Ljubljana so sodelovali z Društvom za pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice, Društvom Žarek upanja, z Društvom Up, z Društvom Projekt človek, Društvom Srečanje, Društvom Šent (Slovensko združenje za duševno zdravje), Skupnostjo Narcotics Anonymous, Anonimnimi alkoholiki, Inštitutom Stopinje in z organizacijo Karitas. V Oddelku Novo mesto pa z organizacijo Karitas.

V zavodu Maribor so sodelovali z Društvom Projekt človek, Društvom Zdrava pot, združenjem DrogArt, Društvom za nenasilno komunikacijo in Društvom ZRNO. V Oddelku Murska Sobota so sodelovali z Društvom Projekt človek, Društvom Zdrava Pot, Društvom Ozara, Društvom za nenasilno komunikacijo ter Karitasom. Na Odprtem oddelku Rogoza so sodelovali z Andragoškim zavodom Maribor, Društvom za nenasilno komunikacijo ter Društvom ZRNO.

V Zavodu Ig so sodelovali z Društvom Projekt človek, Društvom Stigma, Društvom Srečanje, Društvom za urejeno življenje – Abstincent, Anonimnimi alkoholiki, Društvom Al-Anon, Skupnostjo Narcotics Anonymous, Društvom za nenasilno komunikacijo, Društvom SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja, Društvom za socialno vključenost Mozaik in Inštitutom Stopinje.

V Prezvgojnem domu Radeče v letošnjem letu niso sodelovali z nevladnimi organizacijami, so pa sodelovali z lokalno skupnostjo (Osnovno šolo Marjana Nemca Radeče, Vrtcem Radeče, Knjižnico Laško, PE Radeče in Kulturno turističnim rekreacijskim centrom Radeče).

Obisk vodnice in terapevtskega psa iz Društva Ambasadorji nasmeha v ZPKZ Dob pri Mirni

Preventivna delavnica Društva Srečanje na temo problematike odvisnosti od psihoaktivnih snovi v ZPKZ Maribor

5. KADROVSKE, FINANČNO - MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE

5.1 KADROVSKE RAZMERE

5.1.1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi javnih uslužbencev in zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo

Tabela 87: Pregled številčnega stanja javnih uslužbencev v upravi na dan 31. 12.

	Tarifna skupina					Spol		
	VII.	VI.	V.	IV., III., II.	Skupaj	M	Ž	Skupaj
Generalni direktor	1	0	0	0	1	1	0	1
Namestnik generalnega direktorja	1	0	0	0	1	1	0	1
Direktor zavoda	7	0	0	0	7	4	3	7
Vodja sektorja	10	0	0	0	10	2	8	10
Vodja oddelka	39	0	0	0	39	16	23	39
Vodja referata	13	0	0	0	13	13	0	13
Skupaj	71	0	0	0	71	37	34	71
Pedagogi	51	0	0	0	51	18	33	51
Psihologi	11	0	0	0	11	3	8	11
Socialni delavci	18	0	0	0	18	1	17	18
Drugi strokovni delavci v vzg. službi	7	0	0	0	7	2	5	7
Medicinsko osebje	9	0	6	0	15	1	14	15
Inštruktorji	6	15	67	0	88	76	12	88
Delovni inštruktorji	0	0	5	0	5	4	1	5
Osebje pravosodne policije	29	58	404	3	494	434	60	494
Administrativni in drugi delavci	60	23	30	3	116	17	99	116
Skupaj	191	96	512	6	805	556	249	805
Skupno število zaposlenih	262	96	512	6	876	593	283	876

Tabela 88: Število pooblaščenih uradnih oseb – pravosodnih policistov (za nedoločen čas, vključno z vodji)

PUO	M	Ž	Skupaj
Pravosodni policist	358	46	404
Višji pravosodni policist	50	8	58
Inšpektor v UIKS	16	2	18
Višji inšpektor v UIKS	27	1	28
Svetnik v UIKS	1	0	1
Skupaj	452	57	509

5.1.2. Obseg in dinamika zaposlovanja

V letu 2024 je v upravi delo za nedoločen čas nastopilo 52 javnih uslužbencev.

Delovno razmerje je prenehalo 79 javnim uslužbencem, ki so bili zaposleni za nedoločen čas, in sicer zaradi naslednjih razlogov:

- 21 javnim uslužbencem je prenehalo delovno razmerje s pisnim sporazumom o razveljavitvi pogodbe o zaposlitvi;
- 10 javnih uslužbencev je bilo premeščenih v drug organ javne uprave (ne upoštevajo se premestitve v UIKS);
- 1 javnemu uslužbencu je prenehalo delovno razmerje zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani delodajalca;
- 9 javnim uslužbencem je prenehalo delovno razmerje zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani javnega uslužbenca;
- 2 javnima uslužbencema je prenehalo delovno razmerje, ker nista opravila ustreznega strokovnega izpita, ki je bil pogoj za zasedbo delovnega mesta;
- 36 javnih uslužbencev se je upokojilo.

Na dan 31. 12. 2024 je bilo v upravi za nedoločen čas zaposlenih 876 javnih uslužbencev, od tega 593 moških (67,7 %) in 283 žensk (32,3 %). V primerjavi z letom prej je bilo zaposlenih 24 javnih uslužbencev manj, to je 2,67 % manj. Povprečna starost zaposlenih v upravi na dan 31. 12. 2024 je bila 47,1 leta.

V letu 2024 je 217 javnih uslužbencev redno napredovalo v višji plačni razred, 70 javnih uslužbencev pa je v sklopu rednih napredovanj v nazive napredovalo v višji naziv.

Svečana prisega novosprejetih pravosodnih policistk in policistov

Obisk ministrice za pravosodje in ministra za finance v ZPKZ Dob pri Mirni

Predstavitve poklica pravosodni policist vodnik službenega psa na dogodku Šport in špas - druženje in gibanje vseh generacij v OŠ Mokronog

5.1.3. Izobraževanje javnih uslužbencev

Od leta 2023 je nosilec vseh izobraževanj, usposabljanj in izpopolnjevanj postal Generalni urad, Sektor za splošne zadeve, z vizijo, da se vsa usposabljanja in izpopolnjevanja centralizirajo v okviru enega sektorja in se tako strukturirano ter celostno načrtujejo usposabljanja za celotno Upravo RS za izvrševanje kazenskih sankcij. Ob tem se je sledilo tako slovenski kot mednarodni zakonodaji in priporočilom, potrebam ter usmeritvam vseh zaposlenih in se jih v čim večji meri usposabljal za kompetentno ter strokovno opravljanje svojega dela, osebne rasti in razvoja poklicne identitete ter s tem pripadnosti organizaciji.

Načrt izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja v URSIKS za leto 2024 je temeljil na podlagi pravice in dolžnosti javnih uslužbencev, da se usposabljujejo na delovnem mestu, in dejanskih potreb po izpopolnjevanju svojega strokovnega znanja ter implementaciji pridobljenih veščin, znanj in spretnosti pri delu.

Usposabljanja in izpopolnjevanja so se izvajala na podlagi sklopov usposabljanj ter izpopolnjevanj z namenom, da se vključi vse zaposlene v okviru URSIKS in se omogoči udeležbo tudi skupinam, ki so bile v preteklosti slabše vključene. Tako se je načrtovalo obvezna usposabljanja, usposabljanja za pravosodne policiste, s področja mladoletniškega prestopništva, za strokovne delavce, s kadrovskega področja, pravnega področja, področja vodenja, finančnega področja in področja javnih naročil, administrativno splošnega področja, komunikacije z notranjimi in zunanji deležniki, računalniškega in digitalnega opismenjevanja ter promocije zdravja na delovnem mestu. Kot vsako leto so se tudi v letu 2024 izvajale supervizije. Potekalo je 10 supervizijskih skupin, in sicer za pedagoge, strokovne delavce obravnave nasilja, strokovne delavce obravnave odvisnosti,

Svečana prisega novosprejetih pravosodnih policistov

Svečana prisega novosprejetih pravosodnih policistov

Svečana prisega novosprejetih pravosodnih policistov

zdravstvene delavce, psihologe, strokovne delavce obravnave samomorilno ogroženih, socialne delavce, vodje oddelkov za vzgojo in vodij dislociranih oddelkov, vodje oddelkov ZPKZ Dob in inštruktorje URSIKS. Potekala je tudi individualna supervizija za vse zaposlene. V letu 2024 se je prvič izvedel tudi Interni natečaj za dokvalifikacijo 5. stopnje in podelili sta se dve šolnini.

Na usposabljanja in izpopolnjevanja se napotuje na podlagi Predloga za napotitev na usposabljanje ali izpopolnjevanje strokovnega znanja, ki je moral biti odobren s strani generalnega direktorja. Z izdanim soglasjem je bilo hkrati podano tudi soglasje za prevzemanje finančnih obveznosti.

Večino usposabljanj organizira Sektor za splošne zadeve (GU). Zavodi pa so lahko tekom leta tudi sami prepoznavali potrebe posameznih zaposlenih in jih na podlagi Predloga za napotitev in soglasja generalnega urada, sami napotovali na usposabljanja ter izpopolnjevanja.

V letu 2024 so se usposabljanja in izpopolnjevanja izvajala večinoma v živo. Posamezna so bila zaradi lažje dostopnosti širšemu krogu zaposlenih izvedena tudi na daljavo, preko spleta in na lokacijah, v posameznih zavodih.

Zaposlenim se je v letu 2024 omogočala tudi udeležba na različnih seminarjih, konferencah, posvetih in drugih oblikah usposabljanj ter izpopolnjevanj, tako mednarodnih kot slovenskih, organiziranih s strani izobraževalnih in drugih organizacij, kjer so lahko JU pridobili nova funkcionalna znanja, ki so povezana z njihovim delom in jih potrebujejo pri izvajanju svojih nalog. Štirinajst zaposlenih, ki se je udeležilo različnih dogodkov z aktivno udeležbo, so svoje prispevke predstavili na okrogli mizi, ki je potekala v ZPKZ Dob pri Mirni.

Vseh usposabljanj je bilo več kot 200, ki se jih je skupno udeležilo več kot 3.000 zaposlenih (šteje se vsaka udeležba zaposlenega). Strokovnega izpita iz upravnega postopka se je udeležilo in opravilo 28 udeležencev, Obveznega usposabljanja za imenovanje v naziv se je udeležilo 31 zaposlenih. 397 zaposlenih je opravljalo Usposabljanje s področja varstva tajnih podatkov.

Skupaj se je različnih usposabljanj in izpopolnjevanj udeležilo 1.017 pravosodnih policistov, 447 strokovnih delavcev, 67 inštruktorjev in številni drugi profili. Izvajali so se tudi tečaji nemškega (5 zaposlenih), angleškega (12 zaposlenih) in francoskega jezika (1 zaposleni). Sklenjenih je bilo 16 pogodb o izobraževanju.

Z željo po nadgradnji in razširitvi usposabljanj ter izpopolnjevanj, se za vsa usposabljanja s pomočjo evalvacij (ankete in povratne informacije udeležencev) spremlja kakovost in zadovoljstvo ter tako načrtuje in posodablja Načrt izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja v URSIKS.

5.1.4. Pripravnništvo in študijska praksa

V letu 2024 sta v upravi opravljala pripravništvo 2 pripravnika.

Opravljanje obvezne študijske prakse smo v letu 2024 omogočili 36 študentom naslednjih fakultet: Fakulteta za varnostne vede, Pedagoške fakultete, Filozofske fakultete in Fakultete za sociologijo, Univerza Sigmunda Freuda, Fakulteta za uporabne družbene študije.

URSIKS na Sejmu zaposlitvenih priložnosti na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču

5.1.5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi in podobno

Javni uslužbenci so bili zaradi bolezni, posledic nesreč pri delu oz. na poti na delo in z dela ter nege družinskih članov v letu 2024 odsotni z dela 124.484 ur. Največ odsotnosti z dela je bilo zaradi bolezni (85 %). Odsotnosti zaradi nege družinskih članov beležijo 6 % delež, odsotnosti zaradi posledic nesreč pri delu je bilo 9 %.

Odsotnost z dela je bila v letu 2024 v primerjavi s prejšnjim letom nižja za 9 %.

Tabela 89: Številčni podatki o odsotnosti delavcev z dela (v urah)

Zavod	Bolezen javnega uslužbenca	Nesreča pri delu	Nega družinskih članov	Skupaj
Generalni urad	2.732	0	814	3.546
Dob	20.079	264	2.073	22.416
Ig	7.761	0	661	8.422
Celje	10.290	2.696	860	13.846
Koper	21.048	275	1.076	22.399
Ljubljana	19.952	664	899	21.514
Maribor	17.991	5.983	1.292	25.267
Radeče	5.365	1.624	87	7.076
SKUPAJ	105.217	11.506	7.761	124.484

Na dan 31. 12. 2024 je bilo v upravi 23 invalidov, od tega 2 invalida II. kategorije in 21 invalidov III. kategorije. Zaradi posebnosti dela v zavodih je invalidom težko zagotoviti ustrezno delo glede na omejitve, ki izhajajo iz odločb Zavoda za invalidsko in pokojninsko zavarovanje. Iz tega razloga smo v letu 2024 enemu invalidu redno odpovedali pogodbo o zaposlitvi.

5.1.6. Preventivni zdravstveni pregledi javnih uslužbencev

V letu 2024 je bilo opravljenih 314 preventivnih zdravstvenih pregledov (predhodnih, obdobjnih, obdobjnih za zaposlene, ki delajo z viri ionizirajočih sevanj in kontrolnih pregledov) po programih, ki so bili pripravljene v skladu z izjavo o varnosti z oceno tveganja.

Splošno zdravstveno stanje javnih uslužbencev je zadovoljivo. Ker so javni uslužbenci, ki delajo z obsojenci, izpostavljeni večjim psihofizičnim obremenitvam, se njihovo zdravstveno stanje še posebej spremlja.

5.1.7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev

Zaradi domnevnih kršitev delovnih obveznosti je bilo obravnavanih 9 javnih uslužbencev. Vsem devetim javnim uslužbencem je bilo izdano pisno opozorilo pred redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi iz krivdnih razlogov.

S. Verstovšek iz ZPMZKZ Celje prejema priznanje za pravosodnega policista leta v okviru Dnevov nacionalne varnosti v Ljubljani

5.1.8. Nadurno delo

V upravi je bilo v letu 2024 izplačanih 87.510 ur nadurnega dela, kar je za 1 % več kot v prejšnjem letu.

Tabela 90: Število izplačanih nadur po lokacijah

Lokacija	Število izplačanih nadur
Generalni urad	46
Dob	24.202
Ig	3.590
Celje	8.051
Koper	10.090
Ljubljana	17.687
Maribor	17.728
Radeče	6.115
SKUPAJ	87.510

Nadurno delo je bilo potrebno opraviti zaradi nemotenega delovnega procesa, in sicer zaradi povečanega števila spremestev na sodišča in zdravstvene ustanove, nadomeščanja odsotnih javnih uslužbencev kot tudi nepredvidenega in nenačrtovanega varovanja zaprtih oseb v raznih zdravstvenih ustanovah po Sloveniji.

5.1.9. Druga problematika na kadrovskem področju

Uprava se že daljše obdobje sooča s pomanjkanjem kadra v zavodih za prestajanje kazni zopora.

Kljub velikim naporom za zagotovitev ustrezne kadrovske zasedbe, ki bi zagotavljala normalno poslovanje zavodov za prestajanje kazni zopora, trenutno zaradi specifičnih razmer na trgu dela ustreznega kadra ne moremo dovolj hitro zagotavljati.

Uprava kljub številnim razpisom za prosta delovna mesta in naporom, ki jih vlaga v promocijo zaposlitev, ne uspe pridobiti novih kadrov, ki jih nujno potrebuje za opravljanje zakonsko določenih nalog, predvsem pravosodnih policistov, pa tudi ostalih strokovnih delavcev in inštruktorjev, saj se na delovna mesta prijavlja manjše število kandidatov, veliko od teh je tudi kandidatov, ki ne ustrezajo zaposlitvenim kriterijem oziroma ne izpolnjujejo razpisnih pogojev.

URSIKS na Sejmu zaposlitvenih priložnosti v dvorani Tabor v Mariboru

5.2 REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA

Sprejeti proračun za leto 2024 na dan 31. 12. 2024 znaša 69.090.480,47 EUR, veljavni 87.299.245,15 EUR. Porabili smo 85.425.947,61 EUR ali 97,86 % veljavnega proračuna.

Tabela 91: Poraba glede na podskupine izdatkov v letu 2024

Oznaka podskupine	Naziv podskupine	Poraba (v EUR)	Delež porabe (v %)
400	Plače in drugi izdatki zaposlenim	31.940.222	37
401	Prispevki delodajalcev za socialno varnost	6.890.721	8
402	Izdatki za blago in storitve	11.895.788	14
413	Drugi domači transferji	7.293.796	9
420	Nakup in gradnja osnovnih sredstev	27.405.420	32

Od celotne porabe se na sredstva zagotovljena iz proračuna nanaša 84.807.581,16 EUR (97,15 % veljavnega proračuna), na porabo kohezijskih sredstev 38.080,66 EUR (0,04 % veljavnega proračuna), na sredstva iz naslova lastne dejavnosti 242.495,62 (0,28 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev z naslova najemnin 232.764,75 EUR (0,27 % veljavnega proračuna), na sredstva iz naslova prodaje stvarnega premoženja 9.911,38 (0,01 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz naslova prejetih odškodnin 94.232,38 EUR (0,11 % veljavnega proračuna) ter 881,43 EUR iz donacij. Glede na veljavni proračun je 2,14 % sredstev ostalo neporabljenih.

Razlika med sprejetim in veljavnim proračunom za leto 2024 znaša 18.208.764,68 EUR in se nanaša na:

- povečanje sredstev iz naslova odškodnin v višini 644.203,79 EUR,
- povečanje sredstev iz naslova odprodaje premoženja v višini 233.921,69 EUR,
- povečanje sredstev iz naslova prejetih najemnin v višini 594.199,02 EUR,
- zmanjšanje sredstev iz naslova donacij v višini 465,82 EUR,
- povečanje integralnih postavk v višini 16.569.954,47 EUR,
- povečanje sredstev iz naslova lastne dejavnosti v višini 36.951,53 EUR,
- povečanje sredstev iz naslova kohezije v višini 130.000 EUR.

Razlika med veljavnim in realiziranim finančnim načrtom znaša 1.873.297,54 EUR. Po vrsti porabe se ostanek nanaša na:

- neporabljen sredstva na postavkah tipa 1 (342.940,78 EUR),
- neporabljen sredstva iz naslova odprodaje premoženja (234.010,08 EUR),
- ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti (45.855,95 EUR),
- neporabljen sredstva odškodnin (646.984,37 EUR),
- neporabljen sredstva iz naslova prejetih najemnin (511.434,27 EUR),
- neporabljen sredstva iz naslova donacij (152,75 EUR),
- neporabljen kohezijska sredstva (91.919,34 EUR).

Neporabljen namenska sredstva se v celoti prenašajo v naslednje proračunsko leto.

V leto 2024 smo prenašali iz naslova sredstev odškodnin 635.504,48 EUR, iz naslova opravljanja lastne dejavnosti 55.841,76 EUR, iz naslova sredstev prejetih donacij 834,18 EUR, iz naslova sredstev od prodaje državnega premoženja 230.106,89 EUR in iz naslova sredstev najemnin 581.677,35 EUR.

Tabela 92: Pregled porabe po podprogramih in proračunskih postavkah v letu 2024 (integralna sredstva)

PODPROGRAM	OZNAKA PRORAČUNSKE POSTAVKE	NAZIV PRORAČUNSKE POSTAVKE	PORABA V LETU 2024 (v EUR)
Izvrševanje kazenskih sankcij - zapori	287610	Investicije in investicijsko vzdrževanje	26.847.817,00
	401610	Najemnine poslovnih prostorov	164.730,06
	450810	Materialni stroški	11.066.486,61
	130015	Financiranje zaposlovanja zaprtih oseb	664.056,93
	602810	Plače	38.793.052,13
	639510	Izobraževanje delavcev	182.536,19
	668010	Oprema PUO	252.225,20
	668110	Oborožitev in posebna varnostna oprema	206.937,65
Zdravstveno varstvo zaprtih oseb	744810	Zdravstveno zavarovanje obsojencev	6.629.739,39
SKUPAJ			84.807.581,16

(vir financiranja: proračun)

V letu 2024 smo porabili 85.425.948 EUR proračunskih sredstev, kar je za 10.486.767 EUR ali 13,99 % večja kot leta 2023. Zvišanje porabe proračunskih sredstev v primerjavi z letom 2024 je posledica višjega finančnega načrta predvsem za potrebe investicij zaradi gradnje zapora v Dobrunjah, plač zaposlenih, zdravstvenega zavarovanja obsojencev ter materialnih stroškov. Glede na načrt razvojnih programov ugotavljamo, da je bila realizacija uspešna v okviru razpoložljivih sredstev. Poravnali smo vse prevzete obveznosti za leto 2024.

5.2.1. Stroški oskrbnega dne

V letu 2024 je bilo povprečno dnevno stanje zaprtih oseb 1.820, kar je v primerjavi z letom 2023 20,53 % povečanje. Povprečni oskrbni dan v letu 2024 je znašal 127 EUR.

Tabela 93: Povprečno stanje zaprtih oseb in vrednost oskrbnega dne v obdobju od leta 2014 do 2024

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Povprečno stanje zaprtih oseb	1511	1463	1377	1348	1353	1435	1298	1284	1402	1510	1820
Oskrbi dan (v EUR)	60	62	68	80	81	90	114	104	106	135	127

Stroški oskrbnega dne so izračunani tako, da je višina vseh porabljenih proračunskih sredstev deljena s številom dni v letu in povprečnim številom zaprtih oseb.

Realizirali smo ključne naloge iz programa Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij in v letu 2024 uspeli zagotoviti osnovne pogoje bivanja in dela, tako zaposlenim kot zaprtim osebam ter gospodarno in racionalno potrošili dodeljena proračunska sredstva.

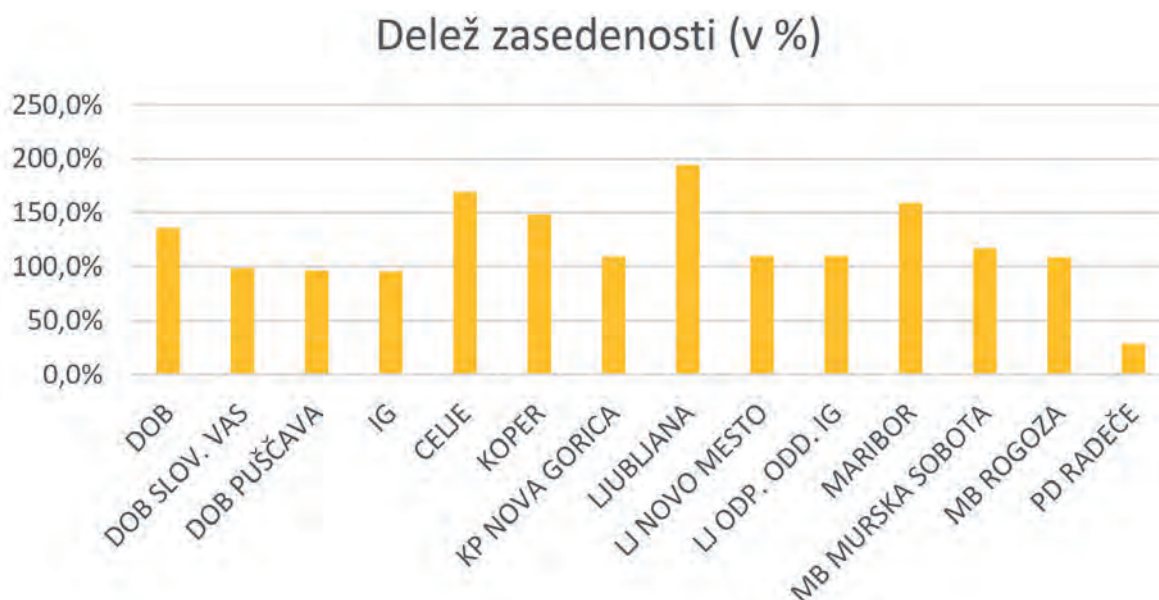
5.3 PROSTORSKE RAZMERE

5.3.1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost

Prostorska zmogljivost zavodov se izračunava na osnovi predpisanih standardov, ki znašajo 9 m² za enoposteljno in 7 m² za skupinsko sobo na zaprto osebo. Glede na standarde je v tem letu prostorska zmogljivost vseh zavodov znašala 1.346.

Tabela 94: Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb

	Zmogljivost zavoda	Povprečno število zaprtih oseb	Delež zasedenosti (v %)
DOB	468	635,9	135,9 %
DOB SLOV. VAS	70	68,9	98,4 %
DOB PUŠČAVA	21	20,1	95,7 %
IG	98	93,5	95,4 %
CELJE	97	163,9	169,0 %
KOPER	106	157,6	148,7 %
KP NOVA GORICA	32	35,0	109,4 %
LJUBLJANA	135	262,1	194,1 %
LJ NOVO MESTO	35	38,5	110,0 %
LJ ODP. ODD. IG	27	29,6	109,6 %
MARIBOR	140	223,0	159,3 %
MB MURSKA SOBOTA	34	39,7	116,8 %
MB ROGOZA	36	39,1	108,6 %
PD RADEČE	47	13,2	28,1 %
Skupaj	1.346	1820,1	119,9 %

Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov v grafični obliki

V tem letu zaznavamo ponovno izrazito povečanje zasedenosti zaradi povečanja števila zaprtih oseb zaradi prestajanja kazni zapora oziroma prestajanja pripora na podlagi kaznivih dejanj prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države na podlagi 308. člena Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 54/15, 6/16 – popr., 38/16, 27/17, 23/20, 91/20, 95/21, 186/21, 105/22 – ZZNŠPP in

16/23). Prezasedena je bila večina zavodov, pri čemer še posebej izstopajo zavodi Ljubljana, Celje, Maribor in Koper, kar je predvsem posledica priliva pripornikov.

Z rednim premeščanjem zaprtih oseb smo skrbeli za to, da bi se zasedenost med zavodi razporedila čim bolj enakomerno. Najmanjša zasedenost je bila v Prevzgojnem domu Radeče in v ženskem zavodu na Igu, česar ni mogoče primerjati z drugimi zavodi in oddelki zaradi specifične populacije (mladoletniki z vzgojnim ukrepom, ženska populacija), saj v teh zavodih ni dopustno nameščati drugih zaprtih oseb. Takoj za njima je bila najmanjša zasedenost v obeh odprtih oddelkih zavoda Dob pri Mirni (Puščava in Slovenska vas).

Izboljšanje bivalnih razmer poskušamo uresničiti tudi z različnimi organizacijskimi spremembami – kot na primer, da se zaprtim osebam iz zaprtih delov in pripora omogoči časovno več bivanja izven bivalnih prostorov (v skupnih prostorih, na hodnikih in podobno).

5.3.2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih

Večina zaporov se nahaja v starih zgradbah, ki so bile zgrajene za druge namene in že po svoji arhitekturni zasnovi ne ustrezajo sodobnim zahtevam izvrševanja pripora in kazni zavora. Prostorske razmere so se začele izboljševati v zadnjih letih, in sicer zaradi več zagotovljenih finančnih sredstev za nakupe nove opreme in investicije v obstoječe stavbe ter za graditev novih objektov. Novi zavod v Kopru, odprt v letu 2004, je prvi zapor, ki je bil zgrajen po več kot štiridesetih letih. V letu 2011 sta bila odprta dva nova objekta v zavodu Dob, v istem zavodu pa v letu 2022 urejeni dodatni prostori v prvem oddelku. V prihodnjih letih glede na planirana finančna sredstva načrtujemo še obnove bivalnih prostorov v ostalih zavodih, skladno s planom investicij za vsako posamezno leto.

Prostorske razmere v zavodih slabša prenapolnjenost, s katero se srečujemo v skoraj vseh zavodih. Na nujnost izboljšanja prostorskih razmer so opozorili tudi Varuh človekovih pravic, Evropski odbor za preprečevanje mučenja in nehumanega ter ponižujočega ravnanja ali kaznovanja pri Svetu Evrope (CPT) in druge institucije. Dodatno so na to v preteklih letih opozorile sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice.

5.3.3. Aktivnosti za izboljšanje prostorskih in bivalnih razmer v zavodih

Novogradnja Zavoda za prestajanje kazni zavora Ljubljana na lokaciji v Dobrunjah bo v okviru projekta reševanja prostorske problematike zavoda Ljubljana reševala tudi prezasedene lokacije ostalih moških zaporov. Z izgradnjo novih prostorov bomo pridobili za družbo, zaprte osebe in zaposlene sodoben, varen, human, vključujoč in v resocializacijo usmerjen zapor. Gradnja zavoda se je s postavitvijo temeljnega kamna začela že v letu 2022, v letu 2024 pa je v okviru gradbenih del potekalo izvajanje spodnjega ustroja internih cest, zunanje ureditve, strojnih inštalacij, elektro inštalacij, stavbnega pohištva atrijskih, stavbnega pohištva objektov, betonska dela, fasaderska dela, krovna dela, keramičarska dela, ključavničarska dela, suhomontažna dela, vodovodnih, feklanih in elektro vodov zunanje ureditve. V okviru sistemov tehničnega varovanja so se v letu 2024 izvajala elektroinštalacijska dela, montaža cevi in uvleka kablov. V letu 2024 je bila z Javnim gospodarskim zavodom Rinka podpisana tudi pogodba za dobavo in montažo pohištva za celice za zaprte osebe. Končanje gradnje, prevzem objekta in selitev iz stare lokacije na Povšetovi ulici 5 v Ljubljani pa je predvideno konec leta 2025.

V letu 2024 se je nadaljevala tudi obnova Zavoda za prestajanje kazni zavora Ljubljana, Oddelka Novo mesto, na podlagi pogodbe, ki smo skupaj z Ministrstvom za pravosodje podpisali v letu 2023 za obnovo prostorov Okrožnega sodišča v Novem mestu in Zavoda

Predstavitev novogradnje ZPKZ Ljubljana v Dobrunjah v Četrtni skupnosti Sostro

za prestajanje kazni zapora Ljubljana, Oddelka Novo mesto, ki delujeta v isti stavbi. V sklopu prenove so bile v zavodu prenovljene sobe v priporu – zamenjava oken, centralne in vodovodne napeljave ter zamenjava razsvetljave. Prenovljene so bile sanitarije, kamor so bili na novo dodani tuši. V sobe je bila napeljana topla voda, zamenjana so bila vsa notranja vrata in lesene predelne stene v bivalnih prostorih obsojencev. Prenovljeni so bili tudi prostori v kleti, s čemer je zavod pridobil bolniško sobo, sobo za novosprejete in varno sobo. V kletnih prostorih so bila na novo urejeni garderoba za pravosodne policiste, delavnica za inštruktorja in skladišča. Prenovljena je bila kurilnica, zamenjan je bil vodovodni sistem in razsvetljava v zavodu. Večina del v prostorih Zavoda za prestajanje kazni zapora Ljubljana, Oddelka Novo mesto je bila zaključenih v letu 2024, preostanek del bo dokončan še v letu 2025, ko je tudi predvideno dokončanje obnove celotne stavbe.

Bivalne, delovne in prostorske razmere se med posameznimi zavodi in oddelki razlikujejo. Največ težav še vedno povzročajo veliki skupinski bivalni prostori, kjer je nastanjeno večje število zaprtih oseb, kar rešujemo s pregraditvami in predelavami sob iz večjih v manjše in z investicijami v nove prostore oziroma stavbe.

Potek obnove ZPKZ Ljubljana, Oddelka Novo mesto

Tipska samska soba v novogradnji ZPKZ Ljubljana v Dobrunjah

Izobraževalni center v okviru novogradnje ZPKZ Ljubljana v Dobrunjah

Zaprti del novogradnje ZPKZ Ljubljana v Dobrunjah

5.4 INVESTICIJE IN INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE

V okviru programa nakupa opreme se stalno izvajajo aktivnosti, potrebne za stalne nakupe nove opreme in izboljšave opreme, ki jo uporabljajo zavodi ter Generalni urad in ki jo potrebujejo za nemoteno opravljanje svoje dejavnosti. Aktivnosti potekajo skladno z načrtom nakupa opreme za posamezno leto, izdelanim na osnovi potreb posameznega zavoda ter Generalnega urada, z upoštevanjem prioritet in nujnosti, izvedenih analiz dejanskega stanja ter v okviru razpoložljivih sredstev za vsako posamezno proračunsko leto.

V letu 2024 smo izvedli naslednje nakupe:

- pohištvo za zaprte osebe in zaposlene (postelje, mize, omare, police, stole, pisalne mize, pisarniške omare),
- televizijske sprejemnike,
- klima naprave,
- opremo za čajne kuhinje (gospodinjski hladilniki, štedilniki, mikrovalovne pečice in ostalo),
- pisarniške stole,
- profesionalne aparate za kuhinjo (hladilne omare),
- profesionalne pralne in sušilne stroje,
- službenega psa,
- drugo nujno opremo, kot so sesalniki, orodje, prenosne klima naprave, zalogovnik za odpadke, namizne svetilke in ostalo.

Skupaj smo za nakup opreme v letu 2024 porabili 233.435,57 EUR.

V okviru programa investicijskega vzdrževanja se izvajajo aktivnosti skladno z letnim načrtom izvajanja investicij in investicijskega vzdrževanja za določeno leto, v katerem so določene prioritete, kot jih konec prejšnjega leta posredujejo posamezni zavodi. Glede na samo naravo del, na dodatna finančna sredstva in glede na dogodke, na katere nimamo vpliva, pride med letom do nekaterih sprememb načrta, tako po obsegu kot tudi po vsebini, zato se za lažje in nemoteno izvajanje dela pripravi nov načrt investicij ter investicijskega vzdrževanja. Vsi postopki se izvajajo ali sukcesivno ali vzporedno znotraj enega proračunskega leta (z izjemo večjih postopkov obnov in investicij, ki se izvajajo preko dveh ali več proračunskih let).

V letu 2024 smo izvedli naslednje investicije:

- dokončanje obnove kopalnic v ZPKZ Koper (dela so se začela v letu 2023),
- obnovo stavbe ZPKZ Ljubljana, Oddelka Novo mesto (investicija poteka skupaj z Ministrstvom za pravosodje, dela se nadaljujejo tudi v letu 2025),
- sanacijo skladišča in kleti v kuhinji ZPKZ Dob,
- zamenjavo kupol na strehi hleva v ZPKZ Maribor, Odprtem oddelku Rogoza,
- zamenjavo najbolj dotrajanih oken in vrat v ZPKZ Maribor, Odprtem oddelku Rogoza,
- postavitev vrat med kadilnico in čajno kuhinjo v ZPKZ Maribor, Odprtem oddelku Rogoza,
- zamenjavo najbolj dotrajanih oken v telovadnici v Prevzgojnem domu Radeče,
- zamenjavo elektro omaric v ZPMZKZ Celje in ZPKZ Ljubljana,
- menjavo zapornic v ZPKZ Dob,
- sanacijo strehe nad pekarno v ZPKZ Dob,
- sanacijo tal v ZPKZ Ljubljana, Odprtem oddelku Ig,
- sanacijo meteorne kanalizacije v ZPMZKZ Celje,
- zamenjavo hladilnega agregata v ZPKZ Koper,
- ostale nujne investicije glede na potrebe posameznega zavoda.

Izvedli smo tudi naročila projektnih dokumentacij in popisov ter izvajanja strokovnih nadzorov nad posameznimi obnovami.

Za investicijsko vzdrževalna dela smo v letu 2024 porabili 1.659.200,91 EUR.

PRILOGE

Priloga I: Kazalo tabel

Tabela 1: Gibanje števila zaprtih oseb	20
Tabela 2: Gibanje skupnega števila zaprtih oseb po kategoriji in z razdelitvijo po spolu	21
Tabela 3: Povprečna starost vseh zaprtih oseb	22
Tabela 4: Gibanje števila obsojencev	24
Tabela 5: Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni in spolu	25
Tabela 6: Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni in spolu ter predkaznovanosti	26
Tabela 7: Struktura obsojencev po vrsti odpusta in spolu	28
Tabela 8: Kazniva dejanja obsojencev po posameznih poglavjih kazenskega zakonika	29
Tabela 9: Struktura obsojencev po dolžini kazni	30
Tabela 11: Struktura obsojencev po starosti	30
Tabela 10: Povprečna dolžina kazni	30
Tabela 12: Stranske kazni in varnostni ukrepi	31
Tabela 13: Gibanje števila obsojenih na zapor ob koncu tedna	32
Tabela 14: Struktura oseb na prestajanju zopora ob koncu tedna po vrsti odpusta in spolu	33
Tabela 15: Gibanje števila hišnega zopora	33
Tabela 16: Gibanje števila mladoletnikov	34
Tabela 17: Dolžina prestopnega vzgojnega ukrepa odpuščenih mladoletnikov in način odpusta iz prevzgojnega doma	34
Tabela 18: Podatki o gibanju števila oseb, ki jim je bil izrečen nadomestni zapor	34
Tabela 19: Gibanje števila vseh priprtih oseb	35
Tabela 21: Število in struktura sodno pridržanih oseb	36
Tabela 22: Gibanje števila pripornikov po vrsti nastopa in odpusta	36
Tabela 23: Število tujcev med zaprtimi osebami	37
Tabela 24: Struktura tujcev po posameznih državah	38
Tabela 25: Število oseb z varnostnim ukrepom obveznega psihiatričnega zdravljenja	40
Tabela 26: Razporeditev obsojenih oseb in mladoletnikov v režime na dan 1. 1. 2024	42
Tabela 27: Namestitve v prostore s strožjim režimom (98a. člen ZIKS-1)	43
Tabela 28: Šolska in poklicna izobrazba obsojencev in mladoletnikov na dan 1. 1. in na novo sprejetih	44
Tabela 29: Šolska in poklicna izobrazba obsojencev in mladoletnikov vključenih v izobraževanje	45
Tabela 30: Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev in mladoletnikov po spolu	46

Tabela 31: Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev in mladoletnikov v zavodu in izven zavoda v letu	46
Tabela 32: Vrste aktivnosti/skupinske.....	53
Tabela 33: Število aktivnosti/individualne	53
Tabela 34: Število razgovorov s svojci in sodelovanje z zunanjimi inštitucijami	54
Tabela 35: Priprava zahtevnih besedil.....	54
Tabela 36: Število seans	59
Tabela 37: Število obravnavanih oseb	59
Tabela 38: Število individualnih razgovorov socialnega delavca	61
Tabela 39: Število mladoletnih otrok pri novo sprejetih obsojencih	62
Tabela 40: Delež urejene oziroma neurejene zaposlitve ob odpustu obsojencev.....	63
Tabela 41: Razlogi za neurejeno zaposlitev ob odpustu	64
Tabela 42: Nastanitev obsojencev ob odpustu.....	64
Tabela 43: Število specialističnih pregledov izven zavoda.....	66
Tabela 44: Pregled bolnišničnih zdravljenj glede na vrsto bolnišnice.....	66
Tabela 45: Skupno število bolnišničnih zdravljenj	67
Tabela 46: Število zaprtih oseb na substitucijski terapiji po kategorijah v letih 2016 - 2024	67
Tabela 47: Število ležalnih dni v zavodih in bolnišnicah	68
Tabela 48: Število in delež zaprtih oseb s težavami zaradi zlorabe alkohola po kategorijah zaprtih oseb	71
Tabela 49: Število zaprtih oseb s težavami zaradi zlorabe alkohola po spolu in zavodih	71
Tabela 50: Število oseb s težavami zaradi zlorabe alkohola glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2014 - 2024	72
Tabela 51: Število vključenih v programe obravnave	72
Tabela 52: Število zaprtih oseb, vključenih v obravnave izven zavoda med prestajanjem kazni.....	72
Tabela 53: Število zaprtih oseb, vključenih v obravnave izven zavoda po prestani kazni.....	72
Tabela 54: Število in delež zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog po kategorijah zaprtih oseb	73
Tabela 55: Število zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog po zavodih.....	74
Tabela 56: Število oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2014 - 2024	74
Tabela 57: Število vključenih v programe obravnave	74
Tabela 58: Število zaprtih oseb, vključenih v obravnave izven zavoda med prestajanjem kazni.....	74
Tabela 59: Število zaprtih oseb, vključenih v obravnave izven zavoda po prestani kazni.....	75

Tabela 60: Število vključenih obsojencev in mladoletnikov v obravnavo v zavodu, ki jo vodijo strokovni delavci zavoda	79
Tabela 61: Vrste in število podeljenih ugodnosti	81
Tabela 62: Zlorabe ugodnosti	82
Tabela 63: Število namenskih izhodov	83
Tabela 64: Število izrečenih disciplinskih kazni pri obsojencih	84
Tabela 65: Število in vrste nevrnitev	89
Tabela 66: Pregled uporabe prisilnih sredstev	90
Tabela 67: Razlogi za uporabo prisilnih sredstev	91
Tabela 68: Vrste uporabljenih prisilnih sredstev	92
Tabela 69: Napadi na delavce zavodov	93
Tabela 70: Število vseh spremstev zaprtih oseb	94
Tabela 71: Število izvedenih obravnav/zaslišanj s pomočjo videokonference	95
Tabela 72: Število dni varovanja v bolnišnicah	95
Tabela 73: Konflikti med zaprtimi osebami	96
Tabela 74: Število najdb drog in opojnih snovi po vrstah	98
Tabela 75: Število najdb pripomočkov za uživanje drog in opojnih substanc	98
Tabela 76: Količina najdenih drog in opojnih snovi po količinah	99
Tabela 77: Lokacije, kjer so bile najdene droge in opojne snovi	100
Tabela 78: Število opravljenih preiskav bivalnih prostorov	101
Tabela 79: Število prepovedanih predmetov pri opravljenih preiskavah	102
Tabela 80: Število opravljenih preizkusov alkoholiziranosti	103
Tabela 81: Število namestitvev v posebni prostor po 236. členu zakona	104
Tabela 82: Razporeditev zaprtih oseb na delo na dan 1.1.	108
Tabela 83: Razporeditev zaprtih oseb na delo – na novo sprejeti	108
Tabela 84: Najvišje in najnižje plačilo za delo zaprtih oseb v rednem delovnem času	109
Tabela 85: Delo obsojencev v podaljšanem delovnem času	109
Tabela 86: Število invalidsko zavarovanih oseb	110
Tabela 87: Pregled številčnega stanja javnih uslužbencev v upravi na dan 31. 12.	124
Tabela 88: Število pooblaščenih uradnih oseb – pravosodnih policistov (za nedoločen čas, vključno z vodji)	124
Tabela 89: Številčni podatki o odsotnosti delavcev z dela (v urah)	128
Tabela 90: Število izplačanih nadur po lokacijah	129
Tabela 91: Poraba glede na podskupine izdatkov v letu 2024	130
Tabela 92: Pregled porabe po podprogramih in proračunskih postavkah v letu 2024 (integralna sredstva)	131
Tabela 93: Povprečno stanje zaprtih oseb in vrednost oskrbnega dne v obdobju od leta 2014 do 2024	131
Tabela 94: Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb	132

Priloga II: Uporabljene kratice in okrajšave

%	odstotek
CPT	Evropski odbor za preprečevanje mučenja in nehumanega ter ponižujočega ravnanja ali kaznovanja
CSD	Center za socialno delo
EKP	Evropska kohezijska politika
EU	Evropska unija
EuroPris	Evropska organizacija zaporskih služb
GU	Generalni urad
HIV	virus humane imunske pomanjkljivosti
IK	izvrševanje kazni
JGZ	javni gospodarski zavod
KD	kaznivo dejanje
KZ-1	Kazenski zakonik
M	moški
MDT	multidisciplinarni tim
ML	mladoletnik
NFM	Norveški finančni mehanizem
NZ	nadomestni zapor, tudi oseba, ki prestaja kazen nadomestnega zapora
O	obsojenec
ON	osebni načrt
OŠ	osnovna šola
OZN	Organizacija združenih narodov
P	pripornik
PD	Prevzgojni dom Radeče
PEKP	Program evropske kohezijske politike
PUO	pooblaščen uradna oseba
RK	Rdeči križ
RS	Republika Slovenija
ST	substitucijska terapija
št.	število
TB	tuberkuloza
UIKS	Uprava za izvrševanje kazenskih sankcij
UKC	Univerzitetni klinični center
UPRO	Uprava za probacijo
VU	vzgojni ukrep
ZIKS-1	Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij
ZIZ	Zakon o izvršbi in zavarovanju
ZPIZ	Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije
ZPKZ	Zavod za prestajanje kazni zapora
ZRSZ	Zavod RS za zaposlovanje
ZPMZKZ	Zavod za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje
Ž	ženska

